

1950

No 1

PAPERI- JA SELLULOOSATEHTAITTEMME RAAKA-AINEEN
TURVAAVAT KASVULLISET KUUSIKKONNE

VALOKUVA P. RÄIKÖN

KOUQU
S KOTI

05.1
KYM

Kymmeli-Yhtymä

25/51

Kymin Osakeyhtiön harrastusmerkkikilpailun 5 parasta luonnosta.

I palk. Olavi Haanpää, Karkkila.

II palk. Ake Launikari, Kuusankoski.

III palk. Olavi Haanpää, Karkkila.

Lasse Kalskeen Juantehtaalta laatima luonnos.

Olavi Haanpään kolmas ehdotus, joka sijoittui viidenneksi.

N:o 1 - 1950.

Kymmenes vuosikerta

Paperipuun kulku metsästä tehtaalle.

Kirj. ylimetsänhoitaja HARRY WILLMAN.

Kuusipuu on jokseenkin sataprosenttisesti paperi- ja selluloosatehtaamme puuraaka-aine. Koska Voikkaalla puuhiomo vaatii mahdollisimman vesipitoista puuta (mieluiten yli 40 % vettä puussa), jota vastoin selluloosatehtaat tarvitsevat ilmakeivää, ylivuotista puuta, on luonnollista, että uittopuu kuuluu hiomolle (hiomopuu), kun taas rautateitse saapuva kuiva puu kuuluu selluloosatehtaille (selluloosapuu). Kymin Oy:n tehtaat Voikkaalla ja Kuusankoskella kuluttavat yhteensä n. 1,0 milj. m³ puuta vuodessa, ja tarkoituksemme on antaa pieni kuva tämän puumäärän kulusta metsästä tehtaalle.

Suurin osa tehtaitten raakapuusta ostetaan pystyleimikoitten muodossa yksityisiltä tilanomistajilta. Yhtiön metsäosaston tehtävänä on suorittaa puunhankintaa sekä yhtiön omista metsistä että ostometsistä.

Metsää hoidetaan, kasvatetaan ja kehitetään poistamalla metsiköstä oikeat puut. Metsäteollisuudelle, niinkuin koko kansantaloudellemme on tärkeitä, että metsiä hoidetaan oikein, omistajasta riippumatta. Sen tähden metsäosastomme miehet ovat vastuussa ei vain yhtiön omien metsien hoidosta, vaan myöskin osaltaan yksityismetsien tulevaisuudesta. Nykyisin on kuitenkin metsänmyyjän oma ammattimies usein leimannut puut (ts. merkinnyt hakattavat, myytävät puut) ennen kuin ne tarjotaan myytäväksi.

Sen jälkeen kun puiden omistus on siirtynyt yhtiölle, ts. metsäkauppa on tehty, alkaa puuraaka-aineen ensimmäinen jalostusvaihe, puutavaran teko metsässä. Leimikko, eli hakattava

metsäalue, jaetaan palstoihin, virallisten tariffien perusteella määrätään tekopalkat ja metsätyömies saa työmaan haltuunsa. Pinotavaran teko, josta tässä on kysymys, tapahtuu parhaiten paljaan maan aikana. Ja metsätyömies, joka usein suuren yleisön mielestä on työmies, joka ei muuhun työhön pysty, on tänä päivänä ammattimies, jonka alalla vaaditaan sekä työtekniikkaa että fyysillistä kuntoa runsain mitoin. Metsätyömiehen yksinkertaiset työkalut, kirves, saha, petkele, kolorauta, sakset ja vänkäri ovat joutuneet jopa kokeneitten tiedemiesten tutkimusten kohteiksi, ja sekä työkalujen mallit että niiden kunnossapito ovat kehittyneet ammattikunnan eräiksi tärkeimmiksi kysymyksiksi.

Puu kaadetaan sahalla. Kaatosuunnan puoleiselle puolelle tehdään kirveellä kolo, jonka on oltava sahauspinnan alapuolella. Puuta kaadettaessa on varjeltava itseään, toveriaan, kasvavia puita sekä taimistoa, samalla kun puut kaadetaan niin, että pinon tai ristikon teossa vältytään kantamisesta. Myöskin on huomioitava, että kaadetut puut helposti voidaan karsia, kuoria ja katkoa määrättyihin mittoihin. Kaadettu runko karsitaan kirveellä niin, etteivät jäljelle ehkä jääneet oksantygät estä kuorintatyötä. Karsittaessa tottunut metsämies omaksi suojakseen käyttää puun runkoa; hän seisoo toisella puolen karsien sen toisen puolen. Katkomattoman rungon tai pitemmän tavaran kuorinta tapahtuu petkeleellä. Metrinen taikka 2-metrinen tavara kuoritaan usein kuorimapukilla kolo- taikka kuorimaraudaa käyttäen. Hiomopuu, joka joutuu uittoon, katkotaan mieluiten

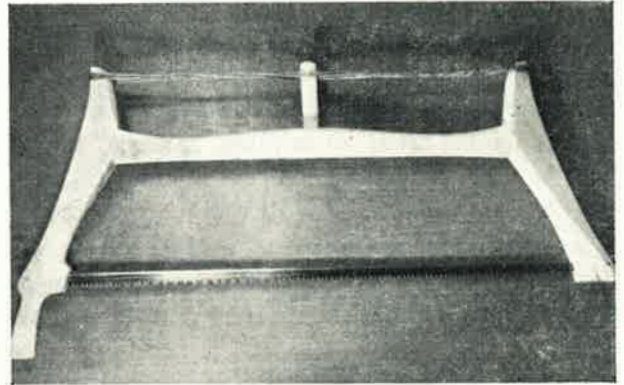
Talvikaato justeerilla. — Valok. I. Ekström.

Lyhyt tavara kuoritaan koloraudalla.
— Valok. T. Kapari.

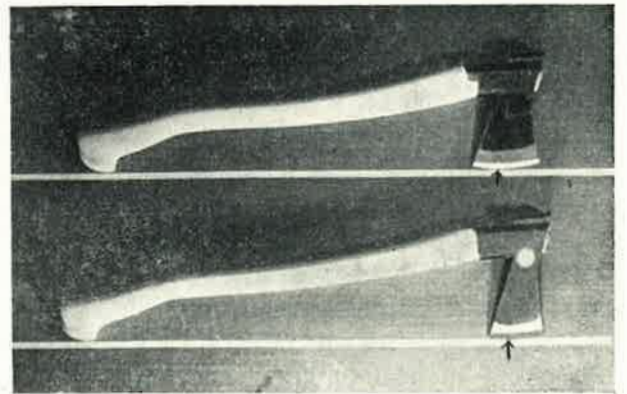
Puu kaadetaan sahalla. — Valok. T. Kapari.

Kunnollinen saha. — Valok. Työteho-seura.

Pitkä tavara kuoritaan petkeleellä.
— Valok. T. Kapari.

Kunnollinen kirves. — Valok. Työteho-seura.

min 4-metriseksi, jota vastoin selluloosapuu katkotaan 1 metrin pituisiksi pölkyiksi. Lyhyt tavara pinotaan jo metsässä hyville aluspuille mahdollisimman suuriin pinoihin, kun taas pitempi tavara ristikoidaan. Pinotavara saa

mieluummin kuivua yhden kesän metsäpinossa ajon helpottamiseksi. Mainittakoon, että moottorisahojen käyttö on Suomessa vielä kokeiluasteella.

Pinotavaran kuljetus metsästä tehtaalle on

se vaihe puutavaran hankinnassa, joka on kehityksen polttopisteessä. Puutavaran kuljetus voidaan jakaa kahteen pääryhmään: metsäajo hevosella eli vedätys sekä kaukokuljetus, joka viimeksi mainittu voi tapahtua autolla, junalla, uittamalla taikka proomaamalla. Usein on pakko yhdistää 2—3 näitä kuljetusmuotoja.

Jo ennen kuin hevosajoa metsässä suunnitellaan, on oltava selvillä kaukokuljetuksen muodosta ja alkupisteestä. Talvitien suunnat ja suurimpien varsiteiden pohjat on jo kesällä kunnostettava. Ajotyömaa jaetaan jälleen ajoalustoihin, joissa maaston ja etäisyyksien perusteella hinnoitetaan ajourakat. Ja metsäajo-

maanviljelys tarvitsee hevosta kesällä, ja maanviljelijä tarvitsee hevosilleen työtä talvella, joten maa- ja metsätalous tässä mielessä ovat toisiinsa määrättyssä riippuvaisuussuhteessa. Parhaan talvikelin aikana voi Suomen metsissä olla yli 50.000 hevosta yht'aikaa työssä. — Ajomies purkaa kuormansa varastopinoon kaukokuljetusreittein varteen, jossa tavara varastoidaan niin, että se pilaantumatta voi seistä pinnossa jopa useita vuosiakin. Metsäajon yhteydessä pinotavara jakaantuu kuljetusmuodon perusteella uittopuuhun (hiomopuu) ja maakuljetuspuuhun (selluloosapuu).

Voidaksemme seurata puumme kulkua eri

Kunnollinen petkele.

Hyvät sakset.

Valok. H. Willman.

Vänkäri.

mies, hänkin kokenut ammattimies, saa työmaansa haltuunsa kelien saavuttua.

Suomalainen sitkeä hevonen, kokemuksen perusteella kehittyneet rekipelit ja valjaat sekä ajurien ammattitaito ovat meikäläisissä oloissa ensimmäisessä kuljetusvaiheessa voittaneet traktorin kilpailukyvyn maassamme. Suomen

reittejä pitkin on ehkä parasta seurata uittopuita perille saakka, ennen kuin katselemme pyörillä kulkevien puiden kuljetusta. — Uitto on sana, joka Suomen metsäseuduilla vieläkin saa aikaan määrätynlaisen tunnelman, niin mökissä kuin hovissakin. Kevät ja uitto ovat metsävälle sama käsite, ja enemmän tai vähem-

Hyvin järjestetty metsäajo. — Valok. I. Ekström.

Hiomopuu saapuu rantaan. — Valok. T. Kapari.

Hyvä rantavarasto. — Valok. E. Roos.

Purouitto käynnissä. — Valok. H. Willman.

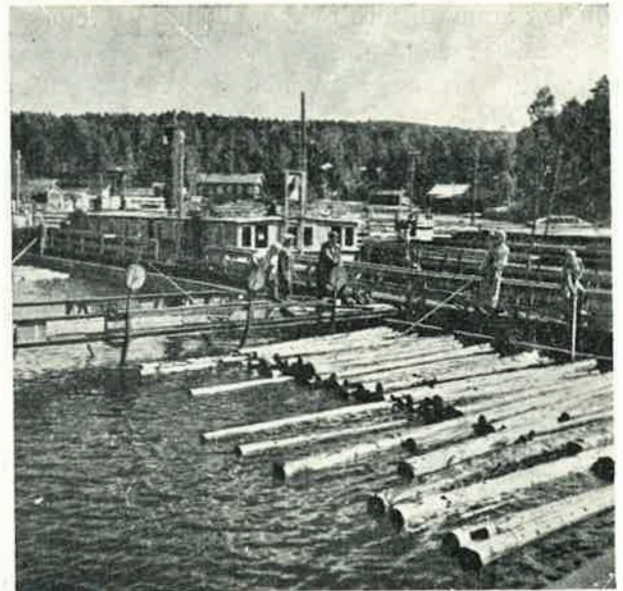
män romanttisia juonia on punottu uittomiesten ympärille. Uittomies on tänään hankin ammattimies, jonka työ edellyttää sekä kokemusta että ammattitaitoa. Uittotöiden järjestely ja uittolaitteiden teknilliset ominaisuudet ovat liian monimutkaisia voidaksemme niitä tässä yhteydessä selittää. Seuratkamme vain n.s. normaaliuiton vaiheita jostakin Keski-Suomen puron rannasta Voikkaan tehtaalle.

Metsäosaston kenttämiehistön tehtävänä on

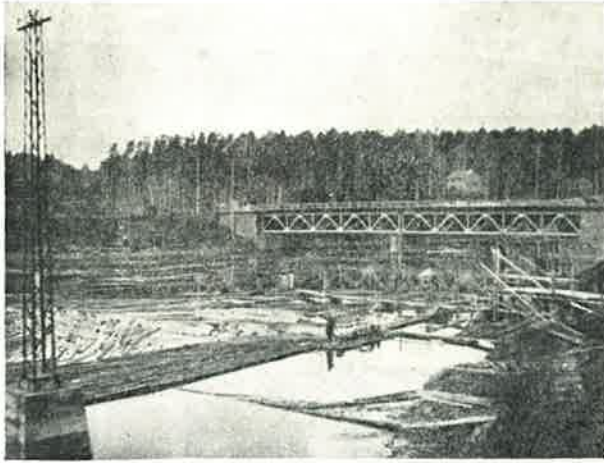
mm. huolehtia puiden uitosta pääväylille saakka, jossa uittoyhdistys ottaa puumme vastaan ja huolehtii sen kuljetuksesta perille saakka. Purouitto on tässä kuljetusmuodossa ensimmäinen vaihe. Kevättulva on maassamme lyhyt ja vaihtelee vuodesta toiseen, joten jokainen vuorokauden tunti on käytettävä hyväksi jäiden lähdettyä liikkeelle. Näinä kiireellisinä kevätpäivinä (ja öinä) on huolehdittava siitä, että ohjelman mukainen määrä hiomopuuta saadaan uittoon, josta taas riippuu tehtaamme koneitten jatkuva syöttö vuodeksi eteenpäin.

Järven yli on tultu. — Valok. H. Willman.

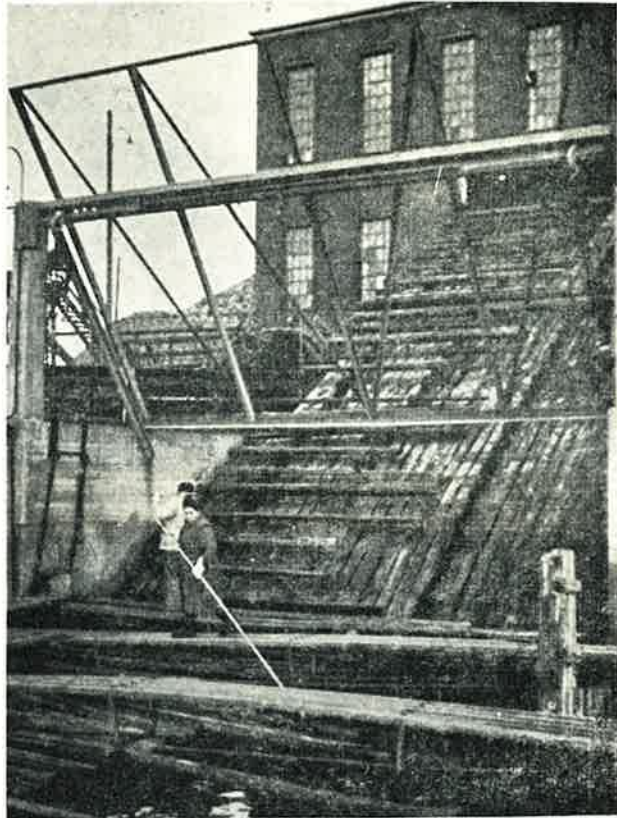
Niputuskone Haapakosken erottelulla. — Valok. H. Willman.

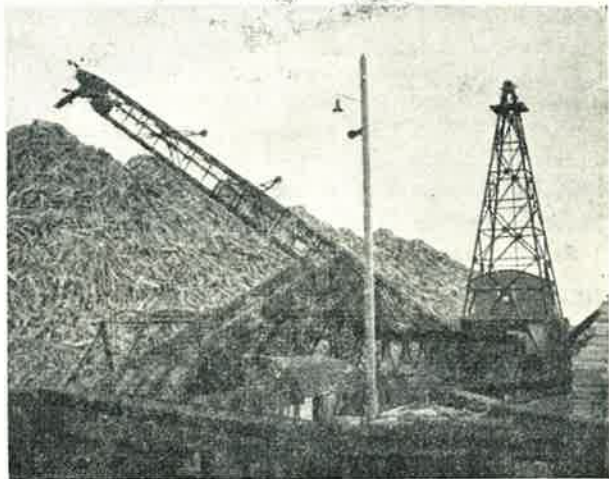
Puut ovat Voikkaan altaassa. — Valok. H. Willman.

Purouitto on hyvin lyhytaikainen, kevättulva häviää usein parissa viikossa. Järvien ja lampien sattua puron tielle on heti jäiden lähdettyä uittotavaran "pussit" vedettävä ympyrälautoissa ylitse, ja tässä vaiheessa riittää työtä keluveneissä työskenteleville reippaille kelumiehille. Järven laskupurossa lasketaan puut jälleen virran valtaan, joskus uittoruuhun kautta pahimmissa koskipaikoissa. Ja puro kasvaa sitä suuremmaksi, kuta alemmas me tulemme. Pitkin reittiä vartioidaan ja autetaan puiden juoksua, ruuhkia puretaan, kahvia ryypätään ja kastuneet housut kuivatetaan nuotion ääressä. Vihdoin viimeiset puut yläpäästä ovat lähteneet matkalle ja niinpä alkaakin „häntien ajo". Kaikki rannoille vedetyt ja karille ajautuneet puut työnnetään veteen ja "häntäsakki" huolehtii siitä, ettei jäljelle jää kapulaakaan kallista puuta. Alapäässä, pääväylän varrelta täytetään "pussi" toisensa jälkeen, puomipuut kytketään lautan ympärille ja lautta hinataan suojaan odottamaan uittoyhdistyksen vastaanottoa.

Uittoyhdistys huolehtii pääväylien uittoliikenteestä, ja Keski-Suomen puuerämme joutuu vähitellen Haapakosken erottelupaikalle. Täällä erotellaan kaikkien Päijänteen rannoilla työskentelevien puunjalostustehtaitten puut erikseen, niputetaan nippuihin pitkän hinausmatkan edessä ja hinauslaiva vie "junansa" määräpaikalle. Kymijoen varrella sijaitsevien tehtaitten puut hinataan nipuissa Kalkkisiin, josta valtava jokiväylämme, Kymijoki, lähtee liikkeelle merelle päin. Loppukesästä on Keski-Suomen lauttamme ylittänyt lukuisat järvet ja laskenut kosket ja rännit ja saapuu vihdoin puomien

Hiomopuut nostetaan Voikkaalla. — Valok. H. Willman.

Voikkaalla pinot kasvavat. — Valok. H. Willman.

suojaamaan altaaseen Voikkaan tehtaitten viereen. Täällä puut nostetaan valtavan kiramolaitteen avulla, katkotaan koneellisesti 1 m:n pöleiksi ja kulkevat ne kuorimarummun kautta varastoon, jossa syyspuolella valtavat hiomopuukasat kasvamistaan kasvavat. Kolmessa kuukaudessa nostetaan talvikauden varasto, ja joesta suoraan tehtaaseen nostetaan puuta uittokauden kestäessä.

Talvivarasto Voikkaalla. — Valok. H. Willman.

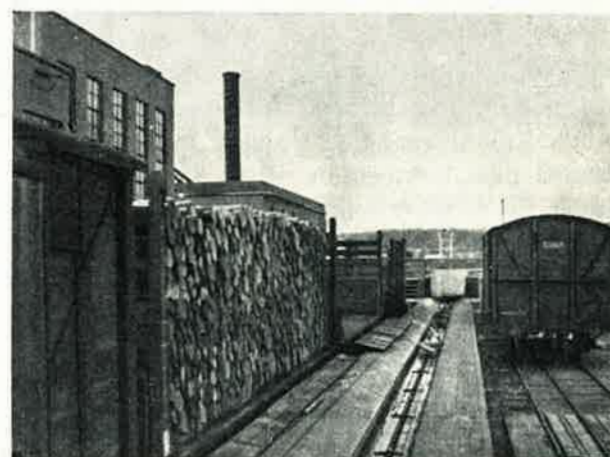
Selluloosapuut varastoidaan autoteiden varteen.
— Valok. H. Willman.

*Kulva paperipuu saapuu Kymintehtaan selluloosa-
tehtaalle.* — Valok. H. Willman.

Tääs vaunu tyhjeni. — Valok. H. Willman.

Metsäosaston työvalhe päätty tähän.
— Valok. H. Willman.

Tieverkoston ja autokuljetustehon kehitys aiheuttaa vähitellen sen, että purouitot syrjäytyvät ja puut ajetaan autolla suoraan pääväylien varrelle. Taloudelliset lait kulkevat armoita omia kulkujaan, ja metsäväen "uittoromantiikka" haihtuu ilmaan sikäli kuin purouitot häviävät ja pääväylien uitto koneellistuu.

Selluloosapuu, joka kuivana saapuu selluloosa-

Tunnetko sosiaalista lainsäädäntöä?

Maksaa vaivan tutustua siihen.

Viimeksi kuluneiden kymmenen vuoden aikana on sosiaalisen lainsäädännön piiriin kulluvien säädösten luku lisääntynyt varsin huomattavasti. Kun kokemus on osoittanut, että tämän lainsäädännön tuntemisen tarve on erittäin suuri ja kun tuntemattomuus helpostikin saattaa johtaa oikeuden menetyksiin, aloitamme lehtemme tässä numerossa koko kulumassa olevan vuoden ajan jatkuvaksi aijotun kirjoitussarjan, jonka tarkoituksena on selostaa pääpiirteittäin niitä kysymyksiä, joiden pariin tuontuostakin on jouduttu palaamaan.

Koska tämänlaatuista asioita ei lehtemme palstoilla voida täydellisesti selvittää, kehoitetaan kaikkia niitä, jotka tuntevat jonkin esitetyistä asioista koskevan itseään, kääntymään Sosiaaliosaston puoleen.

I.

Jos katselemme ajassa taaksepäin muutaman vuosikymmenen ajan, voimmekin olla yhtä mieltä siitä, että sosiaalisten uudistusten alalla on maassamme menty jättiläisaskelin eteenpäin. Jopa niin pitkin, että voitane sanoa Suomen olevan monissa kohdin edelläkävijämaa sosiaalisissa kysymyksissä. Mitä edellä on sanottu, koskee sekä lakisäätöistä että vapaaehtoista sosiaalista toimintaa.

Jos nyt haluaisimme ryhtyä tekemään selkoa tuosta viimeksimainitusta, ruotimaan sitä niin puolelta kuin toiselta, huomaisimme pian olevamme pääsemättömissä. Niin laaja on se kenttä ja niin paljon siihen mahtuu erilaisia asioita, että niiden osittaiseenkaan selvittelyyn ei tässä ole mahdollisuuksia, eikä se tällä hetkellä olekaan niin tarpeellista kuin mitä on lakisäätöisen sosiaalisen toiminnan selostamisen laita.

On näet joskus — tosin peräi harvoin — käynyt siten, että joku työntekijöistä on tullut luokseni kysyen: "Mistä mahtaa johtua sellainen, kun naapurin emäntä on saanut Helsingistä kirjeen, jossa ilmoitetaan hänen saaneen päätöksen jostakin virastosta ja lisäksi luvataan lähettää sievoinen summa rahaa, ja kun minulla ovat asiat aivan samalla tavalla ja minä en saa mistään mitään."

Kun asia sitten on tutkittu ja valmiiksi juteltu, niin käykin ilmi, että naapurin emäntä on ajoissa osannut valvoa etujaan ja että nyt kyseessä olevassa tapauksessa ei enää voida tehdä mitään. Laki on laki ja määräpäivä on määräpäivä. Vain yhdenkin päivän liian myöhään tapahtunut "herääminen" on siten koitunut kohtalokkaaksi. Ei siinä auta selittelyä eikä valittelut tietämättömyydestä. Ainoastaan hyvin harvoissa tapauksissa otetaan myöhästynyt hakemus tutkittavaksi.

Kun edellä mainitsin, että vapaaehtoisen sosiaalitoiminnan kenttä on kovin laaja, haluan sanoa aivan samaa

satehtaille junassa taikka auton lavalla, vedetään metsästä varastopaikalle autotien varteen. Täällä se odottaa kuljetusta autolla rautatievaunuun ja on näin ollen varastoitava kunnollisesti jo ensimmäisellä varastopaikallaan. Rautatieasemilla pinotut kuusipaperipuumme toimivat tasausvarastona kelirikkojen, pyryjen tai muiden syitten ehkä autoajoissa aiheuttamien keskeytysten varalta. Mutta luonnollinen kulku on hevosenmiehen luovuttamasta pinosta autolla suoraan rautatievaunuun taikka tehtaan kuljettimelle.

Kuusi, josta tässä on puhuttu, on monessa suhteessa mielenkiintoinen puu. Se on nuori tulokas metsäpuittemme joukossa. Idästä länteen se on kulkenut ja valtaa jatkuvasti alaa männyltä ja koivulta. Kuusi näet kestää var-

jostusta paremmin kuin edellä mainitut puumme ja voi näin ollen nuorentua olosuhteissa, joissa muut pääpuulajimme eivät kykene nuorentumaan. Kuusi on tuoreitten ja rehevien metsämaitten puulaji. Edullisissa oloissa se pystyy kasvamaan 20 m³ paperipuuta hehtaarille yhdessä vuodessa. Kuusen hede- ja emikukat kasvavat samassa puussa, ja siemen kariesee usein kevähangelle, josta seuraa edullinen hajaantuminen. Kuusi tunkeutuu myöskin mielellään kuiville kankaille, missä sen tuotto kuitenkin jää alhaiseksi. Metsänhoito pyrkii varamaan tuoreet ja rehevimät kasvupaikat kuuselle ja koivulle, jota vastoin metsiemme humisevat hongat kuuluvat kuiville kankaille, niin taloudellisessa kuin biologisessakin mielessä.

lakisäätöisestä toiminnasta. Sen me huomaamme esim. siitä, että joku toinen kirjoittaja saattaisi puhua vallan muista asioista tai ainakin asettaa asiat eri järjestykseen. Samaten saattaa käydä siten, että joku lukijoista vuoden loppupuolella, kun tulee puhe sanotaanpa vaikkapa kansaneläkeasioista, mielessään harmittelee ja ajattelee, että tuosta asiasta olisi pitänyt kirjoittaa jo heti vuoden alkupuolella, sehän on kaikkein tärkein asia. No — saattaapa olla! Mutta eiköhän ole niinkin, että yhden mielestä on yksi asia tärkeä, toisen mielestä toinen. Ja kun lehtemme joutuu tuhansiin käsiin, on kaikille jokin asia aina erikoisen tärkeä ja jokin toinen taas vähemmän tärkeä. Voinemmekin näin ollen sopia siitä, että tulkootpa asiat missä järjestyksessä tahansa, kunhan niitä vain on paljon, niin että jokainen voisi saada avun pulmakysymyksiinsä, niin hyvä on.

Ja kun me näin olemme päässeet sopimukseen systematiikasta, voinkin heti siirtyä ensimmäiseen asiaan:

1. Äitiysavustukset.

Runsaat 10 vuotta sitten annettiin maassamme ensimmäinen väestöpolitiikan alaan kuuluva laki: äitiysavustuslaki, jota sitten on moneen kertaan muutettu ja vähällä kokonaan uusittukin.

Käytännöllisesti ottaen jokaisesta uudesta ihmistäimestä, joka Suomessa syntyy, antaa valtio äidille lahjan, jonka suuruus nykyisin on 4.500 mk. Lahjaa ei kuitenkaan anneta yksinomaan rahassa, vaan tavalla, jota ei tavata minkään muun maan vastaavassa lainsäädännössä, nim. osittain lahjapakkauksena, jonka arvo on 2.800 mk, sisältäen pakkaus ensiluokkaisia pikkulapsen hoidossa välttämättömiä tarvikkeita, ja osittain rahassa. Vain joissakin lain lähemmin mainitsemisissa tapauksissa voi koko äitiysavustuksen saada rahassa.

Huomattavaa on, että *äitiysavustuslaki koskee kaikkia Suomen äitejä*. Aikaisemmin saattoi avustuksen saada vain sellainen äiti, jonka toimeentuloonsa ja varallisuuteensa nähden katsottiin olevan sen tarpeessa. Viime heinäkuun 1 päivänä voimaantullut lainmuutos poisti kuitenkin kaikki rajoitukset tässä kohdin.

Aivan kuten "apteekin hyllyltä" ei avustus kuitenkaan tule — kuten esim. lapsilisät, joissa riittää vain ilmoitus, vaan on sitä anottava a.o. kunnan huoltolautakunnalta. Vo'daankin sanoa, että *kunta päättää, valtio maksaa*.

Jos äiti täyttää kaikki lain mainitsemat edellytykset, on anomukseen suostuttava. Tärkeätä on muistaa, että *anomus on tehtävä ennen lapsen syntymistä*. Vain siinä tapauksessa, että synnytys on ollut ennenaikainen tai hakijalla on ollut muu pätevä syy — tietämättömyys ei auta — anomuksensa laiminlyöntiin, voidaan se tehdä vielä 30 päivän kuluessa lapsen syntymispäivän jälkeen.

Toinen yhtä tärkeä seikka on se, että äidin on lapsensa terveyden turvaamiseksi käytävä lääkärin, kättilön tai kunnallisen äitiysneuvolan vastaanotolla *tarkastettavana ennen raskaudentilansa neljännen kuukauden päättymistä* ja noudatettava tarkastuksessa saatuja ohjeita.

Kaikissa tapauksissa on kuitenkin muistettava, että avustus on nostettava *neljän kuukauden* kuluessa lapsen syntymisestä uhalla, että se muuten on menetetty.

Vaikka valtio näin antaa lahjan — äitiysavustuk-

sen, on varaton synnyttäjä silti oikeutettu saamaan huoltolautakunnalta köyhäinhuoltolain mukaisen avustuksen.

Tulo- ja omaisuusverolain nimenomaisen säännöksen mukaan äitiysavustus ei ole veronalaista tuloa. Kun vielä pidetään mielessä, että valtion tämän vuoden talousarvioon on varattu äitiysavustuksia varten 450 milj. markkaa, niin huomataan, että kannattaa anoa.

Silloin tällöin on kysely myös, onko työntekijällä oikeus saada työnantajaltaan palkkaa synnytyksen aiheuttaman pakollisen lomansa aikana. Raskaudentilaa ja synnyttämistä ei pidetä sairautena eikä sen vuoksi sairausajan palkkaa koskevia lain määräyksiä voida niihin soveltaa.

Eri asia sitten on, että työntekijä on vapautettava työstä eräin ehdoin ennen ja jälkeen synnytyksen, ja on lainsäädäntöelimissä parhaillaan esillä kysymys työntekijän taloudellisen aseman turvaamisesta tämän pakollisen loman aikana.

2. Perhelisät.

Toinen väestöpoliittisesti merkittävä laki on *perhelisälaki*. Valtio on halunnut tulla mukaan helpottamaan vähävaraisten suurten perheiden toimeentuloa ottamalla osaa lasten perheelle aiheuttamiin lisäkustannuksiin.

Perhelisää, kuten edellä selvitettyä äitiysavustustakin, on haettava kunnan huoltolautakunnalta vahvistettua kaavaketta käyttäen. Tämä avustusmuoto on tarkoitettu vain vähävaraisille suuriperheille.

Vähävaraiseksi katsotaan sellainen perhe, jolle viimeksi toimitetussa kunnallisverotuksessa on pantu veroöyryjä enintään sosiaaliministeriön vuosittain vahvistama määrä. Kun nuo määrät säännöllisesti uudelleen vahvistetaan, ei niitä ole tarpeellista tässä esittää.

Minkälainen henkilö sitten on suuriperheinen? Monesta tuntuu joskus varmaankin siltä kuin isän ja äidin lisäksi 2 lasta käsittävä huonekunta muodostaisi suuren perheen. Laki vaatii kuitenkin 4 alle 16-vuotiaasta lasta, joloin lapsiksi luetaan myös otto- ja kasvattilapset. Jos kuitenkin jokin lapsista, vaikkakin hän olisi täyttänyt 16 vuotta, on työkyvytön tai käy koulua, kelpaa hän tämän avustuksen edellytykseksi aina 21 ikävuoteen saakka.

Koska myös on selvää, että perheen toimeentulo huomattavasti vaikeutuu, jos sen pääasiallinen huoltaja kuolee tai tulee pysyvästi työkyvyttömäksi, on lakiin otettu säännös, jonka mukaan vain 2 edellämainitut ehdot täyttävää lasta riittää perhelisän saamisen edellytykseksi. Perheenhuoltajan kuolemaan verrattavana on pidettävä hänen *kadoksiin joutumisestaan* sellaisissa olosuhteissa, että sen perusteella suoritetaan tai voidaan suorittaa huoltoläkkettä jälkeensäjääneille tavalla, josta myöhemmin tulen tekemään selkoa.

Mitä varsinaisesta köyhäinhoidosta, avustuksen nostamisajasta ja verottamisesta edellä on äitiysavustuksesta puheen ollen sanottu, pitää paikkansa myös perhelisiin nähden; sen sijaan huoltolautakunnalla on suurempi harkintavalta nyt mainitun avustuksen ollessa kyseessä, joten asiantuntijan apu anomuksen laadinnassa on paikallaan.

Perhelisä maksetaan normaalitapauksessa neljännestä ja edellämainitun poikkeustapauksen ollessa kyseessä toi-

sesta ja kustakin seuraavasta lapsesta kunnan kalleusryhmittymyksen mukaan 3.000—4.000 markan suuruisena ja on näiden suorittamiseen tämän vuoden talousarvioon otettu niin ikään 450 milj. markkaa.

3. Lapsilisät.

Viimeisimpänä uutuuksena väestöpoliittisen lainsäädännön alalla ovat lapsilisät, joiden suorittaminen valtion välityksellä aloitettiin lokakuun 1948 alusta. Vaikka valtio suorittaakin sanotun avustuksen, jonka suuruus on 7.200 markkaa vuodessa jokaisesta Suomessa asuvasta alle 16-vuotiaasta ja poikkeustapauksessa 17-vuotiaasta lapsesta, on työnantaja kuitenkin viime kädessä se, joka lain täytäntöönpanokustannukset maksaa. Tämä tapahtuu siten, että työnantaja suorittaa 4 markkaa jokaisesta palkkana maksetusta 100:sta markasta lapsilisiin käytettäväksi. Kun otetaan huomioon, että tänä vuonna lapsilisien suorittaminen nielee kokonaista 8,6 miljardia markkaa, havaitaan, että tässäkin kohden on kyseessä suuri sosiaalinen etu.

Menettely lapsilisän saamiseksi on yksinkertainen. Heti kun lapsi on syntynyt, on vain mentävä huoltolautakuntaan ja täytettävä maksutta saatavissa oleva ilmoituslomake, jonka jälkeen maksu postisiirtotilin välityksellä neljännesvuosittain lähetetään tavallisesti lapsen äidille. On siis syytä tehdä ilmoitus heti lapsen synnyttyä, koska lapsilisä suoritetaan takautuvasti vain sangen lyhyeltä ajalta.

Koska lapsilisä on tarkoitettu *lapsen elatusta ja kasvatusta varten*, ei sitä saa käyttää muuhun tarkoitukseen. Jos äiti lapsilisärahoilla ostaa esim. pullon pariisilaista hajuvettä tai muuten ilmeisesti käyttää väärin saadut rahat, on huoltolautakunta oikeutettu ottamaan lapsilisän haltuunsa ja määräämään sen käytöstä.

Myönnetty lapsilisä on nostettava 6 kuukauden kuluessa sen vuosineljänneksen päättymisestä, jonka aikana se on ollut postitoimituksessa suoritettavana, koska oikeus siihen sen jälkeen on menetetty. Lapsilisät eivät myöskään ole verotettavaa tuloa.

*

Kun joskus on käynyt siten, että lapsen äiti on tehnyt sopimuksen odotettavissa olevan äitiysavustuksen, perhelisän tai lapsilisän perusteella, esim. ottamalla sitä vastaan velkaa, lupaamalla siirtää jonkin tai laikkikin edellämainitut avustukset toiselle henkilölle, on lakiin otettu säännös, jonka mukaan tuollainen sopimus on mitätön. Velkoja ei näin ollen voi tuollaiseen sopimukseen vedota.

*

Edellä on selostettu joukko säännöksiä, joiden kaikkien tarkoituksena on antaa turvaa orastavalle elämälle. Valtio haluaa joko välillisesti tai välittömästi olla mukana turvaamassa väestönsä toimeentuloa.

Ensisijaisesti ovat kuitenkin kodit vastuussa lapsistaan. Nykyaikaisen yhteiskunnan perusyksikkönä voidaan pitää perhettä — vanhempia ja lapsia. Voimassa olevan avioliittolain erään perusperiaatteen mukaan puoliset ovat yhdessäasumisvelvolliset ja velvolliset myös ottamaan osaa perheen elatukseen. Varsinkin monen miehen kohdalla on kuitenkin niin, että isäksi tuleminen on kovin helppoa, mutta isänä oleminen peräti vaikeata.

Edellä olevan johdosta ja kun ensisijaiset elatusvelvol-

liset, isät, vuosittain usein tuhlaavat miljoonia markkoja kevytmieliseen elämään, laiminlyömällä perheensä, ja kun edellä selostetut valtion välittömät toimenpiteet eivät luonnollisesti yksin riitä, on meillä katsottu tarpeelliseksi säätää erityinen laki, n.s. "*perhepinnarilaki*", joka jo yksin ankaralla olemassaolollaan on pakottanut monen isän täyttämään velvollisuutensa.

4. Lapsen elatusavun turvaaminen.

Lakia sovelletaan niissä tapauksissa, joissa maksuvelvollisuus perustuu lainvoimaiseen tuomioon tai asianmukaiseen sopimukseen, jolla elatusvelvollinen on veloitettu suorittamaan elatusapua lapselleen tai avioliiton ulkopuolella syntynelle lapselle.

Laki on peräti radikaalinen. Jos lainminlyöntiä on jatkunut kolmen kuukauden ajan, voidaan elatusvelvollinen *heti määrätä työlaitokseen*, ellei hän aseta hyväksyttävää vakuutta, suorita tai pysty esittämään pätevää syytä laiminlyöntiinsä. Oikeusturvallisuuden kannalta on kuitenkin pidetty tarkoituksenmukaisena, että esityksen työlaitokseen määräämisestä voi tehdä vain kunnallinen huoltoviranomainen, s.o. huolto- tai lastensuojelulautakunta, ja että päättävänä viranomaisena on lääninhallitus.

Toisen tehokkaan keinon lapsen elatusavun turvaamiseksi antaa lakiin otettu säännös *palkan maksamisesta lapsen elatukseen käytettäväksi*. Edellä mainittu hallintoviranomainen voi näet määrätä, että osa, korkeintaan kuitenkin 2/3 elatusvelvollisen palkasta, pidätetään, ennenkuin edes elatussaatava on tuomioistuimen päätöksellä vahvistettu; tällöin kuitenkin vaaditaan selvitys siitä, että maksuvelvollinen viettää juopottelevaa tai irtolaiselämää.

Koska elatusvelvollisuutensa laiminlyöjät useinkin ovat halukkaita pakoilemaan, välttääkseen siten velvollisuutensa täyttämisen, on lakiin lisäksi otettu säännös, joka oikeuttaa huoltoviranomaisen saamaan poliisiviranomaiselta virka-apua ja tällöin voidaan käyttää myös tehokkaaksi osoittautunutta *etsintäkuulutusmenettelyä*.

Edellä olevien tehokkaiden keinojen lisäksi voidaan elatusvelvolliselle eräissä tapauksissa antaa *maastapoistumiskielto* ja hänet *haastaa* elatusapuasioissa vastaamaan tavallisuudesta poiketen.

Kun vielä muistetaan, että lainsäädäntöteitse on toteutettu elatusapujen elinkustannuksen noususta aiheutunut korottaminen, niin voitane sanoa, että kalleimman pääomamme, lastemme, kasvatuksen ja tulevaisuuden turvaamisesta on lainsäätäjä pitänyt hyvää huolta.

Seuraavassa numerossa tapaamme jälleen.

Aunis K. Kantonen.

Lehtemme seuraava numero

ilmestyy kahden kuukauden kuluttua eli siis huhtikuun loppupuolella. Siihen numeroon tarkoitettut kirjoitukset ja kuvat pyydetään lähettämään *maaliskuun 15. päivään* mennessä.

Toimitus.

OLAVI HAANPÄÄ

Kymin Osakeyhtiön harrastusmerkkikilpailun voittaja.

Kilpailuun saapui 20 ehdotusta.

Kymi-Yhtymän syysnumerossa julaistiin kilpailu yhtenäisen harrastusmerkin saamiseksi. Vaikka kilpailusäännöt rajoittivat melko paljon ehdotuksia, osallistui siihen kuitenkin kahdeksan henkilöä yhteensä kahdellakymmenellä eri ehdotuksella. Ehdotuksia tuli Kuusankoskelta 9, Kouvolasta 5, Högforsista 3, Voikaalta 2 ja Juantehtaalta 1.

Kilpailulautakuntaan kuuluivat voim.-op. Tauno Juurtola, voim.-op. Aake Sepponen, urh.-ohjaaja Oiva Rautjärvi, voim.-op. Toini Iivainen ja liikuntaneuvoja Raine Valleala, joista viimeksimainittu lautakunnan puheenjohtajana. Yksimielisen päätöksen mukaan jakautuivat palkinnot seuraavasti:

- 1) Olavi Haanpää, Karkkila .... 3.000:—
- 2) Ake Launikari, Kuusankoski 2.000:—
- 3) Olavi Haanpää, Karkkila ..... 1.000:—

Neljänneksi sijoittui Juantehtaan Lasse Kalskeen ehdotus ja viidenneksi Olavi Haanpään kolmas ehdotus.

Nämä viisi parasta ehdotusta ovat nähtävänä lehtenime toisella kansisivulla. Voittaneeseen ehdotukseen tehdään sikäli muutos, että ensimmäisestä vuosisuorituksesta kiinnitetään nuolenpään kantaosaan pieni yhtiön hopeoitu liikemerkki alaosaan keskelle; kahdesta vuosisuorituksesta alaosaan kaksi liikemerkkiä rinnakkain; kolmesta vuosisuorituksesta kolme merkkiä, joista kolmas näiden kahden merkin yläpuolelle keskelle, ja neljän vuoden suorituksesta aina kaksi liikemerkkiä rinnakkain ja alakkain neliön muotoon. Kun asianomaisella on viisi vuosisuoritusta, joutuu hän luovuttamaan entisen merkin liikemerkkeineen pois ja saa tilalle uuden, jonka kantaosaan on kiinnitetty ympyröity ja kullattu sekä suuruudeltaan kantaosan täyttävä yhtiön liikemerkki.

Merkin saantiin on mahdollisuus ainoastaan yhtiön palveluksessa olevilla sekä heidän perheenjäsenillään.

†

Diplomi-insinööri Gunnar Elias Weckström.

Viime vuoden Tapaninpäivän vastaisena yönä kuoli kotonaan Kuusankoskella Kymintehdään ja Voikaan selluloosatehtaitten teknillinen johtaja, dipl.ins. Gunnar Elias Weckström 59 vuoden ikäisenä.

Insinööri Weckström oli syntynyt joulukuun 19 p:nä 1890 Helsingissä. Päästyään ylioppilaaksi Joensuun klassillisesta lyseosta v. 1911 hän ryhtyi opiskelemaan Teknillisen Korkeakoulun kemiallisella osastolla valmistuen insinööriksi v. 1918. Työskenneltyään aluksi kolme vuotta käyttöinsinöörinä Kajaanin Puutavara Oy:n kloorikalkkitehtaalla ja sen jälkeen Jämsänkosken ja Kaukaan selluloosatehtailla hän siirtyi v. 1923 Poriin Rosenlewin sulfäattiselluloosatehtaan käyttöinsinööriksi, missä virassa oli 8 vuotta eli vuoteen 1931. Tällöin hän muutti Käkisalmeen Waldhof-yhtymän Käkisalmen selluloosatehtaan ensimmäiseksi käyttöinsinööriksi ja nimitettiin v. 1937 saman tehtaan teknilliseksi johtajaksi ja johtokunnan jäseneksi.

Talvisodan aikana insinööri Weckström toimi Käkisalmen Teollisuusalueen päällikkönä aina rauhantekoon saakka. Sen jälkeen hän siirtyi palvelukseen Päämajan Sotatalousosastolle, missä oli Käkisalmen takaisinvaltaamiseen saakka, mikä tapahtui elokuun 21 p:nä 1941. Silloin hänet komennettiin Käkisalmen ja sen ympäristön teollisuusupseeriksi ja määrättiin myöhemmin

VAPAA-AIKAVAKUUTUS.

Keskinäinen Vakuutusyhtiö Teollisuus-Tapaturma on perustanut uuden vakuutusmuodon, n.k. vapaa-aikavakuutuksen, joka on tapaturmavakuutuslain mukainen vapaaehtoinen vakuutus työn ulkopuolella sattuvan tapaturman varalta.

Kun tämä lienee vielä verraten uusi vakuutusmuoto, niin selostamme sitä tärkeimmiltä periaatteiltaan.

Vuoden 1950 vakuutusehdot.

1. Kenelle tämä vakuutus soveltuu?

Tämä vakuutusmuoto on tarkoitettu niille, joille tapaturmavakuutuslain mukainen vakuutus varmistaa korvauksen työssä sattuneen tapaturman varalta, mutta jotka sen lisäksi haluavat samanlaisin perustein vakuutuksen työn ulkopuolella sattuvan tapaturman varalta.

Vakuutus myönnetään siis ainoastaan työssä sattuvan tapaturman varalta otettuihin vakuutuksen lisävakuutuksena sekä vain yhtiön osakkaana olevan työnantajan virkailijoille ja työntekijöille.

2. Mitkä tapaturmat korvataan?

Vakuutus käsittää työn ulkopuolella, myös matkoilla sekä kotimaassa että ulkomailla — säännöllisten lentovuorojen mukaiset lentomatkat mukaan luettuina — sekä urheilussa sattuvat tapaturmat.

Poikkeuksia. Vakuutuksen puitteisiin ei kuulu tapaturma, josta vahingoittunut saa korvauksen sotatapaturmalainsäädännön mukaan. Painissa tai nyrkkeilyssä sattuneet tapaturmat korvataan vain, jos vakuutetun kohdalla on suoritettu alla kohdassa 4 mainittu lisämaksu. Jol-

lei vakuutus ole ryhmävakuutus, vaan käsittää ainoastaan määräytyt nimetyt henkilöt, on se jalkapalloilu- ja moottoripyöräily-tapaturmiin nähden voimassa vain niiden henkilöiden kohdalla, joista on suoritettu alla kohdassa 4 mainittu lisämaksu.

Rajoitettu vastuu. Jos tapaturma on sattunut vakuutetun suorittaessa työtä vapaa-aikanaan sellaisissa olosuhteissa, että korvaus tästä tapauksesta on tuleva tapaturmavakuutuslain tai eräissä vapaaehtoisissa töissä sattuvien tapaturmien vahingonkorvauksesta annetun lain mukaan, suoritetaan vahingoittuneelle tämän vakuutuksen mukaan tulevan ja hänen mainittujen lakien mukaan saamansa korvauksen erotus.

3. Vakuutussumma ja tapaturmakorvaukset.

Korvaukset lasketaan tapaturmavakuutuslain määräysten mukaan. Korvausten suuruus, paitsi sairaanhoitokustannusten, määräytyy kullekin vakuutetulle sovitun vakuutussumman ja vahingoittuneen huollettavina olevien omaisten lukumäärän mukaan.

Vakuutussummalla tarkoitetaan tällöin määrää, mikä on tapaturmakorvausten laskemisen perusteena. Se vastaa siis vakuutetun vuosityöansiota pakollisessa vakuutuksessa.

Tapaturmavakuutuslain säätämän korvausten laskemismenettelyn mukaan määrätään tapaturmakorvaukset korvausluokittain. Korvausluokkia on kaikkiaan 10 ja ne määräytyvät vakuutussumman perusteella. Vapaa-aikavakuutuksessa ovat eri korvausluokkia vastaavat vakuutussummat seuraavat:

Vakuutussumma	mk 72.000	mk 90.000	mk 108.000	mk 140.000	mk 175.000	mk 220.000	mk 265.000	mk 320.000	mk 385.000	mk 450.000
Korvausluokka	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X

jälleen teollisuusalueen päälliköksi. Maaliskuussa 1942 hän sai LY-määräyksen Waldhofin tehtaalle, mistä sitten elokuun 16 p:nä 1943 tuli Kymn Oy:n palvelukseen selluloosatehtaitten teknilliseksi johtajaksi.

Tietojaan ja taitojaan täydensi insinööri Weckström useilla Saksaan, Ruotsiin ja Viroon tekemillään opintomatoilla. Hän kuului jäsenenä mm. Suomen Teknikkojen Seuraan, Suomen Kemistien Seuraan ja Suomen Paperi-insinöörien Yhdistykseen.

Vuonna 1917 liittyi insinööri Weckström Helsingin suojeluskuntaan ja oli mukana Mommilan retkellä. Hän osallistui myös vapaussotaan kuuluen Karjalan Ratsujääkäriyhtymään. In-

sinööriluutnantiksi hänet nimitettiin v. 1930 ja ylennettiin insinörikapteeniksi 30 p:nä toukokuuta 1941 eli siis hieman ennen jatkosodan puhkeamista, jolloin hän oli opintomatalla Waldhof-yhtymän tehtailla Tilsitissä ja Ragnitissa. Ansoistaan sodissa hän sai mm. 3. ja 4. luokan Vapauden Ristin.

Insinööri Weckströmin erikoisharrastuksia olivat metsästys ja urheilukalastus.

Eteväenä ammattimiehenä sekä rehtinä ihmisenä näin työssään kuin sen ulkopuolellakin saavutti insinööri Weckström sekä yhtiön johdon että myös alaistensa suosion ja luottamuksen.

Vainajaa surevat lähinnä puoliso ja lapset.

Jos vakuutuksenottaja pitää X:n korvausluokan tapaturmakorvauksia riittämättöminä, voidaan vakuutus ottaa sellaisin ehdoin, että kaikkia vahingoittuneelle ja hänen omaisilleen tulevia korvauksia korotetaan määräprosentin mukaan, kuitenkin enintään 100 pros. Tämä merkitsee vakuutussumman vastaavaa korottamista. Vakuutussumma voi siis olla enintään 900.000 markkaa henkilöä kohti.

Sairaanhoitokustannukset korvataan laskun mukaan huomioon ottaen, että sairaanhoitoa on annettava tarpeettomia kustannuksia välttämättä, kuitenkin vahingoittuneen terveydentilaa vaarantamatta. *Ulkomailta saadusta sairaanhoidosta* suoritetaan enintään sama määrä kuin vastaavassa hoidossa maksettaisiin Suomessa.

4. Vakuutusmaksu.

Vuotuinen vakuutusmaksu on 3,50 ‰ vakuutussummasta vakuutussumman ollessa enintään 450.000 markkaa henkilöä kohti. Lisävakuutusmaksut ovat:

painista ja nyrkkeilystä 3,50 ‰ kummastakin,

jalkapalloilusta ja moottoripyöräilystä 1,75 ‰ kummastakin.

Jos vakuutussumma ylittää 450.000 markkaa, laskeaan vakuutusmaksu ylittävän osan kohdalta 3,0 ‰:n mukaan. Vastaavat lisämaksut ovat:

painista ja nyrkkeilystä 3,0 ‰ kummastakin,

jalkapalloilusta ja moottoripyöräilystä 1,50 ‰ kummastakin.

Työnantaja on vakuutuksenottajana vastuussa vakuutusmaksun suorittamisesta, mikä tapahtuu etukäteen koko vuodelta. Jos työnantaja on sopinut yksityisten vakuutettujen kanssa siitä, että nämä itse suorittavat jonkin osan vakuutusmaksusta, kuuluu tämän periminen siis työnantajalle.

Vakuutusmaksut tullaan välittömästi vakuutuksenoton tapahduttua perimään huoltokonttorin kautta.

Jos vakuutus koskee määrättyjä nimeltä mainittuja henkilöitä, on vakuutusmaksu lopullinen ja vakuutus on voimassa kalenterivuoden loppuun, vaikka vakuutettu eroaisikin toimestaan vuoden aikana.

5. Mitä tietoja tarvitaan vakuutusta varten?

Vakuutuskirjaan liitetään luettelo, johon merkitään vakuutettuja koskevat erityiset vakuutusehdot. Tämän luettelon kaksoiskappaleeseen vakuutusyhtiö merkitsee vakuutusmaksun ja palauttaa kaksoiskappaleen vakuutuksenottajalle, joka sen perusteella voi periä yksityisten vakuutettujen vakuutusmaksuosuudet. Luettelo uusiin vuosittain ja mahdollinen eroaminen tai liittyminen voi tapahtua silloin ilman eri ilmoitusta.

Huom.! Yhdistetty vapaa-aika- ja työaikavakuutus lainmukaisin tapaturmakorvausperustein tulee tavallisesti halvemmaksi kuin vahingonkorvaukseltaan samanlainen ns. henkilökohtainen tapaturmavakuutus.

Esimerkkejä.

Lopuksi muutama esimerkki siitä, mitä vakuutus edellyttää, mitkä ovat vakuutusmaksut ja miten suuria ovat korvaukset.

Jos esimerkiksi joku haluaa ottaa vaikkapa 450.000

mk:n vakuutuksen, niin vuosimaksu tuosta summasta on 1.575 mk, joka peritään yhdellä kerralla etukäteen. Tapaturman sattuessa maksetaan yksinäiselle henkilölle päivärahaa 440 mk ja huoltavalle henkilölle 580 mk. Jos tapaturma johtaa 100-%:seen invalideuteen, maksetaan yksinäiselle henkilölle enintään 159.000 mk vuodessa ja henkilölle, jolla on 1 huollettava omainen, 182.850 mk, kahden huollettavan omaisen ollessa 198.750 mk, kolmen huollettavan ollessa 214.650 mk, neljän omaisen ollessa 230.550 mk, jos on esim. 9 huollettavaa omaista, maksetaan vuodessa 310.050 mk, ja enemmän kuin 9 huollettavaa omaista 318.000 mk vuodessa. Kuolemaan johtaneen tapaturman johdosta maksetaan hautausavustusta 40.000 mk ja leskelle maksettava vuotuinen huoltoeläke on 95.400 mk. Jos on 1 lapsi, on summa 143.100 mk, kahdelle lapselle 171.720 mk, kolmelle lapselle 184.440 mk, kahdeksalle lapselle 248.040 mk ja yhdeksälle tai useammalle lapselle 254.400 mk. Vuotuinen huoltoeläke 1 täysorvolle on 95.400 mk, kahdelle täysorvolle 159.000 mk, kolmelle 171.720 mk, neljälle 184.440 mk, yhdeksälle 248.040 mk ja kymmenelle tai useammalle 254.400 mk. Sairaalakustannukset maksetaan laskun mukaan.

Lisätietoja Sosiaaliosastolta.

Jos joku yhtymämme palveluksessa oleva haluaa ottaa itselleen mainitunlaisen vakuutuksen, kehoitetaan häntä kääntymään a.o. tehtaan Sosiaaliosaston puoleen, joka antaa lisätietoja ja hoitaa vakuutuksen käytännöllisen järjestelyn.

Arava-lainat.

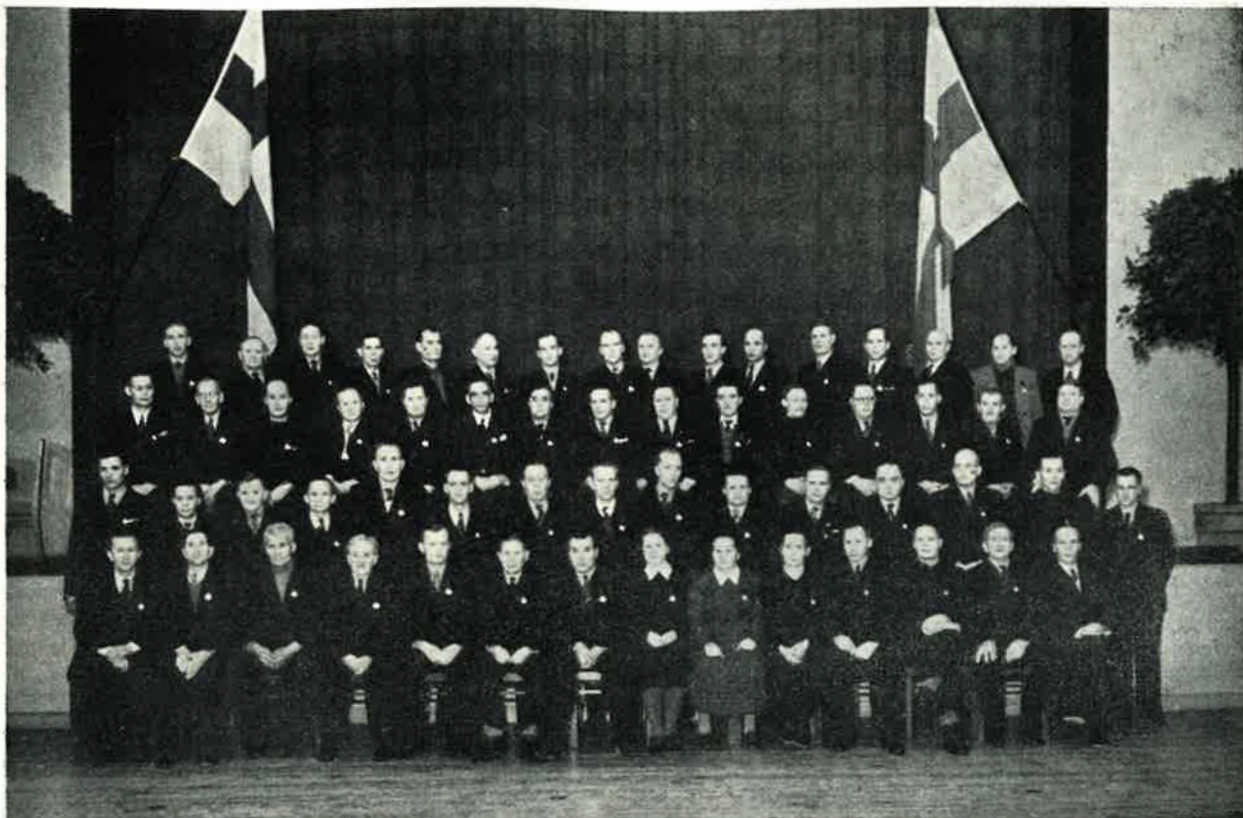
Tiedotus omakotirakentajille.

Koska omakotilainoja on tämän vuoden määrärahoista anottu erittäin runsaasti, Arava haluaa saada tarkan tiedon koko maan lainatarpeesta. Tämän vuoksi se nyt on määrännyt, että kuntien asianomaisen viranomaisen on lähetettävä omakotilainaanomukset Aravalle maaliskuun 31. päivään mennessä.

Ne yhtymämme omakotirakentajat, jotka aikovat sanottua lainaa tänä vuonna anoa, ottanevat edelläolevan huomionsa ja kääntyvät asianomaisen tehtaan Sosiaaliosaston puoleen viimeistään tulevan maaliskuun alussa, jotta lainaanomukset ennätettäisiin ajoissa hoitaa.

Parhain keino alkaa päivänsä on herätessä ajatella, eikö tänä päivänä voisi ainakin yhdelle ihmiselle valmistaa iloa.

Friedrich Nietzsche

Ansiomerkin saaneita oli jakotilaisuudessa läsnä kaikkiaan 60.

KYMIN OSAKEYHTIÖN ANSIOMERKKI

76:lle 25 vuotta palvelleelle.

Loppiaisena pidettiin Voikaan Seuratalossa vakintuneen tavan mukainen jokavuotinen työnjuhla, jossa 76 yhtiön palveluksessa 25 vuotta ollutta henkilöä sai Kymmin Oy:n ansiomerkin ja sitä seuraavan kunniakirjan. Juhlailaisuuteen oli naimisissa olevat ansiomerkin saajat kutsuttu aviopuolisoineen, minkä lisäksi juhlavieraisten joukossa nähtiin yhtiön toimitusjohtaja ja useimpien työosastojen päälliköt.

Seuratalon avarassa juhlasalissa, joka oli valtakunnan lipuin ja laakeripuin koristettu, odottivat valmiiksi katetut kahvipöydät, joiden ääreen kutsutut vieraat asettuivat työosastoittain. Kuusankosken Orkesterista muodostetun yhtyeen soitettua kauppias E. L. Melénin johdolla alkumarssin, yhtiön sosiaalihohtaja, kunnallisneuvos Eino Wallenius lausui läsnäolevat tervetulleiksi muistuttaen mieliin, miten jo 1930-luvulla oli alettu suunnitella ansiomerkkijakotoimintaa. Talvisota keskeytti kuitenkin kaikki silloiset suunnitelmat, ja vasta kun v. 1946 Juantehtaan 200-vuotisjuhlan yhteydessä jaettiin Kauppakamarin ansiomerkkejä pitkäaikaisesti palvelleille, sai asia uutta virikettä ja todettiin oman merkin välttämättömyys. Ensimmäiset omaat ansiomerkit jaettiin Kymmin Oy:n 75-vuotisjuhlien yhteydessä v. 1947. Lopuksi puhuja kiitti yhtiön nimissä merkin saa-

ja uskollisesta ja pitkäaikaisesta aherruksesta ja lausui toivomuksen, että jokainen merkin saaja tuntisi yhtiön omaksi ja läheiseksi työnantajakseen.

Tämän jälkeen suoritti vuorineuvos K. E. Ekholm sosiaalihohtaja Hilikka Kuuselan avustamana ansiomerkkien jaon seuraaville, 25 vuotta yhtiön palveluksessa olleille henkilöille:

Kymin—Kuusankosken tehtaat: Ky Paperitehdas: Eemil Båtsman, Uno Yrjö Hautalampi, Impi Elina Heinen, August Korpelainen, Aili Edith Kyöperi, Kalle Evert Pesonen ja Paavo Ilmari Rantala; Spriitehdas: Väinö Leander Helolinn; Kuu Paperitehdas: Eino Evert Nikkinen, Augusti Pienanen, Viljo Einar Telkinen ja Tyyne Vilhelmina Vilenius; Ky Selluloosatehdas: Martti Järvinen, Emil Teodor Majander, Antti Niemi ja Kalle Iivar Silvonen; Ky Korjauspaja: Sven Erik Eklund, Huugo Edvard Järvinen, Olli Eerik Salmi ja Hugo Armas Sormunen; Ky Sähköosasto: Eino Olavi Hokkanen, Juho Ferdinand Holm, Jaakko Rutanen, Paavali Seppälä, Eino Pauli Tuominen ja Hjalmar L. Åkerström; Ky Rakennusosasto: Eemil Arvid Jokinen, Toivo Ivar Ketolampi, Väinö Lahtinen, Johannes Paasonen, Paul Pajari, Valto Ilmari Pekkola, Joakim Aleksander Rundman, Johan Viljo

Ansiomerkkien jaon suoritti yhtiön toimitusjohtaja, vuorineuvos K. E. Ekholm.

Tuominen ja Juho Artur Vahter; Kuu Saha: Selma Lydia Qvick ja Lydia Salmi; Ky Raitiotiet: Iida Mauno; Klooritehdas: Aarne Salmi; Ky Ulkotyöosasto: Paavali Lempiäinen; Ky Talousosasto: Urho Horppu, Huugo Lindqvist ja Armas Arvid Sorsa; Haukkasuo: Uuno Armas Salmi; Ky Konttori: Keijo Jothannes Flöjt, Bruno August Fredriksson, Julius Högström, Arvi Nyberg ja Eino Willman.

Voikaan tehtaas: Voikaan Paperitehdas: Juho Väinö Lindström, Pauli Alvar Relander ja Kalle Ärling; Voikaan Puuhiomo: Oskari Rämä; Voikaan Korjauspaja: Toivo Ilmari Huuromen, Aarne Vilhelm Korhonen, Reino Villiam Laatu, Yrjö Arttur Palmlöf, Lauri August Rihu ja Edvard Utti; Voikaan Selluloosatehdas: Sture Otto K. Hansen, Kalle Hakalin, Kaarlo Jalmar Laurila ja Edvard Suur-Nuuja; Voikaan Sähköosasto: Anselm Leander, Toivo Taavi Manninen, Aimo Rämä ja Pauli Feliks Ström; Voikaan Höyryosasto: Onni Tujunen; Karbiditehdas: Niilo Ensio Nurminen; Voikaan Rakenusosasto: Artturi Aho; Voikaan Raitiotiet: Taavetti Sühvola ja Väinö Tollman; Voikaan Ulkotyöosasto: Antti Kyyhkynen, Eino Liukkonen ja Viktor Tillanen; Voikaan Varasto: Lauri Gustaf Jansson.

Jaon jälkeen laulettiin yhteisesti "Työ Suomen hyväks' uhratkaamme", minkä jälkeen seurasi kahvitarjoilu, jonka aikana orkesteriyhtye esitti eräitä musiikkikappaleita. Välillä laulettiin yhteisesti "Olet maamme armahin", ja tilaisuus päättyi yhteisesti laulettuun Maamme-lauluun.

N:o 4506

Lääkärissäkäyntikortti

Nimi:

.....

Synt. /

.....

Kymin Oy:n Kuusankosken Tehtaitten Työläisten Sairaus- ja Hautausavustuskassa

Sairausavustuskassan jäsen Kuusankoskella!

Muista aina esittää korttisi lääkärille!

Vain siten turvaat itsellesi kassan suomat edut!

Älä huolimattomuudellasi aiheuta itsellesi taloudellista vahinkoa! Talleta kortti, sen uusii vain kassan toimisto.

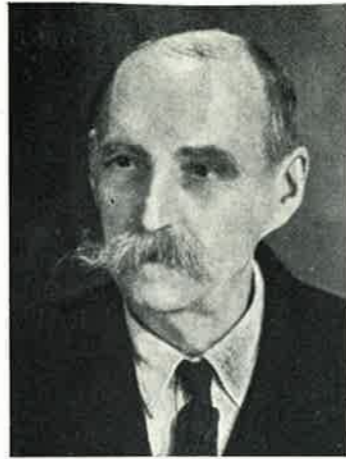
Erotessasi kassan jäsenyydestä palauta kortti työosastosi konttoriin.

KASSAN HALLITUS.

Viljo Tirkkonen.

Kustaa Andersson.

Hugo Nikula.

Pitkäaikaisesti palvelleita.

MALLIPUUSEPPÄ VILJO TIRKKONEN

Voikaan Korjauspajalta tulee maaliskuun 21 p:nä 1950 olleeksi 45 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt 31. 10. 1888 Orimattilassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli 8. 4. 1904 Voikaan Ulkotyöosastolle, työskennellen alkuaikoina ulkotyö- ja paperiosastoilla, kunnes 18. 11. 13 siirtyi korjauspajalle mallipuuseppäksi, missä toimessa on edelleenkin hoitaen tehtävänsä suurella huolella ja antaumuksella.

KUSTAA EDW. ANDERSSON

Voikaan Sähköosastolta tulee maaliskuun 27 p:nä 1950 olleeksi 45 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt Strömforsissa, mistä jo nuorena muutti Iittiin. Yhtiön palvelukseen hän tuli 7. 11. 04 Voikaan Sähköosastolle, jonka kirjoissa hän onkin sitten yhtäjaksoisesti ollut. Anderssonin vapaa-aikojen harrastuksiin on erikseen kuulunut puutarhanhoito, mistä todistuksena on laaja ja hyvin hoidettu puutarha oman talon ympärillä.

SALIMESTARI HUGO NIKULA

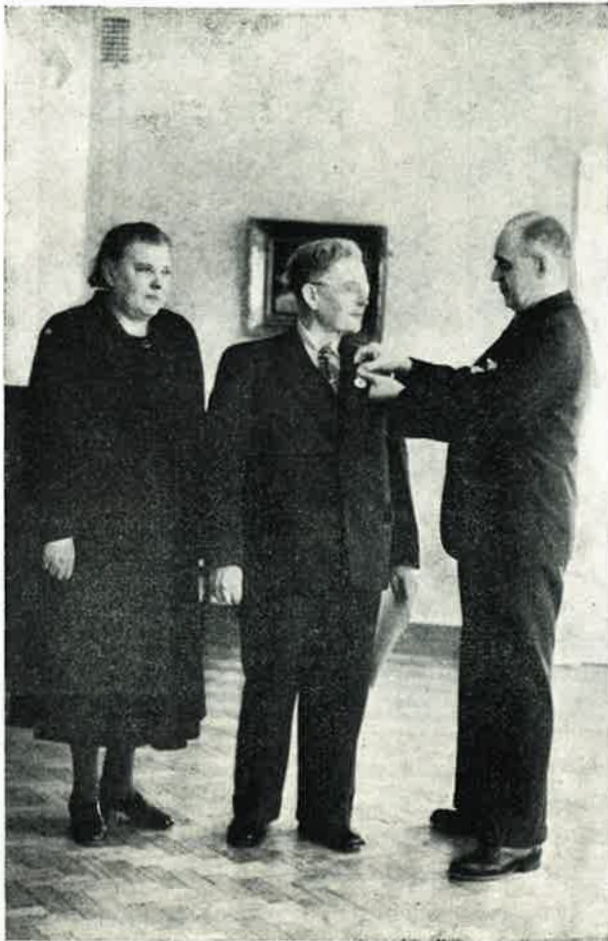
Kymintehtaan Paperitehtaalta tulee maaliskuun 16 p:nä 1950 olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt 6. 3. 1890, joten hänellä on maaliskuussa toinenkin merkkipäivä, nimittäin 60-vuotispäivä. Nikulan esisät suoraan ylenevässä polvessa ovat asuneet ja viljelleet näitä tienoita ainakin niin kauan kuin säilyneistä kirkonkirjoista käy selville eli noin 300 vuotta, 1600-luvulta lähtien. Käytyään kansakoulua ja 6 luokkaa Kouvolan Yhteiskoulua ja jatkettuaan sen jälkeen vuoden

verran opintojaan pääkaupungissa Nikula tuli 16. 3. 1910 yhtiömme palvelukseen Kuusankosken Paperitehtaalle, missä hän oli ensin vuoden kirjuri ja toisen paperin lähettäjänä sekä 12 vuotta salimestarina. Vuonna 1924 hän siirtyi salimestariksi Kymintehtaan Paperitehtaalle ja on tässä toimessa edelleenkin.

Nuorempana kuuluivat Nikulan harrastuksiin m.m. voimistelu ja urheilu. Kun hänen ikätoverinsa noin 40 vuotta sitten perustivat Kuusankosken Puhdin ja kun he tiesivät, että Nikula oli johtanut koulunsa voimisteluseuraa, pyysivät he häntä perustamansa seuran voimistelunjohtajaksi. Mielihyvin Nikula siihen suostuikin ja joutuipa hän vielä antamaan alkusysäyksen Puhdin naisvoimistelijoillekin. Edelleen Nikula oli kiinnostunut näyttämötoimintaan ja maalaamiseen, jota paitsi hän harrasti "palstaviljelyä" pakinain kirjoittamisen muodossa eri lehtiin. M.m. hän kirjoitteli nimimerkillä "Kalle" nasevia pakinoita Kouvolan Sanomien, joita pakinoita suurella mielenkiinnolla luettiin. Toisaalla lehdessämme on julkaistuna eräs hänen lähes 20 vuotta sitten kirjoittamansa pakina, joka on omistettu tehdastyöläisille, pitkäaikaisille uskollisille uurastajille, ja joka on yhtä ajankohtainen tänään kuin silloinkin.

Nikula toimi aikoinaan Kuusankosken Yhteiskoulun Kannatusyhdistyksen ja Kuusankosken Säästöpankin tilintarkastajana.

Yhtiön johto pyytää kauttamme kiittää kaikkia edellä mainittuja työn veteraaneja uskollisesta uuras-
tuksesta yhtiön ja samalla koko yhteiskunnan hyväksi ja toivottaa heille parhaita onnea ja menestystä.

Yhtiön varatoimitusjohtaja, paroni von Troil kiinnittää ansiomerkin Lamminpään rintaan.

**Piirtäjä
Viktor B. Lamminpää**
saanut yhtiön kultaisen ansiomerkin.

Voikaan Klubilla 26.1.1950 pidetyssä juhlatilaisuudessa sai piirtäjä Viktor Bernhard Lamminpää Voikaan Piirustuskonttorista Kymin Oy:n kultaisen ansiomerkin 50 vuoden palveluksesta. Sen ojensi yhtiön varatoimitusjohtaja, paroni Knut von Troil, joka puheessaan huomautti, että vain harvoille yhtiön palveluksessa olleille on suotu niin pitkä työpäivä kuin piirtäjä Lamminpäälle, jolle puhuja esitti yhtiön lämpimimmät kiitokset uskollisesta ja utterasta työstä Kymin Oy:n hyväksi.

Tämän jälkeen siirryttiin kahvipöydän ääreen, missä aika kului nopeasti ja rattoisasti menneitä muistellessa.

Piirtäjä Lamminpään elämänvaiheista oli selostus lehtemme viime numerossa pitkäaikaisesti palvelleiden osastossa, johon tässä viittaamme.

Pikkujoulujuhlia eläkeläisille

Kuusankoskella ja Voikaalla.

Jo perinteelliseksi käypää tapaa noudattaen järjestettiin joulukuun 19 p:nä pikkujoulujuhlia Kuusankosken ja Voikaan Seurataloissa yhtiöltä eläkettä nauttiville henkilöille ja manan majoille siirtyneiden eläkeläisten leskille.

Kuusankoskella

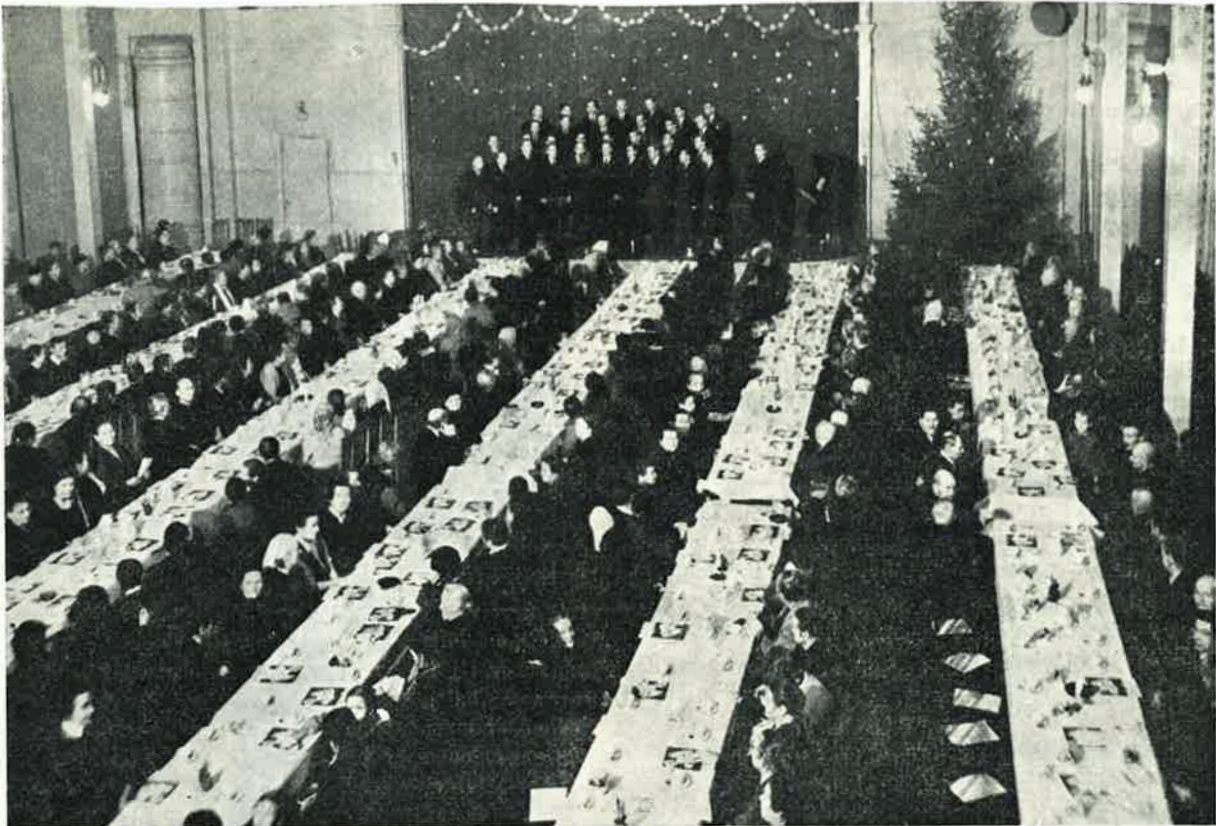
oli juhlaan saapunut noin 300 vanhusta, jotka saatiin astuttuaan ohjattiin valmiiksi katettujen kahvipöytien ääreen. Sali oli jouluaiheisin koristein kaunistettu somistettu ja tunnelmaa oli omiaan kohottamaan myös valtava joulukuusi.

Kuusankosken Orkesterin yhtyeen soitettua kaupias E. L. Melénin johdolla sikermän joululauluja lausui sosiaalipäällikkö Åke Launikari kutsuvieraat yhtiön puolesta lämpimin sanoin tervetulleiksi. Puhuja lausui m.m., että tämä tilaisuus on vaatimaton, mutta pääasiahan ei ole ulkonaiset puitteet, vaan se, miten me itsekukin omassa sydämessämme valmistaudumme joulun suurta tapahtumaa juhlimaan. Työnantajanne tervehtii kiitollisin mielin teitä jokaista, jotka olette parhaan työkykynne uhranneet koko yhteiskunnan hyväksi, ja myös niitä leskiä, joiden puoliset ovat siirtyneet siihen rauhan valtakuntaan, jonka hallitsijana on joulun Jeesus. Ammattikoulun tyttöoppilaiden esitettyä opettaja Helmi Rauhalan johdolla laulua laulettiin yhteisesti "Jouluyö, juhlayö", minkä jälkeen nähtiin mainitun koulun oppilaiden esittämänä jouluaiheinen näytelmä "Joulun enkelin sydän", jota liikuttuksen tuntein seurattiin. Kun oli yhteisesti laulettu "Maa on niin kaunis", alkoi kahvitarjoilu, josta huolehtivat yhtiön virkailijain rouvat. Ensimmäiset kupilliset juotua ilahdutti Kuusankosken Mieslaulajat hra T. Stenvallin johdolla juhlayleisöä muutamilla tilaisuuteen erinomaisesti sopivilla lauluilla. Ammattikoulun oppilaiden esittämän tonttuleikin jälkeen lausui ammattikoululainen Lasse Salminen runon "Joulunkellot". Orkesteriyhtyeen kajautettua jälleen joulun säveleitä piti pastori Pentti Hissa mieliinpainuvan puheen, joka oli omistettu vanhuudelle. Puhuja lausui m.m., että se aika, jota te vanhukset parhaillaan elätte, on rikasta aikaa, sillä vanhuudelle kuuluu menneisyys, sitä rikastuttaa nykyisyys ja sen on myös tulevaisuus. Vanhuksista huolehditaan nykyisin aivan toisin kuin aikaisemmin, ja eläminen vanhaksi on suuri kunnia ja Jumalan armo. Puheen päätyttyä laulettiin seisaalleen nousten hartain mielin "Enkeli taivaan lausui näin". Juhlan ohjelman tähän päätyttyä lausui nti Mimmi Wulff kutsuvieraiden puolesta sydämellisin sanoin kiitokset juhlan järjestämisestä.

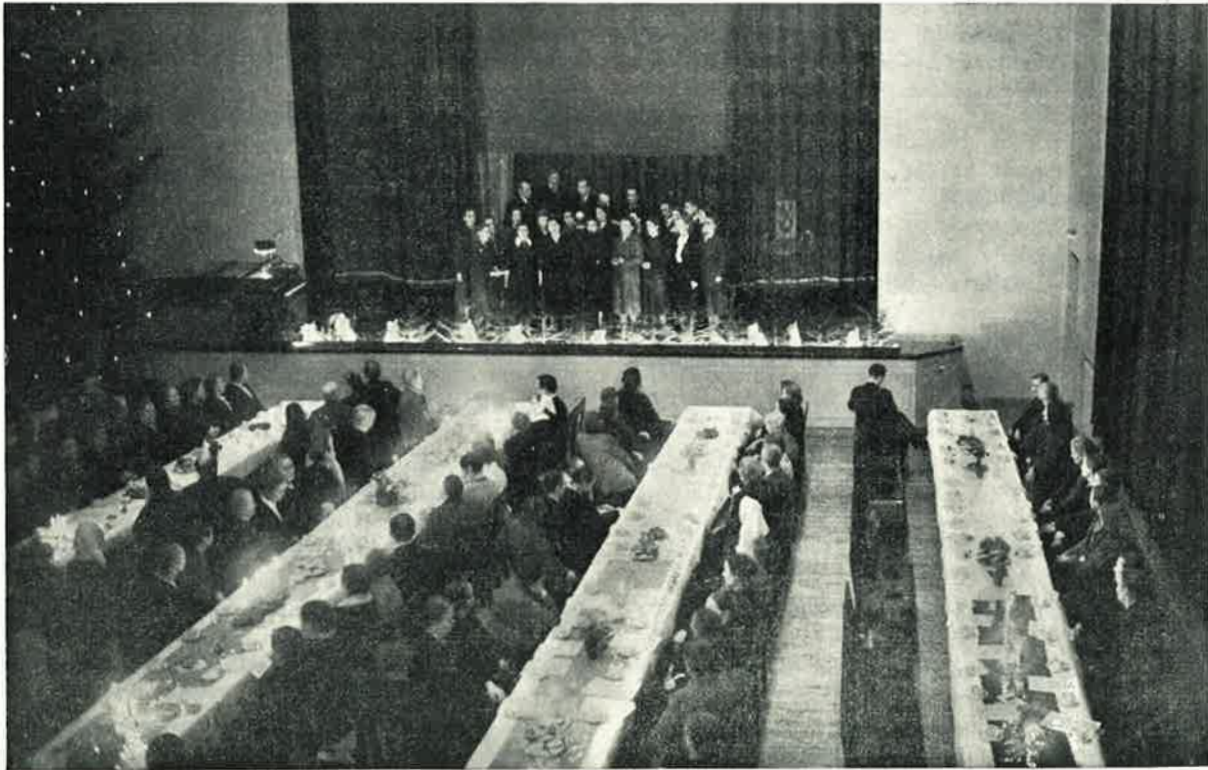
Kaikille juhlassa läsnä olleille jaettiin Suomen Puolisen Ristin joululehti.

Voikaalla.

Juhla aloitettiin laulamalla yhteisesti orkesterin myö-

Kuva pikkujoulujuhlasta Kuusankosken Seuratalossa.

Voikaan juhlassa kuunnellaan parhaillaan Voikaan Sekakuoron esityksiä.

Miehiä työnsä ääressä.

Sähköasentaja Juho Lanto Kymintehtaan Sähköosastolta on ikäsekseen sikäli nuoremman näköinen, että haastattelija luuli hänellä ikää olevan vasta pari vuotta päälle viidenkymmenen. Mutta pian tuleekin jo kuusi kymppiä täyteen, nimittäin ensi kesänä juuri juhannuksen alla, sillä Lanton syntymäpäivä on kesäkuun 20:s. Syntymäkotia sijaitsi Heinolan maalaiskunnassa, Lusin kylässä, missä isä Lanto harjoitti räätälin ammattia. Suku on kotoisin Ruotsista, mistä Lanton isoisän isä aikoinaan muutti Suomeen. Lindqvist on suvun alkuperäinen nimi, minkä Lanton isäukko ensimmäisen suuren nimenmuutoksen yhteydessä vuonna 1902 vaihtoi nykyiseen. Lapsia oli perheessä kokonaista yhdeksän. Isän tulot eivät millään tahtoneet riittää näin suuren joukon elatukseen, joten Juho-pojankin oli jo 8-vuotiaana lähdettävä leipäänsä ansaitsemaan. Hän oli kesät paimenena ja talvisin kävi kansakoulua. Kun muut samanikäiset lapset aloittivat koulunkäyntinsä tavalliseen aikaan syyslukukauden alussa, meni Juho vasta pari viikkoa ennen joulua kouluun pyrkimään. Opettaja tiedusteli pojalta mm., oliko tämä käynyt kiertokoulua, mutta sai kieltävän vastauksen. "Osaatko sinä edes tavata", jatkoi opettaja sitten kyselyään. "En osaa", vastasi poika, mutta lisäsi siihen: "Lueka minä kyllä osaan." Opettaja höristeli korviaan eikä oikein ottanut uskoakseen pojan sanoja, mutta pani tämän kuitenkin lukemaan. Ja hyvinhän se lueikin, paremmin kuin niiltä, jotka jo muutaman kuukauden olivat lukemisen taitoa opelleet. "Missäs sinä olet lukemaan oppinut", tiukkasi koulumestari sitten ja saikin uteliaisuutensa tyydyttyksi. Pojan kotiin tuli kuvalehti, jota ja varsinkin siinä julaituja kuvia parhaillaan käynnissä olevasta Itä-Aasian

Juho Lanto.

täällä "Maa on niin kaunis...". Vieraat lausui tervetulleiksi sosiaalipäällikkö Viljo Rame, minkä jälkeen Kuusankosken Työväenopiston orkesteri esitti maisteri Veikko Talven johdolla soittoa. Voikaan kansakoulun 5. ja 6. luokkien oppilaat esittivät erittäin kauniin ja tunnelmallisen kuvaelman, jonka oli ohjannut opettaja, rouva Tyyne Laurikainen. Tähän sopivasti liittyvänä laulettiin yhteisesti virsi "Mä seisahdun nyt seimelles". Oppilas Maire Joutjärvi luki sen jälkeen Andersenin herkän joulusadun "Tulitikkutyttö". Sitten kajautti Voikaan Sekakuoro opettaja P. Laurikaisen johdolla muutamia lauluja.

Seuranneen väliajan aikana tarjottiin kaikille vieraille maukkaat kahvit ja jaettiin pienenä joaluterveydenä Suomen Punaisen Ristin joululehti.

Väliajan jälkeen aloitti ohjelman Työväenopiston orkesteri soittaen sikermän joululauluja. Opettaja Pajusen oppilaat esittivät tonttuleikin ja nti Pirkko Taavila lausui Pohjanpään runon "Oodi elämälle". Sitten seurasi pastori A. V. Oinaalan puhe, jota kuunneltiin suurella hartaudella. Harrastunnelman tilaisuus päättyi yhteisesti laulettuun virteeseen "Enkeli taivaan lausui näin..."

sodasta ahkerasti tutkittiin ja puustaimet selvisivät pojalle kuin itsestään. No — pääsihän Juho kouluun ja kunnostautui siellä heti ensimmäisenä päivänä. Oli näyttävä kartalta Keski-Euroopan valtioita ja se oli siksi visaista hommaa, että koko luokka jäi laiskanläksylle. Ja usein tulokaskin sai jäädä, jotta hänkin tulisi vähitellen yhtä "viisaaksi" kuin luokkatoverinsa. Mutta Juhopa olikin pitänyt silmänsä ja korvansa auki, ja kun opettaja tavallaan kokeilumielessä antoi karttakepin hänellekin, niin poika luetteli valtioiden nimet ja näytti niiden rajat niin tarkkaan, että opettaja antoi hänelle julkisen tunnustuksen koko luokan edessä ja taputtipa vielä olallekin. Se oli tietenkin mannaa koulupojan sydämelle.

Kuten mainittu, oli Lanto kesät paimenpaikana. Tältä ajalta on hänelle jäänyt mieleen eräs aivan erikoinen muisto. Hän paimensi maanviljelijä Eevert Salosen karjaa samassa Lusin kylässä, missä hänen kotinsakin sijaitsi. Tämä Salonen oli Uuno Kailaan isä, jonka entinen nimi oli Kailanen. Tuleva runoilijamestari nukkui kätkyessä, jota paimenpoika silloin täöin panttiin keinnuttamaan. Vasta myöhemmin Lantolle selvisi, ketä hän aikoinaan oli "lullannut".

Kansakoulusta päästyään ryhtyi Lanto erään kalastajan kanssa pyytämään rapuja ja kaloja Räävelin vesiltä Heinolan pitäjässä. Muuan Lahdessa asuva venäläinen välittäjä toimitti ne sitten Pietariin myytäväksi.

Lopetettuaan sen homman hän palasi kotiin, koska isä halusi pojan ryhtyvän hänen ammattiaan jatkamaan. Tässä tarkoituksessa piti Lanton lähtee räätälin oppiin Heinolaan erään Venäjällä tätä ammattia harjoittaneen räätälimestarin luo, mutta hänpä suunnistautuikin — tukkijoelle. Oltuaan sitten aikansa siellä ja vähän muuallakin hän siirtyi v. 1907 tehdasalalle, työskennellen mm. Tornatorin rullatehtaalla ja Pallaksen tehtaalla Lahdessa sekä myöhemmin Iitin Vuolenkoskella ja Heinolassa. Kun olot rullateollisuusosalalla alkoivat heikentyä, lähti hän toukokuussa 1917 tiedustelemaan töitä Kymintehtaalta, päästenkin hollanterimieheksi Kymintehtaan Paperitehtaalle. Vuoden 1918 tapahtumien johdosta menivät työolot täällä jonkin verran sekaisin ja tästä syystä hän keväällä 1918 muutti toiseen hommaan, laivamieheksi Pääjanteellä liikennöivään Ahkera-nimiseen laivaan. Siellä kului aika sitten syksyyn asti, jolloin Lanto meni Kymin Lauttausyhdistyksen konepajaan Heinolaan, työskennellen siellä pääasiallisesti seppän apulaisena. Kun lauttausyhdistys myi konepajan yksityisille ja se siirrettiin Jyväskylään, ei Lanto lähtenyt sinne, vaan tuli lokakuussa 1919 Kuusankoskelle saaden työpaikan paperitehtaalla rotatiokoneen käyttäjänä, missä toimessa oli vuoteen 1923. Vuorotyöhön tottuminen tuntui hänestä kuitenkin vaikealta, joten hän pyysi päästä päivätyöhön ja siirrettiinkin sellaiseen rotatiokoneen korjauksen ajaksi. Mutta siirtyminen jäikin sitten pysyväksi, sillä kun Lanto oli jo pitemmän aikaa tuntenut kiinnostusta sähköalalle ja kun hän halusi vaihtaa ammattia, suostuttiinkin siihen, ja niin hänestä 1.8.1923 tuli sähkömies. Ensin hän työskenteli pääasiallisesti linjapuolella, mutta nykyisin kuuluvat hänen tehtäviinsä kilowattimittarien lasku, ulkovalaistuksen hoitaminen, muuntajien seuraaminen yms. työt. Yli 26 vuotta on hän sähkömiehen ammatissa ollut ja tuntee jatkuvasti suurta mielenkiintoa siihen.

Ryhtyessämme sitten selostamaan Lanton vapaa-aikojen harrastuksia niin heti alkuun voidaan sanoa, että hän, jos kuka, on ollut ”yhteiskunnan oma”. Työväenliikkeessä hän on ollut koko ”pienen ikänsä” mukana. Jo vuonna 1905, siis 15-vuotiaana, jolloin hän oli jonkin aikaa maataloustöissä Asikkalassa, hän oli perustamassa ensimmäistä työväenyhdistystä paikkakunnalle. Ikänsä puolesta hän ei vielä päässyt yhdistyksen jäseneksi, mutta huvitoimikunnan hänet kuitenkin valittiin. Sosialidemokraattisen puolueen jäsenenä hän on ollut vuodesta 1911 lähtien ja on koko ajan pysynyt uskollisena omaksumalleen aatteelle. Hän on toiminut Kuusankosken Työväenyhdistyksen puheenjohtajana ja johtokunnan jäsenenä sekä v:sta 1922 kunnallisjärjestön rahastonhoitajana. Sos.-dem. työläisnuorison riennoissa hän on ollut mukana vuodesta 1914 lähtien. Ammattiosastoonsa hän on kuulunut koko täälläoloajan, nimittäin paperityöntekijäin ammattiosastoon, jonka vapaa-jäsenenä hän on ollut siitä lähtien, kun täytti 50 vuotta. Sähkötyöntekijäin työhuonekunnan jäsenenä hän kuuluu myös metallityöntekijäin ammattiosastoon.

Lanton osuus kunnallisessa elämässä on ollut varsin huomattava. Hän kuului kunnanvaltuustoon vuodesta 1922 aina vuoteen 1944, ollen koko ajan valmistusvaliokunnan jäsenenä. Kyvykkäänä kunnallismiehenä hänelle

on uskottu monia muitakin luottamustehtäviä, joista erikoisesti mainittakoon hänen pitkäaikainen ja ansiokas toimintansa huoltotyön alalla. Hän on ollut huoltolautakunnassa kunnan perustamisesta eli vuodesta 1921 lähtien jatkuvasti, ensin 3 vuotta jäsenenä ja sen jälkeen puheenjohtajana. Kun vapaaehtoinen huoltotyö pulaaikana pantiin paikkakunnalla alulle ja täällä perustettiin v. 1932 oma avustustoimikunta, valittiin hänet senkin puheenjohtajaksi, ja kun sitten v. 1939 muodostettiin Kuusankosken Vapaan Huollon Keskus, joutui Lanto senkin johtoon. Tunnustukseksi ansioistaan vapaaehtoisesta huoltotyön alalla hän on saanut vuosien 1941—43 muistomitalin inhimillisen avun antamisesta. Hänen aloitteestaan perustettiin Kymen läänin huoltoväen yhdistys, jonka varapuheenjohtajana hän toimii. Edelleen hän on Uudenmaan Työlaitosliiton liittovaltuuston puheenjohtaja, Halikon piirimielisairaalan liittovaltuuston varapuheenjohtaja, Kuusankosken Säästöpankin hallituksen jäsen pankin perustamisesta lähtien ja on ollut Kuusankosken Puhelinosuuskunnan ja sen jälkeen, Kuusankosken Puhelin Oy:n, johtokunnan jäsenenä noin 20 vuoden ajan. Myös osuustoiminnallisiin rientoihin hän on osallistunut, kuuluen aikaisemmin Kuusankosken Osuusliikkeen hallintoneuvostoon ja nykyisin edustajistoon. Luulisi ”tavallisen miehen” tällaisten ”vapaa-ajan harrastusten” parissa piankin kuluvan loppuun, mutta Lantolle ne lienevät muodostuneet siksi ”elämän eliksiiriksi”, joka jatkuvasti pitää hänet pirteänä ja toimintakykyisenä. Hänellä on jo tähänkin mennessä kunnioitettava elämäntyö takanaan ja on hän siitä ansainnut julkisenkin kiitoksen ja tunnustuksen osakseen.

Toinen tämänkertainen esiteltävämme, autonkuljettaja Väinö Leppä Kymintehtaan Talousosastolta, on nuoremman polven miehiä. Hän on syntynyt joukuun 20 p:nä 1914 Mäntyharjussa. Pojan ollessa vasta kolmen kuukauden ikäisen muuttivat vanhemmat Kuusankoskelle, missä isä Leppä tuli töihin kirvesmieheksi rakennusosastolle. Myöhemmin hän oli sähköhommissa ja lopuksi töissä sahalla, mutta välillä vähän aikaa Verlassakin. Väinö-poika aloitti koulunkäyntinsä täällä silloisessa Mustavuoren kansakoulussa, mutta lopetti sen sitten Verlassa. Kansakoulusta päästyään hän meni 11-vuotiaana paimeneksi Pyörylän kylään Jaalassa, missä myöhemmin oli renkipoikana. Yhtiön töihin tänne hän olisi mielellään tullut aikaisemminkin, mutta ei ikänsä puolesta päässyt ennenkuin v. 1918. Aluksi hän oli pari vuotta voilemassa kuusia Saksanaholla, mistä komennettiin käsun mättäjäksi selluloosatehtaalle. Oltuaan sitten kolmen kuukauden ajan viilarin apulaisena hän joutui v. 1935 suorittamaan asevelvollisuuttaan autokompaniassa Viipurissa. Hän oli nimittäin v. 1934 työssä ohella suorittanut yksityisajokortin saantia koskevat vaatimukset ja tämän perusteella hänet määrättiin juuri autokompaniaan. Päästyään sotaväestä maaliskuussa 1936 hän tuli sahuriksi Kuusankosken Sahalle, missä isäkkökin silloin oli työssä. Oltuaan siellä kolmen vuotta hän siirtyi varakuljettajaksi Kuusankosken tallille. Kun talvisota sitten syttyi, joutui hän toimimaan autonkuljettajana Viipurin lähistöllä, majapaikkana Juustila. Jatkosodan aikana hän oli 4. Divisioonan

Väinö Leppä.

pioneerikomentajan autonkuljettajana käyden aina Säämäjärvellä saakka. Myöhemmin hänet komennettiin pioneerikolonnan kuorma-autonkuljettajaksi majapaikan sijaitessa Savujärven rannalla. Sodan päätyttyä Leppä tuli kuorma-auton kuljettajaksi Kymintehtaan autotalille ja siirrettiin kolmisen vuotta sitten kuljettamaan henkilövaunua. Autonkuljettaja Herrasen kuoleman jälkeen hän on ollut toista vuotta vuorineuvos Ekholmin vakinaisena autonkuljettajana.

Ollessaan asevelvoisuuttaan suorittamassa sai Leppä täydellisen koulutuksen autonkuljettajaksi. Kurssi, joka kesti 2½ kuukautta, oli aika "rankka", sillä päivittäin oli 8 tuntia sekä käytännöllistä että tietopuolista opetusta. Tämä kurssi oli jokaisen automiehen käytävä, riippumatta siitä, kuinka kauan asianomainen oli sitä ennen ollut autonkuljettajana.

Yhteisiin rientoihin ei Leppällä ole ollut aikaa osallistua. Nykyinen tehtävä on sellainen, että se vaatii miehensä kokonaan. On oltava "aina valmis". Ja niin Leppä onkin.

Johtaja Väinö Nurminen

50-VUOTIAS.

Kymintehtaitten Kauppa Oy:n johtaja Väinö Nurminen täytti helmikuun 2 p:nä 50 vuotta. Hän on syntynyt Porvoossa. Muutettuaan tänne jo nuorena hän toimi Kuusankosken Osuusliikkeen myymälänhoitajana yli 20 vuotta ja valittiin v. 1942 nykyiseen toimeensa Kymintehtaitten Kauppa Oy:n johtajaksi. Sitä ennen hän oli vuosina 1941—42 kansanhuollon johtajana Kuusankoskella.

Johtaja Nurmisen osallistumisesta kunnalliseen elämään ja yhteisiin rientoihin mainittakoon mm., että hän on ollut kunnanvaltuuston jäsenenä yhtäjaksoisesti vuodesta 1931 lähtien ja kunnan tilintarkastajana vuosina 1933—45. Hän on ollut jäsenenä valtion tulo- ja omaisuusverolautakunnassa ja kuulunut lähes 30 vuotta Kymintehtaan Työväenyhdistyksen johtokuntaan, toimien kahtena viime vuotena yhdistyksen varapuheenjohtajana. Edelleen hän on ollut Kuusankosken Lihakauppiasyhdistyksen puheenjohtajana vuodesta 1943 alkaen, ja kun tämä yhdistys v. 1946 laajennettiin koko Kymenlaakson käsittäväksi ja sen nimi muutettiin Pohjois-Kymenlaakson Lihakauppiasyhdistykseksi, valittiin hänet senkin puheenjohtajaksi. Hän on myös Kuusankosken Liha Oy:n johtokunnan puheenjohtaja yhtiön perustamisesta eli vuodesta 1945 alkaen. Näiden yhtymien aikaansaaajana ja keskeisimpänä henkilönä hänellä on mitä suurimmat ansiot. Vuonna 1948 valittiin johtaja Nurminen Suomen Lihakeskusliiton johtokunnan jäseneksi.

Eteväenä ja tarmokkaana lükemiehenä on johtaja Nurminen saanut ansaittua tunnustusta osakseen.

Ei voi maalata tai laulaa itseään hyväksi ihmiseksi. Täytyy olla hyvä ihminen voidakseen maalata tai laulaa. Silloin toteuttavat värien ja sävelten voimat ihmisessä parhaan.

J. Ruskin.

Köyhät ovat usein enemmän hellyyden kuin leivän tarpeessa.

Ch. Wagner.

Laulan lapselleni...

Laulan lastani nukkumaan
unen pehmeän huomaan.
Pyydän Kuutaria tulemaan
tähtiäkin tuomaan.

Seitsentähtinen Otava
liukuradaksi luotiin.
Vainän väikate loistava
helmitauluksi tuotiin.

Iltatähdestä kirkkahan
lampun pirttiin saamme.
Verhon Seulasesi' ihanan
omaan ikkunaamme.

Pohjantähdestä majakan
elon myrskyjen rantaan.
Pikkutähdistä simpukan
uimarantamme sanaan.

Linnunradasta sillan teen
isän kaivotun luokse.
Tähtiärihojen loisteeseen
sinne lapseni juokse!

Kuutar keinua kuljettaa
maahan sädettä pitkin.
Kun jo lapseni uinahtaa
— ikävääni mä itkin...

Orpo.

Uinahti lapseni hämärän syliin,
matkasi kaukaisiin unien kyliin...
Painuvi pielukseen ruusuinen poski,
ikävä isääniä — sydäntäni koski.

Tuojaksi onnen suruhun tummaan
synnyit sä, elämän saattohon kummaan.
Kun silmäsi näkivät päivän valon,
oli isäsi asujana Tuonelan talon.

Ollithan kerran sä pienokainen
hymynä isäsi silmissä vainen.
Ah, ikuisuus varmaan on vierinyt siitä,
sanat ei surujani kuvaamaan riitä.

Uinu vain lapseni, elosi tiellä
kai paljon on suruja vastassa siellä.
Olethan luonani, orteni alla,
vielä et kylmällä maailmalla.

Marjut.

K Y M E N L A A K S O N V I E S T I

hiihdetään maaliskuun 12 p:nä.

Jo perinteelliseksi tullut Kymenlaakson eri teollisuus- ja liikelaitosten välinen viestinhiihto suoritetaan tänä talvena aikaisemmista kerroista poikkeavasti jo maaliskuun 12 p:nä. Ennen hiihto pidettiin aina Marianpäivänä, mutta kun viime kilpailussa saatiin kantaa suksia monessa vaiheessa, päätettiin kilpalut siirtää aikaisempaan ajankohtaan.

Jälempänä julaistavassa kaaviokuvassa nähdään viime kilpailujen vaiheet. Siitä ilmenee, että Kyminteh-

*Gutzeitin Okkonen johtaa ensimmäisellä juoksu-
taipaleella pääkonttorimme luona.*

*Erkki Mauno juoksu-
taipaleella.*

*Mauno saapuu kolmantena Kouvolan vaihtopaikalle
ja antaa viestin H. Muuroselle.*

*Kakkosjoukkueen vaihto Kouvolassa. Saarinen
lähettää Kinnusen taipaleelle.*

taan joukkueet selvisivät kilpailusta hyvin, mutta Voikaalla on vielä parantamisen varaa. Hallan sijoitus oli myöskin yllättävän hyvä ja Haukkasuokin pystyi päihittämään Voikaan.

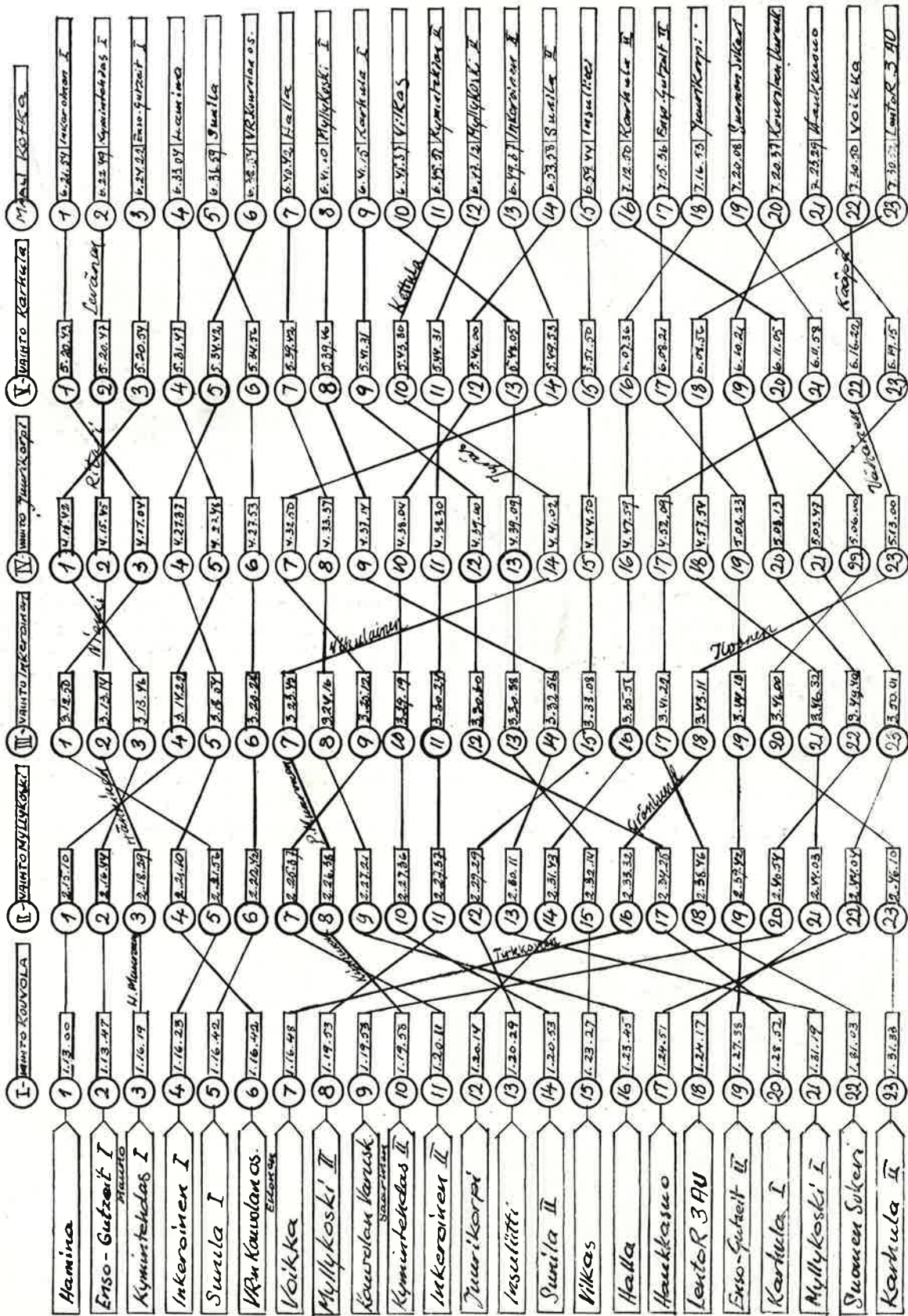
Tämäntalvinen hiihto suoritetaan suunnassa Kotka—Voikka ja on kilpailusta odotettavissa jälleen tiukka voimien mittely. Etelä-Kymenlaakso on huolella valmistautunut viestiin pitämällä mm. useita hiihtoleirejä. Ei pohjoisosassakaan ole nukuttu, ainakaan pidetyistä kilpailuista ja saavutetuista tuloksista päätellen.

Oheiset kuvat on näpätty vuoden 1949 hiihtojen aikana ja voidaan niistä todeta, että juoksu-aidosta on kilpailuissa ollut paljon apua. Millaiseksi tämäntalvinen hiihto muodostuu, sen tuleamme näkemään maaliskuun 12 p:nä.

KYMENLAAKSON VIESTINHIHDON KOTKA - VOIKKA VAIHEET

25.3. - 4.9

Inkeröisten vaihtopaikalla lähettää Hänninen Niemen matkaan.

Viimeisen viestivälin miehet odottavat lähtösukset käsissä!

Tauno Levänen saapuu maallin Kotkassa 55 sekuntia voittajasta jäljessä.

Voima-aseman hoitaja Karl Ferdinand Kajander.

Tammikuun 15 p:nä kuoli Kuusankoskella voima-aseman hoitaja Karl Ferdinand Kajander vähän yli 71 vuoden ikäisenä. Hän oli syntynyt elokuun 26 p:nä 1878 Kymintehtaalilla. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1895 Kymintehtaan Puukiomoon, missä työskenteli kolmen vuotta. Sieltä hän siirtyi v. 1898 Kymintehtaan Sähköosastolle, palvellessa siellä yhtäjaksoisesti yli 50 vuotta, kunnes maaliskuun 1 p:nä viime vuonna siirtyi eläkkeelle. Hän oli mm. sähköasentajana, moottorinhoitajana ja näiden esimiehenä sekä vuodesta 1923 lähtien yli neljännesvuosisadan voima-aseman hoitajana.

Kajander osallistui monin tavoin yhteisiin rientoihin paikkakunnalla. Hän kuului mm. nuoris- ja raittiusseuran, palokuntaan sen perustamisesta lähtien, Kymin Oy:n tehtaiden työläisten sairaa- ja hautausapukassan sekä eläkekassan hallitukseen 31 vuotta, hoitaen 3 vuotta kassan sihteerin tehtäviä, Kuusankosken Osuuskaupan johtokuntaan, Kuusankosken kirkkovaltuustoon 10 vuotta sekä Kuusankosken Puutarhaseuraan sen perustamisesta alkaen. Tunnustukseksi uutterasta toiminnasta palomiehenä kutsui Kymintehtaan—Kuusankosken VPK hänet kunniajäsenekseen.

Kajanderin mieliharrastuksia olivat kalastus ja puutarhanhoito. Näkyvänä todistuksena viimeksi mainitusta harrastuksesta oli hänellä Kymintehtaalilla Koskikadun päässä kaunis ja hyvin hoidettu puutarha.

Pätevänä ja tunnollisena ammattimiehenä nautti Kajander työnantajansa täyttä luottamusta. Luonteeltaan hän oli sellainen, että tuli kaikkien kanssa erinomaisen hyvin toimeen. Hän saikin laajan ystävä- ja tuttavapiirin, jonka keskuuteen Kajanderista jäi miellyttävä ja valoisa muisto.

Plastik,

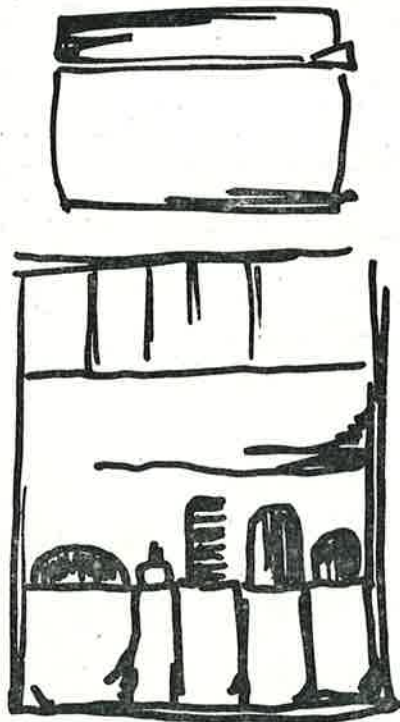
hauska ja kätevä apu taloudessakin.

Eväspussi.

Koululaisten eväspakkaukset ovat jatkuvasti ajankoh-
taisia. Kouluaterian ohella maistuu voileipä, ja jälkiruo-
kana ja vitamiinilähteenä on omena tai porkkana mielui-
saa nakerreltavaa. Siististä eväspaperista on kuitenkin
joskus pula, varsinkin kun sen mieluummin pitäisi olla
voipaperia, jotteivät koulukirjat rasvaantuisi. Plastik-
kankaasta tehty eväspussi on kätevä ja yksinkertainen
valmistaa. Plastikkin voi helposti ommella koneella, kun
vain pistot tehdään pitkiksi. Pussi on paras sulkea kure-
nauhalla. Jos siitä tehdään tarpeeksi tilava, sopii se eväs-
pussiksi retkille ja matkoillekin.

Suojuspussit.

Saunamatkoilla on turvallista pistää märät harjat ja
saippuat vedenpitävään plastikpussiin. Silloin ne eivät
kastele laukun muuta sisällystä. Näitä pusseja voi yh-
dellä kertaa tehdä useita ja erikokoisia. Kesällä uinti-

matkoilla tarvitaan tällainen plastikpussi uimapukua var-
ten.

Matkalaukkua pakatessa on käytännöllistä panna ken-
gät sekä harjat, kammot ym. pukeutumisvälineet kukin
omaan laukkuunsa. Näin säilyy järjestys hyvin, vaikka
joutuisikin viettämään useita päiviä ns. matkalaukkuelä-
mää. Kun pussit ovat läpinäkyviä, voi niistä avaamatta
nähdä, mitä mikin sisältää.

Astiasuojukset.

Estääksemme varsinkin kesäaikana ruoantähteitä kui-
vumasta peitämme ne kumoonkäännettyllä kulholla tai
lautasella. Mutta jos haluamme olla oikein hienoja, val-
mistamme plastikkankaasta myssyjä, jotka voimme ve-
tää ruoka-astioiden suojaksi. Kun ompelemme kankaan
reunaan kuminauhan, kiristyy se niin tiiviisti astian ym-
päri, että se suojaa ruoan pölyltä ja kärpäsilältä.

Lasten pöytäliina.

Käyttäessämme kangaspöytäliinoja on varmintä aina-
kin lasten paikalle pöytäliinan päälle levittää läpinäky-
vä plastikliina. Se on näkymätön, mutta tehokas apu tah-
roja vastaan ja säästää pyykkiä ja pöytäliinoja.

Plastik kestää hyvin käyttöä, kun päärmäämme pus-
sin saumat, etteivät ne repeile, ja suojaamme ne kuumuu-
delta.

TALVEN KILPAILUTOIMINTAA

KY—KUUSANKOSKEN TEHTAILLA.

Harrastushiihto 15. 1.—12. 3.

Karsintahiihdot 22. 2.

Kymi-yhtymän hiihdot 5. 3. Verlassa.

Kymenlaakson Viesti Kotka—Voikka 12. 3.

Muuan ruotsia taitamaaton eukko eksyi kerran Turus-
sa Lindforsin taidenäyttelyyn. Hyvin moneen tauluun
oli kiinnitetty lappu, johon oli kirjoitettu: Sæld (myy-
ty). Kun hän sitten palasi kotiin ja häneltä tiedustel-
tiin, mitä hän maalauksista piti, tuli vastaus:

— En minä sen Lindforsin... Sældin taulut olivat
parempia.

MERKKIPÄIVYÄ

KYMINTEHTAALLA.

70-vuotiaita.

Hissinkuljettaja Antti Juho Erola, Kuusankosken Paperitehtaalta, 5.4.50. Hän on syntynyt Itisissä ja tullut yhtiön palvelukseen v. 1903 hiomomieheksi Voikkaan Puuhiomoon. Oltuaan välillä 4 vuotta muualla hän tuli takaisin samalle osastolle hiomonhiojaksi. V. 1929 hän siirtyi hiomokoneen hoitajaksi Kymintehtaan Puuhiomoon ja sieltä v. 1943 massankuljettajaksi Kuusankosken Paperitehtaalle. Nykyisessä toimessaan hän on ollut vuodesta 1944 lähtien. Erolan vapaa-ajan harrastuksiin kuuluvat puusepäntyöt omiksi tarpeiksi ja maataloustyöt maataloissa kesälomien aikana.

Rakennusmestari Bengt A. R. Salin, Kymintehtaan Piirustuskonttorista, 14.4.50. Hän on syntynyt Helsingissä. Pääettyään koulunkäyntinsä hän aloitti jo v. 1895 työskentelynsä Elia Heikelin rakennustoimistossa Helsingissä opiskellen samanaikaisesti Taidereollisuuskeskuskoulussa vuosina 1896—99. Kesällä 1900 hän osallistui luotsilaitoksen merenmittausretkikuntaan Keiteleellä mittajana ja piirtäjänä. Seuraavana vuonna hän teki piirustustöitä sotalaitoksen laskuun. V. 1902 hän sai päästötodistuksen teollisuuskoulun rakennus- ja kulkulaitososastolta ja astui sitten Verner Polonin ja Georg Wasastjernan arkkitehtitoimiston palvelukseen. Työ siellä keskeytyi kuitenkin jo lokakuussa mainittuna vuonna, sillä Salin poistui maasta välttyäkseen laittomasta asevelvollisuuskuusunnasta. Hän siirtyi Tukholmaan, missä toimi kuninkaallisen linnoitustoimiston rakennusosastolla. Samalla hän myös opiskeli ammattiasioita. Vuoden kuluttua hän palasi takaisin Suomeen jatkamaan työtään entisessä toimipaikassaan, jossa oli vuoteen 1905. Tänä aikana rakennettiin useita suuria rakennuksia. Vuosina 1905 ja 1906 hän teki piirustuksia useihin koulurakennuksiin silloisen arkkitehdin Y. Sadeniemen johdolla. Mm. Kouvolan Yhteiskoulun (nyk. Kouvolan Lyseon) talo rakennettiin silloin, Tämän jäl-

keen rak.-mest. Salin siirtyi Selim A. Lindqvistin arkkitehtitoimistoon, missä palveli vuoteen 1914. Useita liike- ja asuinrakennuksia rakennettiin juuri noihin aikoihin, mm. Ensi Sairaala, Helsingin sähkölaitoksen rakennuksia, Maanviljelijäin Maitokeskus ym. Parin vuoden ajan oli hra Salin sitten tie- ja vesirakennusylihallituksen palveluksessa, jolloin piirrettiin useita asema- ja asuinrakennuksia itä-Suomen rautatieuudisrakennuksille. Kymi-yhtiön palvelukseen hän tuli syyskuun 15 p:nä 1916 ja on siitä lähtien yhtäjaksoisesti työskennellyt piirustuskonttorissa, lukuunottamatta vuosia 1920—24, jolloin hän oli itsenäisellä rakennusosastolla. Tähän ajanjaksoon sisältyy paljon uudisrakennuksia ja rakennusmuutoksia, asuin- ja talousrakennuksia ym. sekä tehdasalueilla että maatalouspuolella. Suurimpia niistä on ammattikoulutalo, joka arkkitehti Lindqvistin suunnitelman perusteella on suureksi osaksi rak.-mest. Salinin käsialaa. Työnsä hän on aina tehnyt huolitellusti ja täysin harkitusti. Kun piirustus hänen kädestään lähtee, on se pikkuseikkoja myöten valmis. Myös kartat, joita hän on tarkistanut, ovat todella paikkansa pitäviä. Vaikka rak.-mest. Salinin pitkään palveluskauteen onkin mahtunut paljon työtä, on häneltä nuoruusvuosinaan riittänyt aikaa myös urheiluun. Hiihto talvella sekä uinti, soutu ja purjehdus kesällä ovat kuuluneet hänen harrastuksiinsa. Uimamaisteriksi hänet vihittiin jo v. 1898. Myös valokuvausta rak.-mest. Salin mielellään harrastaa. Kun hän nyt lähiaikoina täyttää 70 vuotta, jota ei kyllä hänen reippaasta käynnistään päätellen uskoisi, toivottavat työ- ja virkatoverit sekä muut ystävät ”papalle” jakuvaa onnea ja menestystä.

Siivooja Amanda Rosten, Kymintehtaan Talousosastolta, 22.4.50. Hän on syntynyt Valkealassa ja tullut yhtiön palvelukseen lokakuun 20 p:nä 1915 Kymintehtaan Puuhiomoon, mistä v. 1923 siirtyi ulkotyöosastolle. Siivoojaksi talousosastolle hän tuli v. 1938. Työssään hänet tunnetaan hiljaisena ja ahkerana uuras-tajana.

Antti Juho Erola.

Bengt A. R. Salin.

Jalmar Sulanen.

Kaarlo Honkkila.

60-vuotiaita.

Salimestari Hugo Nikula, Kymintehtaan Paperitehtaalta 6.3.50. Kun hän samoihin aikoihin tulee oleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa, on hänestä julaisu kuva ja henkilötietoja pitkäaikaisesti palvelleitten osastossa.

Hevosmies Jalmari Sulanen, Kymintehtaan Talousosastolta, 7.4.50. Hän on syntynyt Jaalassa ja tullut yhtiön palvelukseen lokakuun 1 p:nä 1915 Kuusankosken Selluloosatehtaalte. Työskenneltään jonkin aikaa ulkotyöosastolla ja noin kahden vuoden ajan Verlassa hän siirtyi v. 1920 Kuusankosken tallille johtaja Bonsdorffin henkilöajuriksi. Tässä toimessa hän oli aina johtaja Bonsdorffin eläkkeelle siirtymiseen saakka, minkä jälkeen jäi kuorma-ajuriksi Kuusankosken tallille. Sodan aikana hän oli tilapäisesti kuorma- ja sira-auton kuljettajana. Sulanen on kuulunut yli 20 vuotta tehtaan palokuntaan ja toimii innokkaana palomiehenä edelleenkin. Vapaa-aikoinaan hän harrasti nuorempana kalastusta ja musiikkia, erikoisesti hanurinoittoa. Viimeksimainittu harrastus on hänellä säilynyt näihin päiviin asti.

Laturi Kaarlo Honkkila, Kymintehtaan Rakennusosastolta, 10.4.50. Hän on syntynyt Iiissä. Yhtiön palvelukseen hän tuli ensimmäisen kerran v. 1909 Kymintehtaan Rakennusosastolle ja on lyhyempiä poissaoloja lukuunottamatta työskennellyt Voikaan Paperitehtaalte, Kuusankosken Sahalla ja Voikaan Koskityömaalla. Vuonna 1928 hän siirtyi takaisin Kymintehtaan Rakennusosastolle, missä edelleenkin työskentelee. Honkkila on tunollinen ja pidetty työntekijä. Nuoruudessaan hän harrasti paljon metsästystä.

Paperimestari Lauri Nyman, Kymintehtaan Paperitehtaalte, 26.4.50. Hän on syntynyt Kuusankoskella, missä vanhempansakin olivat aikoinaan yhtiön palveluksessa. Jo koulupoikana ollessaan hän oli kesäisin työssä ulkotyöosastolla. Vuonna 1905 hän tuli Kuusankosken Paperitehtaalte paperikoneelle, mistä v. 1908 siirtyi Kymintehtaan Paperitehtaalte, käyden läpi kaikki työvaiheet. Paperimestariksi hänet nimitettiin v. 1922. Hän on ollut mukana erilaisilla ammattialansa kursseilla. Nymanin osallistumisesta yhteisiin rientoihin mainittakoon, että hän kuului aikoinaan mm. raittius- ja nuorisoseuraan ja oli Kymintehtaan Urheiluseuran perustajajäseniä. Hän osallistui myös sk.-toimintaan.

Lauri Nyman.

Yrjö Suihkonen.

Johan V. Kyöperi.

Rikhard Lyytikäinen.

Vuosina 1944—45 hän oli Kymintehtaan Paperitehtaan turvallisuustoimikunnan sihteerinä. Nyman on innokas urheilun, metsästysten ja kalastuksen harrastaja. Hiihtäjänä hän on edustanut eri seuroja kilpaladulla 42 vuoden aikana.

50-vuotiaita.

Tislaaja Yrjö Suihkonen, Spritehtaalte, 16.3.50. Hän on syntynyt Suonenjoella, missä hän nuoruudessaan teki maanviljelystöitä. 22-vuotiaana hän pyrki mylläriksi ja hoiti sitten kotikylässään 8 vuotta ns. Levän myllyä, jonka yhteydessä oli myös pieni saha ja sähkölaitos. Tammikuussa 1930 hän muutti Kuusankoskelle, missä sai työpaikan Kymintehtaan Selluloosatehtaalte. Siellä hän työskenteli 10 vuotta eri tehtävissä, enimmäkseen kuitenkin valkaisuajana. Syyskuussa 1942 hänet siirrettiin Spritehtaalte, missä hän on edelleenkin tislaajana. Suihkonen harrastaa kalastusta aina kun siihen tilaisuus tarjoutuu. Metsästys on tänne muutettua jäänyt unhoon. Kun tehtaat sodan aikana väliaikaisesti pantiin seisomaan ja miehet siirrettiin metsätöihin, ei Suihkonen vanhana metsämiehenä sitä surrut, vaan näyttipä vielä monelle nuoremmallekin, miten kirvestä ja sahaa oikein käytetään.

Puiden latoja Johan Viktor Kyöperi, Kymintehtaan Puuhiomolta, 19.3.50. Hän on syntynyt Valkealassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli 26.1.1917 Kymintehtaan Selluloosatehtaalte, työskennellen siellä valkaisuajana 15.1.1930 saakka. Useina eri jaksoina ja eri osastoilla oltuaan hän siirtyi 2.5.1947 Kymintehtaan Puuhiomoon, missä edelleenkin työskentelee. Hänet tunnetaan hiljaisena uurastajana. Vapaa-aikoinaan hän harrastaa puutarhanhoitoa.

Kirvesmies Rikhard Lyytikäinen, Kymintehtaan Rakennusosastolta, 15.4.50. Hän on syntynyt Valkealassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1919 Voikaan Rakennusosastolle. Pienempiä katkoja lukuunottamatta hän on työskennellyt Voikaan Korjauspajalla ja Voikaan siltaarakennuksella. Kymintehtaan Rakennusosastolle hän siirtyi v. 1925 ja työskentelee siellä edelleenkin. Hän toimii myös työmaaluottamusmiehenä uudisrakennuspuolella. Harrastuksista mainittakoon, että hän nuorena oli innokas painija harrastaen tätä urheilumuotoa useita vuosia. Myös puutarhanhoito kuuluu hänen vapaa-aikojensa harrastuksiin.

Johannes Nieminen.

Ruben Savinen.

Lyldia Kylläinen.

VOIKAALLA.

70-vuotiaita.

Hylsöntekijä Vilhelm Haimi, Voikaan Paperitehtaalta, 26. 3. 50. Hän on syntynyt Valkealassa ja tullut yhtiön palvelukseen 1. 10. 1907 Voikaan Paperitehtaalle, missä edelleenkin työskentelee. Yhtiön palveluksessa Haimi tulee olleeksi 42 vuotta.

Hevosmies Johannes Nieminen, Voikaan Talousosastolta, 17. 4. 50. Hän on syntynyt Hartolan pitäjässä, missä elei lapsuus- ja nuoruusaikansa, kunnes mieheksi vartuttuaan tuli työhön Voikaan Ulkotyöosastolle v. 1905. Työskenneltyään vuoden verran tällä osastolla hän siirtyi Kymintehtaan koskityömaalle, mistä v. 1908 muutti Kymintehtaan Puuhiomolle prässimieheksi. Muutaman vuoden kuluttua tuli eteen Amerikan matka ja "Valloissa" vierähtikin kokonaista 13 vuotta. Palattuaan Suomeen Nieminen tuli takaisin Voikaan Ulkotyöosastolle, mistä sitten siirtyi nykyiseen toimeensa. Tehtävänsä hän

on aina hoitanut hyvin. Nuorempana oli Niemisen vapaa-aikojen harrastuksista kalastus mieluisin, nykyisin taas menee aika oman kodin ja puutarhan hoidossa.

50-vuotiaita.

Työnjohtaja Ruben Savinen, Voikaan Rakennusosastolta, 26. 3. 50. Hän on syntynyt Valkealassa ja tuli yhtiön palvelukseen 17. 2. 1922 varastonhoitajaksi Voikaan koskityömaalle, mistä 1. 6. 25 siirtyi Voikaan Rakennusosastolle lautatarhan työnjohtajaksi. Vapaa-aikoinaan harrastaa Savinen puutarhanhoitoa.

Neiti Lyldia Kylläinen, Voikaan Rakennusosastolta, 29. 4. 50. Hän on syntynyt Räisälässä. Yhtiön palvelukseen hän tuli 2. 8. 1942 Puuhiomolle, jossa työskenteli viime vuoteen saakka siirtyen tällöin nykyiseen työpaikkaansa Rakennusosastolle. Nti Kylläinen tunnetaan uskollisena ja tunnollisena työntekijänä. Hänen vapaa-aikojen harrastuksistaan mainittakoon kasvitarran hoito.

Mitäs Kallelle kuuluu?

(Pakina on julaisu Kouvolan Sanomissa 24. 8. 1931 ja sen on kirjoittanut salimestari Hugo Nikula.)

Kiitos! Hyvää.

Kallella on tänään suuri juhlapäivä. Tai ei oikeastaan Kallella, vaan hänen isällään. Kun mies täyttää 75 vuotta, on se jo sinänsä saavutus. Mutta kun näkee tuon suoraselkäisen miehen — ei ukon — yhä seisovan työssään vartiopaikallaan ja tietää hänen lähes 60 vuotta tehneen työtä samalle isännälle, ei voi olla kunnioittaen kohottamatta hattuaan hänelle, ei ainoastaan yksilönä, vaan ennen kaikkea niiden monien hiljaisten vaatimattomuudessa uurastaneiden "työn raskaan raatajain" edustajana, joita hän niin kunniaakkaasti edustaa.

Tänä merkkipäivänä en voi olla virittämättä pientä ylistyshymniä tuon joillakin tahoilla halveksitun tehdastyöläisen kunniaksi.

Kaikki te, vanhat Lahtiset, Lehtiset, Pöhlöt ja Niku-

lat, tunnen teitä kymmenittäin. Teistä juuri, jotka kolme, neljä, jopa viisi vuosikymmentä olette taloa palvelleet; teistä, joista ei kukaan juuri mitään tiedä, te hiljaiset raatajat, teistä tahtoisin kernaasti sanan sanoa.

Jo poikasina ovat useimmat teistä tulleet kuka "hanslankariksi", kuka miksikin "putsaripojaksi", ja sitten iän karttuessa olette aina vähin erin siirtyneet sinne työn tulirintamalle, kiljuvien koneiden kanssa kilpasille. Tekniikan yhä kehittyessä ja vaatimusten yhä kasvaessa niin työn laatuun kuin suoritettuun määrään nähden, olette aina seuranneet mukana, pysyneet vaatimusten tasalla. — Ei yksikään hevospies voi hellempin vaalia hevostaan kuin kunnan konemies hoitaa konettaan, ystävänä siihen kiintyen, vaikkakin se yhteisessä uurastuksessa on saattanut keltä sormen sohaista, keltä käden katkaista — vahingossa.

Ja kun voimain vähetessä, vanhuuden hiljalleen saapuessa on ollut tulilinjalta siirryttävä suorittamaan huokeampaa vartiopalvelusta, kuka palovahdiksi, kuka porttivahdiksi, tai muuksi hissimieheksi, on se siirtymi-

Vanhat kuvat kertovat . . .

Tällä kertaa julkaisemamme vanha kuva esittää Voikaan rakennus- ja ulkotyöläisiä valokuvattuina vuorineuvos Rudolf Elvingin seurassa. Kuvassa, joka on otettu v. 1900 eli siis 50 vuotta sitten, nähdään seuraavat henkilöt:

1. Aleks. Hurmalainen. 2. Oravainen. 3. Huvinen. 4. Konttoripäällikkö Gustafsson. 5. Vuorineuvos Rudolf Elving. 6. Saksalainen insinööri. 7. Nygren. 8. Sandgren. 9. Juho Kaalinpää. 10. David Leander. 11. Robert Lehtinen. 12. Hämäläinen. 13. Anton Tuomi. 14. Aleks. Putkonen. 15. Jussi Huhtalampi. 16. Kalle Valkki. 17. Adolf Koskivuolle. 18. Fager. 19. Edvard Koskinen. 20. Tyko Hytönen. 21. A. Granath. 22. Hölsä. 23. Rautiainen. 24. Anselm Hyyryläinen. 25. David Hannula. 26. Koivula.

27. Antti Salmi. 28. Otto Sipilä. 29. Taavi Kaalinpää. 30. Hjalmar Leander. 31. Eljas Laukas. 32. Kalle Forsman. 33. Jaakko Heikkilä. 34. Sylvester Saarenpää. 35. Lantta. 36. Taneli Rämä. 37. Erik Herrala. 38. Aaro Hyvärinen. 39. Erik Virtanen. 40. Kalle Stång. 41. Akseli Pulkka. 42. Väätäinen. 43. Joukanen. 44. Juho Kauppinen. 45. Erik Arvila. 46. Sylvester Pessa. 47. Elias Ronni. 48. Aleks. Rusi. 49. Kukkola. 50. Kalle Laakso. 51. Helenius. 52. Antti Eskola. 53. Bruno Basun. 54. Aleks Järvinen. 55. Fast. 56. Jussi Lehti. 57. Salomon Lehtonen. 58. Emil Tikkanen. 59. Antti Lehtinen. 60. Oskari Andersson. 61. Aleks Toivonen. 62. Borman. 63. Taavi Siren. 64. Juho Vainio. 65. Koponen. 66. Emil Koskinen. 67. Emil Huhtalampi.

nen tapahtunut — joskin kaipauksella — niin kuitenkin täysin ymmärtäen ajan vaatimuksen "eteenpäin!".

Siellä te, pitkäaikaiset uskolliset uurastajat, seisotte yhä vartiopaikoillanne. Tietoisuus vuosikymmenien aikana kunnollisesti suoritetusta raskaasta työstä olkoon teille nyt vanhuudessanne se korkein kiitos, jonka rinnalla kaikki muu kiittäminen kuulostaa niin kovin köyheältä. Teidän rinnallanne tuntevat kaikki alkutaipa-

leen astujat itsensä hyvin nöyriksi, kukin kunnioittaen kohottaen hattuaan teille ja teidän työellenne ja samoin tekee myöskin

Kalle.

Erään professorin kotiin tuli kerran juoksupoika asialle ja kysyi ovea avamaan tulleelta perheen jäseneltä.

— Onko profeetta kotona?

Tilanhoitaja
MARTTI VALTONEN.

Tammikuun 21 p:nä kuoli kotonaan Voikaalla pitkäaikaisen taudin murtamana Kymmin Oy:n Paavolan tilan hoitaja Martti Valtonen. Hän oli syntynyt lokakuun 7 p:nä 1900 Jämsässä. Käytyään maanviljelyskoulun ja toimittuaan jonkin aikaa Jämsässä hän tuli v. 1925 Kymmin Oy:n palvelukseen Voikaan tehtaan silloiselle talliosastolle työnjohtajaksi. V. 1929 hän siirtyi Paavolan tilan tilanhoitajaksi, jossa toimessa sitten suorittikin elämäntyönsä.

Tilanhoitaja Valtonen oli innokas sk.-mies. Hän osallistui vapaussotaan ja myös molempiin viime sotiin. Ammuntaa hän harrasti innokkaasti saaden sievoisen palkintokokoelmankin. Myös metsästys ja kalasius kuuluivat hänen mieliharrastuksiinsa.

Tilanhoitaja Valtonen tunnettiin rehtinä ja miellyttävänä ihmisenä sekä hyvänä ja tunnollisena työntekijänä. Lähimpien omaisten, vaimon ja kuuden lapsen ohella häntä kaipauksella muistelee suuri ystäväpiiri.

EEROLAN KARTANON KANALA

Os. Kuusankoski, puh. Kymintehdas 153.

Myy etupäässä yhtymän palveluksessa oleville:

Valk. Leghorn **UNTUVIKKOJA**, lajiteltuna.
80 % kanatakuu.

KASV. KANANPOIKASIA,
pienempi määrä.

SIITOSMUNIA.

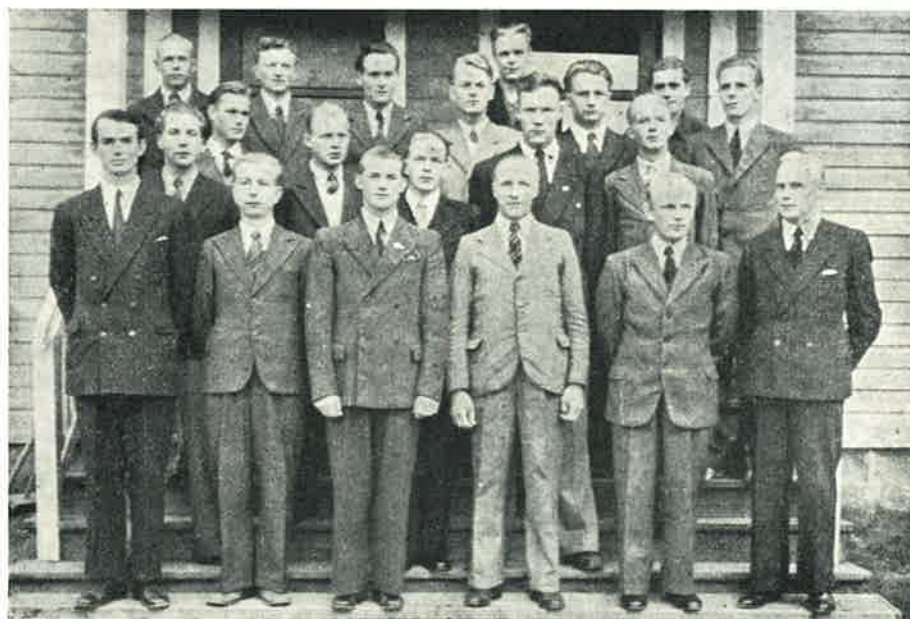
Tehkää tilauksenne ajoissa ja viimeistään kuukautta ennen haluamaanne aikaa!

SIPPOLAN METSÄKOULUN KUULUMISIA

16. 12. 49 valmistuneet uudet metsäteknikot.

KOULUN TOIMINTA V. 1949.

Vuoden alkupuolella järjestettiin koulussa lähes kolme kuukautta kestänyt 1. työnjohtajakurssi kahdessa eri jaksossa aikana 13. 1.—2. 3. ja 4. 5.—3. 6. 49. Edellinen jakso käsitti pääasiassa tietuolista ja jälkimmäinen käytännöllistä opetusta. Kurssilta saivat opintotodistuksen seuraavat 19 metsätyönjohtajaa: Lonka, Eino (Si), Otava, Aarre ja Rantanen, Pauli (U), Metsärinne, Ilmari ja Tuominen, Tauno (Ky), Lindfors, Eino ja Karjalainen, Toivo (Pä), Lehtonen, Oiva, Lipero, Antti ja Varis, Kaarlo (K-S), Pelkonen, Edv. (Sai), Pursiainen, Kauko ja Vaak, Otto (Sa), Iivarinen, Veikko (Ku), Haara, Onni ja Ovaskainen, Mauri (Ju), Lappi, Eero ja Mononen, Toivo (P-K) sekä Tervo, Leo (Ka).

Työnjohtajakurssin lisäksi järjestettiin koulussa myös n.s. piirityönjohtajakurssi piirityönjohtajille, metsäteknikoille ja vanhemmille työnjohtajille. Tämäkin kurssi, jonka pituus oli noin kaksi kuukautta, toimeenpantiin kahdessa jaksossa, tietuolinen 7. 3.—14. 4. 49 ja käytännöllinen 4.—27. 7. 49 välisenä aikana. Opintotodistuksen tältä kurssilta saivat Ourama, Olavi (U), Joensuu, Heikki (Ky), Kivelä, Kaarlo (Ky), Ahonen, Heikki (Pä), Viinikainen, Toivo (Pä), Hämäläi-

nen, Matti (K-S), Mäkinen, Pauli (K-S), Saha, Aarre (K-S), Pirinen, Viljo (Sa), Heikkinen, Niilo (Ju), Pöyhönen, Jaakko (P-K), Tuomi, Tauno (P-K) ja Holländer, Håkan (Ka).

Syksystä 1948 alkaen yhtiön eri hoitoalueissa työnjohtoharjoitteluaan suorittaneet 2. metsäteknikkokurssin oppilaat kutsuttiin 22. 8. 49 takaisin kouluun kertaus- ja täydennysjaksolle, minkä päätyttyä he kaikki saivat 16. 12. 49 päästötodistuksen. Samalla heidät sijoitettiin metsäteknikkoina yhtiön eri hoitoalueisiin (hoitoalue mainittu nimen jälkeen suluissa). Todistuksen saivat seuraavat 20 metsäteknikkoa: Huusko, Ilmari (Ka), Hyyrynen, Usko (Ky), Kalliomäki, Olavi (Pä), Karppinen, Onni (Sa), Karvinen, Eino (P-K), Karvinen, Erkki (Ku), Kivelä, Matti (Sa), Kimari, Eero (Sa), Kinnunen, Ahti (K-S), Kuosmanen, Aaro (Ju), Lampi, Pauli (U), Laukkanen, Väinö (Ku), Mauno, Pentti (Ky), Metsärinne, Martti (Sai), Mähönen, Viljo (Ka), Nikander, Lauri (Sai), Partanen, Olavi (Ky), Salminen, Leo (U), Toivakka, Heikki (K-S) ja Tuovinen, Onni (Ku).

Parhaan todistuksen sai metsäteknikko Olavi Partanen, jonka keskiarvo oli 9,39. Toiseksi tuli metsäteknikko Eino Karvinen keskiarvolla 9,06 ja kolmanneksi

Pitkäaikaisesti palvellut. Kymin Osakeyhtiön ansiomerkkejä

Metsäosastolla työskenteleville.

Lastaaja Antti V. Manninen 55 VUOTTA YHTIÖMME PALVELUKSESSA.

Lastaaja Antti Ville Manninen Mikkelin Saksalasta tulee tänä vuonna olleeksi 55 vuotta yhtiömme palveluksessa. Manninen on syntynyt 9. 12. 1879 Mikkelin maalaiskunnassa. 15-vuotiaana hän tuli Halla Oy:n Otavan sahalle aloittaen kimpin latojana pitkäaikaisen palveluskautensa 1. 9. 1894. Sahan laajentuessa hän pääsi kolmen vuoden kuluttua kimpin- ja kantisahuriksi. Otavan sahan lopetettua toimintansa 1906 siirtyi Manninen Mikkelin Saksalan sahalle kimpisahuriksi, jota työtä suoritti sahan toiminnan lopettamiseen saakka, minkä jälkeen hän siirtyi röihin Saksalan puutavaravarastolle, ollen kesällä tukkien uitossa ja talvella propsien lastaajana. Seuraavana vuonna Otavasta muuttonsa jälkeen solmi Manninen avioliiton asettuen vakituisesti Mikkelin asumaan ja ostaen itselleen oman talon Lähemäeltä vuonna 1919. Mannisen mieliharrastuksista mainittakoon pitkäikäisellä kalastus, joka kesäisin saa hänet viettämään vapaa-aikansa Saimaalla. Toivotamme nyt eläkkeelle siirtyvälle rehdille ja uskolliselle työmiehelle muun onnen ohella monia isoja kalansaaliita.

metsäteknikko Onni Karppinen keskiarvolla 8,78. Kokokurssin keskiarvo oli 8,22.

KOULUN TOIMINTA ALKANEENA VUONNA.

9. 1. 50 alkoi koulussa 2. työnjohtajakurssi, joka kestää noin 2½—3 kuukautta. Oppilaina tällä kurssilla on 20 yhtiön palveluksessa eri hoitoalueissa toimissa olevaa metsätyönjohtajaa.

Huhti—kesäkuun aikana järjestetään yhteistoiminnassa Keskusmetsäseura Tapion kanssa metsänhoitokurssi Etelä-Karjalan ja Itä-Hämeen metsänomistajille ja syyskuussa alkaa koulussa 3. metsätekniikkokurssi.

Metsäosaston henkilökuntaan kuuluvista saivat viime loppiaisena Kymin Oy:n kultaisen ansiomerkkin vähintään 50 vuoden palveluksesta lastaaja A. V. Manninen Päijänteen hoitoalueesta ja metsätyönjohtaja J. Kauppinen Saimaan hoitoalueesta. Edellinen on ollut yhtiön palveluksessa 55 vuotta ja jälkimmäinen 51 vuotta.

Hopeisen ansiomerkkin vähintään 25 vuoden palveluksesta saivat metsätyönjohtaja O. Olsson ja talonmies K. Valonen Uudenmaan hoitoalueesta, metsäteknikko V. Luoma sekä metsätyömiehet E. Kanervo, J. Volanen ja E. Rihu Kymin hoitoalueesta, metsätyönjohtajat N. Sinisalo ja A. Varjoaho sekä metsätyömies R. Ruhanen Päijänteen hoitoalueesta, piiriesimies A. F. Hongisto, piirityönjohtaja M. Idänpään-Heikkilä sekä metsätyönjohtajat M. Paananen ja O. Kinnunen Keski-Suomen hoitoalueesta, piiriesimies E. Palin ja metsätyönjohtaja E. Haikonen Saimaan hoitoalueesta, sahanhoitaja M. Nykänen, piirityönjohtaja S. Virtanen, metsätyönjohtaja L. Koskinen, metsätyömiehet T. Pietiläinen ja Br. Daam sekä lastaajat O. Mikkonen ja J. Lukkarinen Savon hoitoalueesta, metsänhoitaja Edw. Wäätäinen, piirityönjohtaja J. Ahotie, metsätyönjohtajat J. Lutjonen, H. Niskanen ja O. Rönkkö, metsätyömies E. Laitinen ja siivooja A. Nyqvist Kuopion hoitoalueesta, piirityönjohtaja Edv. Tuovinen sekä metsätyömiehet H. Partanen ja O. Partanen Juantehtaan hoitoalueesta ynnä metsätyönjohtaja M. Tossavainen Kajaa-nin hoitoalueesta.

MERKKIPÄIVÄ

70-vuotias.

70 vuotta täytti 2. 2. -50 metsätyömies Juho Pekka Vartiainen Nilsiässä. Jo nuorena poikana hän oli Juantehtaan rautaruukin töissä. Vuodesta 1918 lähtien hän on ollut vakituisena metsätyömiehenä Hipan piirissä. Pitkäaikaisesta palveluksesta hän on saanut Kymi-yhtiön ansiomerkkin. Korkeasta iästään huolimatta hän on edelleen täysin työkykyinen käyden säännöllisesti metsätöissä.

70 vuotta täyttää 13. 3. 1950 metsätyönjohtaja Otto Aravirta Saimaan hoitoalueessa Sulkavalla. Hän tuli Halla Oy:n palvelukseen 1. 5. 1911, siirtyen myöhemmin Halla Oy:n mukana Kymin Osakeyhtiöön. Aravirta tulee siis 1. 5. 1950 olleeksi 39 vuotta Kymin Osakeyhtiön palveluksessa. Se on jo sinänsä kunnioitettava saavutus, mutta Otto Aravirta onkin niitä vanhan ajan ter-vaskantoja, joita enää harvoin tapaa. Vaikka ikää on harteilla jo 70 vuotta, on askel vielä nuorekas ja mieli joustava, joten metsäkauppoja tulee edelleen entiseen

Juho Pekka Vartiainen.

Otto Aravirta.

Viljam Kujala.

Rob. Anttila.

tyyliin ja tukkiarviot harvoin pettävät. Nykyajan kiivas tahti ja raporttien paljous pakkaa ehkä joskus vähän hirtittämään, mutta on niistäkin kunnialla selvitty.

Rehdillä ja rehellisellä luonteellaan on Otto Aravirta saavuttanut niin esimiestensä ja alaistensa kuin metsänmyyjienkin luottamuksen. Harvat taitavat olla ne talot Sulkavalla ja Rantasalmella, joista ei hän olisi metsää ostanut ja aina hän on ollut tervetullut uudelleen kaupantekoon.

Pyydämme saada yhtyä niihin onnentoivotuksiin, joita hän 70-vuotispäivänään tulee osakseen saamaan.

60-vuotiaita.

Sippolan metsäkoulun Sippolan piirin piirityönjohtaja Viljam Kujala täytti 5. 2. 1950 60 vuotta. Hän on syntynyt Sippolassa, nykyisen kappalaispappilan tilalla, jota hänen isänsä silloisen Sippolan hovin torpparina viljeli. Jo nuorena Kujala antautui metsälälle toimien vuosina 1912—1916 Halla Oy:n työnjohtajana Sippolassa. Käytyään välillä Tuomarniemen metsäkoulun hän tuli 1. 11. 1918 Kymn Oy:n palvelukseen silloisen Kymn eläisen hoitoalueen metsätyönjohtajaksi Luumäen piiriin, mistä kuitenkin jo seuraavana vuonna siirtyi samanlaiseen toimeen Sippolan piiriin. Sippolan piirin piirityönjohtajaksi hänet nimitettiin v. 1924.

Piirityönjohtaja Kujala on jo tähän mennessä suorittanut varsin pitkän ja tuloksellisen päivätyön — kolme ja puoli vuosikymmentä — yhtiömme palveluksessa kotiseutunsa hyväksi. Piirinsä metsien hoidon lisäksi hänelle on uskottu mm. Sippolan puiden jokavuotinen uitto Hallaan sekä Halla—Sippolan tilan aikaisemmin varsin laajan maatalouden hoito. Kaiken tämän lisäksi piirityönjohtaja Kujalalta on riittänyt aikaa moniin yhteiskunnallisiin tehtäviin. Niinpä hän on ollut Sippolan kunnanvaltuuston sekä kansakoulun johtokunnan, valtionverolautakunnan, kunnan metsien hoitokunnan ym. lukuisten lauta- ja johtokuntien jäsen. Metsäteknikkojen ammatilliseen toimintaan hän osallistuu Kymenlaakson Metsäteknikot r.y:n johtokunnan jäsenenä. Pitkän aikaa hän on ollut myös yhdistyksen taloudenhoitajana.

Onnittelemme reipasta 60-vuotiaasta!

60 vuotta täytti 6. 11. 1949 Hjalmar Viljakainen Mikkelissä. Hän tuli yhtiömme palvelukseen 3. 11. 1906 työskennellen aluksi Saksalan sahalla justeraajana. Sahahan lopetettua toimintansa siirtyi Viljakainen Saksalan

puutavaravarastolle, jossa on toiminut sirkkelisahurina ja lastaajana.

50-vuotiaita.

Maaliskuun 8 p:nä täyttää 50 vuotta piirityönjohtaja Robert Anttila Nilsiässä. Hän on syntynyt Jaalan pitäjässä ja tullut yhtiön palvelukseen 1. 1. 1924. Nikkarilan metsäkoulusta hän valmistui metsäteknikoksi 15. 9. -30, jonka jälkeen toimi aluksi työnjohtajana Heinolassa Päijänteen ja Jaakkimassa Saimaan hoitoalueessa sekä 13. 12. -35 alkaen Juantehtaan hoitoalueessa. Vuodesta 1937 lähtien hän on ollut Hipan piirin piirityönjohtajana.

Piirityönjohtaja Anttila on tasapuolisena ja rauhallisena miehenä saavuttanut esimiestensä ja alaistensa sekä metsänmyyjien täyden luottamuksen.

Anttilan harrastuksista mainittakoon ensisijalla urheilu ja ampuminen.

50 vuotta täyttää huhtikuun 7 p:nä 1950 työnjohtaja Eero Kusti Kainulainen. Hän on syntynyt Rautavaaralla ja tullut yhtiön palvelukseen lokakuussa 1924. Toimittuaan aluksi erilaisissa töissä metsätyömailla nimitettiin hänet 1. 6. 1928 yhtiön vakinaiseksi työnjohtajaksi Tiilikkaojen piiriin. Nykyisin hän toimii työnjohtajana Rautavaaran hoitopiirin Syvärin piirissä.

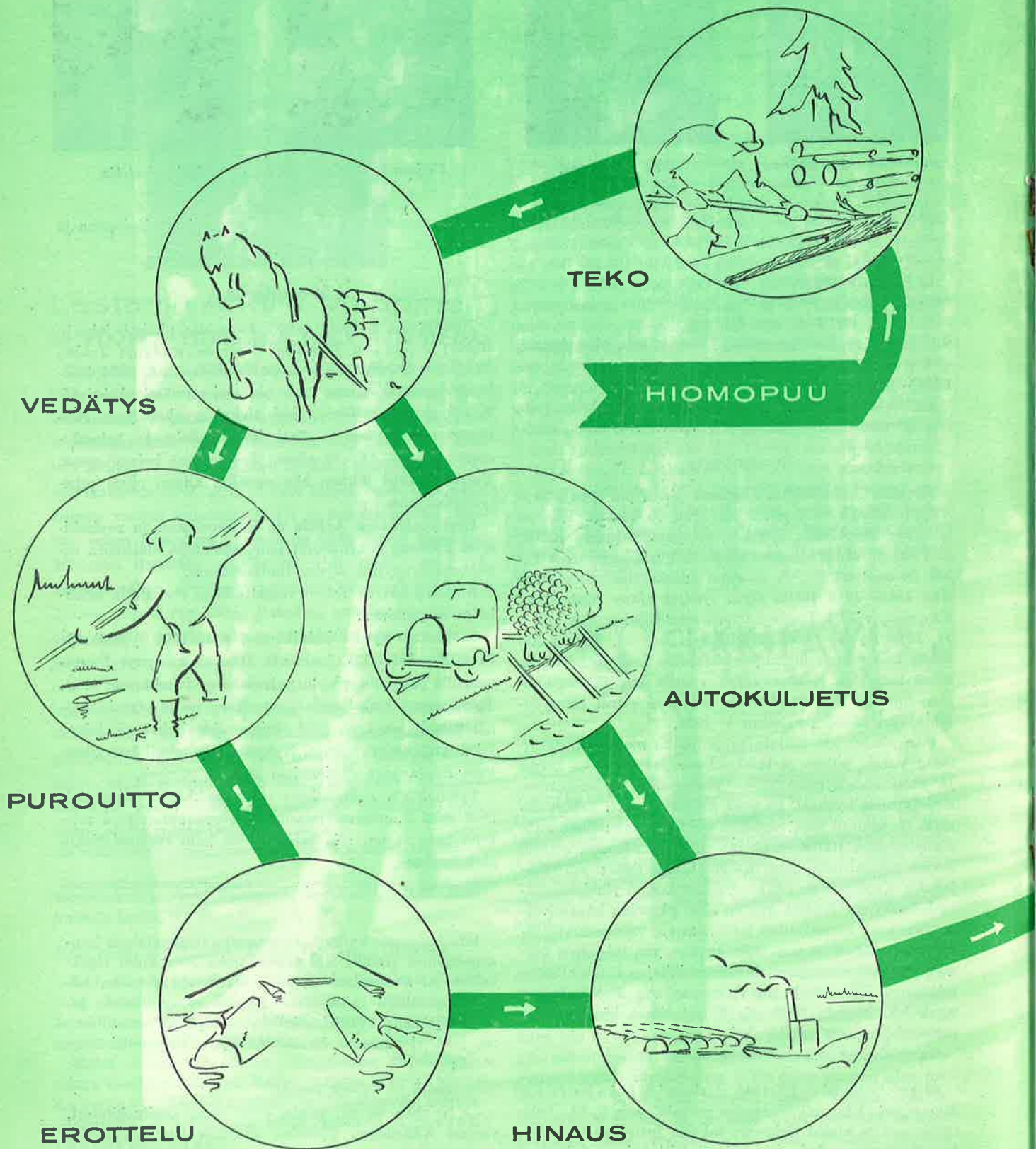
Työnjohtaja Kainulainen on tarmokkaalla toiminnallaan sekä huumorintajuksellaan ja vastuuntuntoisena miehenä saavuttanut niin esimiestensä kuin työtekijäinkin luottamuksen.

Eduskunnassa vaikutti sotavuosina iisalmelainen kansanedustaja Heikki Kääriäinen, joka aina kulki lapikkaissa tai saappaissa. Hänellä oli tietenkin toisen luokan vapaalippu rautateillä. Kerran ryhtyi Heikki juuassa syömään eväitään, jolloin vastapäätä istunut herä, joka ei tuntenut kansanedustajaa, huomautti ärtyneenä:

— Tämä on toinen luokka!

— Niinhän se on, mutta eväät ovat ensiluokkaiset, vastasi Kääriäinen pistellen silavalla katettua leipää poskeensa.

Puun kulku

Liittyy kirjoitukseen "Paperipuun kulku metsästä tehtaalle".

metsästä tehtaalle

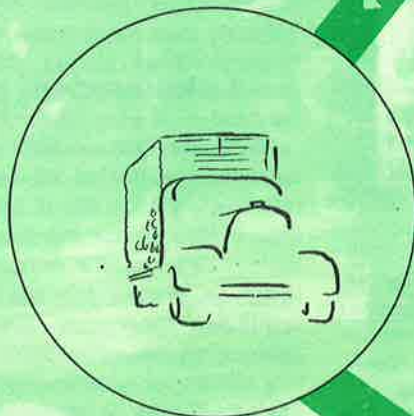

TEKO

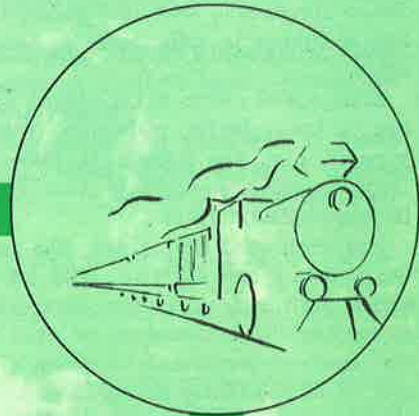
SELLULOOSAPUU

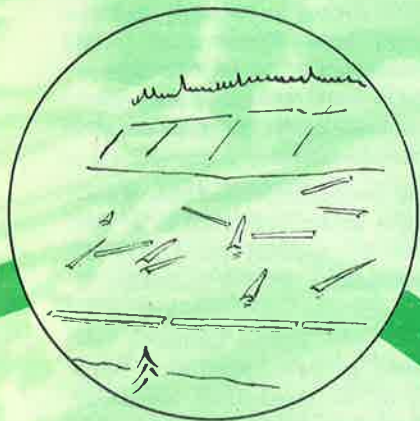
VEDÄTYS

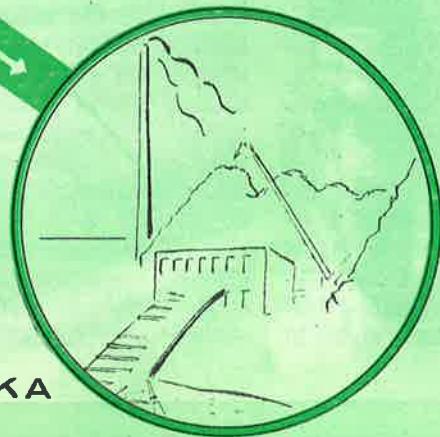
AUTOKULJETUS

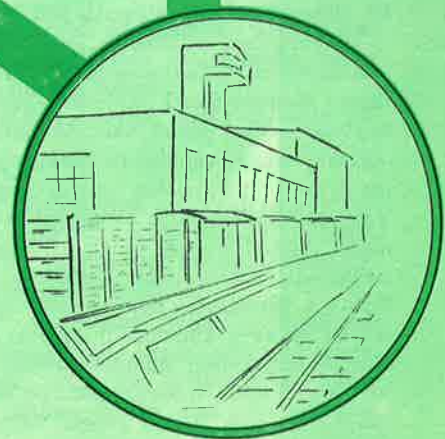
RAUTATIE-
KULJETUS

PÄÄVÄYLÄ
(Kymijoki)

VOIKKA

KUUSANKOSKI

Högforsin Tehdas

Högforsin Tehtaan Konepajakoulusta jälleen 16 valmista ammattimestä.

Högforsin Tehtaan Konepajakoulun seitsemännen lukuvuoden päättyessä 21. 12. 49 jaettiin päätöstilaisuudessa tehtaan Seuratalossa päästötodistukset 16:lle valmiille ammattimiehelle, joille samalla kertaa annettiin myös Karkkilan kauppalan ammattioppilaslautakunnan hyväksymät ammattipätevyyskirjat omissa ammateissaan. Lisäksi sai kukin hyvin suoritettujen näytettyönsä johdosta vastaavat kunniakirjat. Ammattitehtaan jakautuivat päästökirjat seuraavasti:

Valimo-osastolta: viisi maakaavaajaa, nim. Matti Piironen, Reino Vehmanen, Eino Saarinen, Heikki Riski ja Leevi Hopea; kaksi malliviilaajaa, nim. Jukka Ojanen ja Taisto Hasselman, sekä mallipuusepän ammatissa Osmo Sakari Ojanen ja valimoasentajan ammatissa Urho Eloranta.

Konepajaosastolta: kaksi viilaajaa, nim. Antti Valonen ja Lauri Setälä, molemmat työkaluosastolta; kaksi jyrsiäjä, nim. Leo Iivonen ja Risto Stenroos, sorvaaja Reijo Nurmi, hioja-höylääjä Aulis Hirvonen ja hitsaaja-levyseppä Heikki Jokela.

Näytetyöt osoittivat jälleen tänä vuonna valmistuneiden korkeata ammattitasoa, sillä kokonaisuudessaan 12 kunnia-kirjaa jaettiin korkeimmalla pistemäärillä (15 pistettä) ja merkinnällä erinomainen ja loput neljäkin saivat arvolausukseensa merkinnän kätettävä (14 pistettä). Näytetyöt olivat poikkeuksetta käytännöllisen työtoiminnan esineitä, työkaluja tai kokonaisia rakennelmia. Maakaavaajat valmistivat vaikeatekoisia varaosia tehtaan omiin koneistoihin, malliviilaajat osaltaan konekaavausmuotteja, joilla jo koeajoissakin ajettiin suuria sarjoja ja todettiin ne virheettömiksi, mallipuuseppä Sakari Ojanen valmisti suuritekoisen puumallin kaavausmalleineen ja sisuslaatikkoineen. Valimoasentaja Urho Eloranta suoritti täysin omintakeisesti Jähle-kaavauskoneen täysremontin käyttäen siihen aikaa vain 62 tuntia. Konepajaosaston oppilaat taas valmistivat oman alansa valmisteita, kuten jyrsiäjä työkaluina vaikeatekoisia teriä, viilaaja A. Valonen liesiosastolle erikoisrakenteisen leikkauspuristimen, Aulis Hirvonen ja Lauri Setälä yhteistoiminnassa teräksisen ruuvipuristimen, edellisen tehdessä kaikki höyläys- ja hiontatyöt, jälkimmäisen taas suorittaessa viilaajan osuuden kummankin työstä, sekä sorvaaja Reijo Nurmi isokokoisen automaatti-ruuvitalan, joka sisälsi kymmenlukuisen määrän pikkuosasia sisuksissaan. Hitsaaja-levyseppä Heikki Jokela valmisti kokonaisen keskuslämmityskattilan teräslevystä alusta pitäen täysin it-

senäisesti. Kattilassa oli 10 neliömetrin tulipinta ja oli se Hollolan Säästöpankin tilaustyö. Työaikaa meni 198 tuntia. Näytetyöt olivatkin varsin kunnioitusta herättäviä valmisteita. Näistä oli suurin osa päätöstilaisuudessa näytteilläkin, samaten kukin näytetyön suunnittelupiirustukset täydellisine mitoituksineen. Lisäksi oli näytettyillä alempien luokkien oppilaiden valmistamia esineitä, kuten työkaluja, mittavälineitä, erilaisia tarvekalurakennelmia j.n.e., sekä sarja taidevaluesineitä.

Työnäyttely kokonaisuudessaan oli hyvin edustava ja antoi katselejoille selvän kuvan konepajakoulun pyrki- myksistä ammattimiesten kasvatuksessa.

Lukuvuoden päätöstilaisuus.

Högforsin Tehtaan Konepajakoulun seitsemännen lukuvuoden päätteeksi oli oppilaskunta järjestänyt tehtaan Seuratalolle 21. 12. 49 arvokkaan päätöstilaisuuden. Sali oli koristettu jouluaiheisin koristein ja kynttilöin. Salin toiselle seinustalle oli järjestetty oppilastöiden ja piirustusten näyttely. Juhlaan oli kutsuttu oppilaiden vanhemmat, koulun entiset oppilaat, kauppalan virallista edustajistoa ja kaikki ne henkilöt koulun ulkopuolelta, jotka tavalla tai toisella ovat olleet koulun kanssa kosketuksissa, koulun johtokunnan ja opettajiston ollessa luonnollisesti myös paikalla. Kouluviranomaisia edusti tilaisuudessa konepajakoulujen tarkastaja, dipl.-ins. Aarne Levander.

Ohjelman aloitti tehtaan jousiorkesteri soittaen kanttori Eino Soimelan johdolla klassillista musiikkia. Sävelten tauottua koulun rehtori insinööri Toivo Nissinen esitti valaisevan selostuksen koulun toiminnasta, lausuen samalla kaikki läsnäolijat tervetulleiksi. Puheessaan rehtori Nissinen totesi koulun kuluneen toimintavuoden olleen antoisan ja menestyksellisen. Oppilaita oli vuoden alussa ollut 65. Varsinaisen opetusohjelman ulkopuolella ovat oppilaat saaneet erikoiskoulutusta m.m. hitsauskursseilla, matematiikan kertaus- ja täydennyskursseilla sekä ensiapu- ja tapaturmakursseilla. Samaten koulu on osallistunut koko maan käsittäviin työtaitomestaruuskilpailuihin, jotka tänä vuonna pidettiin sorvaajille ja oli niissä edustamassa koulua neljännen luokan oppilas Reijo Nurmi. Tulokset eivät ole vielä lopullisesti selvillä. Viime vuonna koulun

edustaja viilaaja Viljo Mäkelä sijoittui ensimmäiseksi. Kouluun pyrkineiden oppilaiden lukumäärä on jakuvasti lisääntynyt. Vuonna 1946 oli vain 18 hakijaa, v. 1947 32, mutta v. 1948 jo 188 ja tänä vuonna kokonaista 219 hakijaa ympäri Suomea. On muuten merkille pantavaa, että oman paikkakunnan valajien pojat poikkeuksetta pyrkivät konepajalinjalle, kun taas muualta Suomesta pyritään pääasiassa valimolinjalle. Lopuksi rehtori Nissinen kiitti nyt valmistuneita oppilaita ututterasti suoritetusta opiskelusta ja kehoitti heitä edelleenkin kehittämään ammattiaan ja pitämään korkealla ja puhtaana koulunsa mainetta.

Ohjelmassa seurasi sitten koulun oppilaan Heikki Jokelan viuluesitys, jota säesti neiti Salli Hellgren. Tämän jälkeen piti koulun oppilaskunnan puheenjohtaja Antti Valonen puheen kuvailien ohjauksen ja opetuksen tarpeellisuutta nuoren ihmisen tulevaisuutta silmälläpitäen, sillä muuten on suuri vaara joutua huonoille teille ja asetettu päämäärä ei tule saavutetuksi. Tässä suhteessa katsoi puhuja konepajakoululla olleen aivan ratkaisevan merkityksen. Päämäärä on koko ajan ollut selvä ja elämään astuminen ohjattu oikeille raitteille. Päämäärää ei kuitenkaan saa asettaa niin korkealle, ettei sitä voi suurillakaan ponnistuksilla saavuttaa, sillä tällöin voivat pettymykset olla suuret ja seurauksena on lamaan tuminen. Tässä kysytään toisaalta vanhempien ohjausta ja toisaalta on konepajakoululla ollut ammatillisessa mielessä korvaamaton osuutensa. Kohdistessaan sanansa jatkamaan jääneille oppilastovereilleen kehoitti puhuja heitä tarmokkaaseen ja järkevään opiskeluun, kurin noudattamiseen ja mallikelpoiseen elämään. Lopuksi puhuja omisti kiitollisuuden sanoja Högforsin Tehtaan johdolle, koulun johtokunnan puheenjohtajalle sekä koulun rehtorille ja opettajakunnalle, kiittäen heitä kaikesta siitä hyvästä, mitä oppilaat ovat saaneet osakseen käydessään konepajakoulua.

Orkesterin kajautettua musiikkinumeroita suoritettiin neljännen luokan oppilaiden todistusten jako, jonka yhteydessä jaettiin myös ammattipätevyyskirjat, kunniakirjat, säästöpankkikirjat ja parhaille oppilaille stipendejä. Muiden luokkien todistukset oli jo päivällä eri tilaisuudessa jaettu, jottei tämä tilaisuus venyisi liian pitkäksi. Samaten olivat IV:n luokan oppilaat jo saaneet koulunkäyntinsä tunnusmerkiksi konepajakoulujen rintamerkit, jotka olivatkin jo heidän rintapieliään koristamassa. Todistusten ym. jaon suoritti konepajakoulun johtokunnan puheenjohtaja yli-insinööri Ernst Alander rehtorin avustamana. Jako tapahtui paremmuusjärjestyksessä. Parhaimpana sai todistuksensa työkaluviilaaja Antti Valonen keskiarvonsa ollessa kokonaista 9,25. Lisäksi hän sai stipendinä hyvin suoritetusta opiskelusta 5.000 mk. Toisena nouti todistuksensa työkalujyrsijä Leo Iivonen ja kolmantena maakaavaaja Matti Piironen, edellisen saadessa stipendinä 3.000 ja jälkimmäisen 1.000 mk. Kuten jo toisaalla lehdessämme on mainittu, saivat kaikki myös ammattipilaslautakunnan antamat kunniakirjat hyvin suoritetuista näytetöistään.

Todistusten jaon jälkeen yli-insinööri Alander piti päättäjäispuheen, jossa selosti tehtaan johdon kannal-

ta tällaisen konepajakoulun tarpeellisuutta kuin myös ammattipätevyyden merkitystä itsekullekin ammattimiehelle. Lausuttuaan kiitoksen ja tunnustuksen sanoja konepajakoulun rehtorille ja opettajakunnalle jakoi yli-insinööri Alander stipendit muiden luokkien parhaille. III luokan parhaana oppilaana sai Erkki Korpelainen 3.000 mk, II luokan parhaana Yrjö Tuovinen 3.000 mk sekä ensimmäisen luokan parhaana Väinö Antero Henriksson samaten 3.000 mk.

Pääöstilaisuudessa jakoi koulun voimistelunopettaja Aake Sepponen oppilaille koulun arvokkaimmat kiertopalkinnot vuoden aikana suoritetuista kilpailuista. Varsinaiset henkilökohtaiset palkinnot on jo aikanaan jaettu eri kilpailujen yhteydessä ja on näitä palkintoja jaettu kaikkiaan nelisenkymmentä. Hiihtokilpailujen joukkuemestariksi oli selviytynyt IV luokka ja mieskohtaisesti parhaaksi Risto Stenroos. Yleisurheilussa soitteli samoin neljäs luokka ensiviulua ja mieskohtaisesti paras oli Heikki Jokela. Voimistelun joukkuemestariksi tuli III luokka ja mieskohtaisesti mestariksi Erkki Korpelainen. Koko tehtaan maastajuoksun mestaruuden voitti konepajakoulu ja sen joukkueessa olivat ensimmäisinä Sakari Ojanen ja Heikki Jokela. Suunnistamisessa kilpaillaan "Rehtorin maljasta" keväisin ja syksyisin ja saavutti kummallakin kerralla IV luokka mestaruuden. Keväällä oli mieskohtainen mestari Risto Stenroos ja syksyllä vuorostaan III luokan oppilas Aimo Liljegrén, Risto Stenroosin sijoituksessa neljänneksi.

Koulun taitovoimistelijat Erkki Korpelainen, Lauri Setälä ja Leo Andersson esittivät tämän jälkeen kohteita taitovoimistelua rekillä.

Varsinainen ohjelma olikin nyt päättynyt ja sitten seurasi kahvitarjoilu, jonka aikana orkesteri soitteli viihdemusiikkia. Lopuksi tutustuttiin oppilaiden näytetöihin.

Juhlasta jäi pysyväinen muisto varsinkin nyt valmistuneille oppilaille. T. Nissinen.

Bernard Shaw sai kerran vastaanottaa kutsun eräältä kuuluisuuden metsästäjältä: "Rouva X on kotona torstaina klo 16—18."

Kirjailija palautti kutsukortin, johon hän oli kirjoittanut lisäyksen: "Bernard Shaw samaten".

Muuan pojannappula meni ensimmäisen kerran elämässään kouluun. Kun hän sitten palasi kotiin, hänen isänsä kysyi, miltä koulussa tuntui.

— Kyllä siellä muuten on kivaa, mutta opettaja kyseli liian paljon.

— Mitä hän kysyi?

— Ensin hän kysyi, missä sinä olit syntynyt, ja minä sanoin sen. Sitten kysyttiin, missä äiti oli syntynyt, ja minä kerroin senkin. Mutta kun minusta sitten kysyttiin samaa, täytyi minun valehdella.

— Minkä tähden?, tiedustele hämmästyneenä isä.

— Enhän minä voinut hänelle sanoa, että olin syntynyt naisten klinikassa, sillä hän olisi silloin pitänyt minua tyttönä. Sen tähden sanoin, että olin syntynyt stadionilla.

SUUNNISTAMISREITEILTÄ.

Yleensä luullaan, että suunnistaminen olisi kotoisin Ruotsista, mutta tämä luulo on virheellinen, sillä Norjassa pidettiin ensimmäiset suunnistamiskilpailut jo vuonna 1897, siis yli 50 vuotta sitten. Ruotsissa oli ensimmäiset suunnistamiskilpailut vuonna 1901 eli 4 vuotta myöhemmin kuin Norjassa. Se, että Ruotsia pidetään suunnistamisen kotimaana, johtuu siitä, että ruotsalaiset osasivat kehittää sen heti oikeaan suuntaan ja saivat myöskin heti alussa suuren harrastajapiirin. Sinä henkilönä, joka on luonut varsinaisen perustan nykyaikaiselle suunnistamiselle, pidetään ruotsalaista Ernst Killanderia.

Autot lähtevät Seuratalolta kilpailupaikalle.

Ensimmäiset siviilisuunnistamiset Suomessa on pidetty luultavasti vuonna 1923 Helsingin IFK:n järjestäminä. Jo vuodesta 1921 lähtien on suunnistaminen kuulunut armeijan ja silloisten suojeluskuntien ohjelmaan. Mutta suunnistus pysyi kuitenkin pitkän aikaa lapsenkengissä. Vasta nestekompassin tulo vuoden 1930 alussa toi uutta tuulta tälle metsien urheilulle. Vuonna 1934 pidettiin Suomessa ensimmäiset Svenska Finlands Idrottsförbundin mestaruuskilpailut. Vuonna 1934 pidettiin samoin ensimmäiset Suomen mestaruuskilpailut. Samana vuonna siis Suomen Urheiluliitto otti tämän urheilumuodon harrastuspiiriinsä. Vielä kaivattiin Työväen Urheiluliiton mukaan tuloa, mutta kauan kesti, ennenkuin myös TUL otti tämän kilpailumuodon ohjelmaansa. Se tapahtui virallisesti vasta vuonna 1945. TUL:n pojat ovat kyllä harrastaneet suunnistamista jo ennenkin järjestämällä omien seurojen kilpailuja tai ottamalla osaa ulkopuolisina toisen liiton kilpailuihin. Tätä TUL:n kannanottoa tervehdittiin varmaan kaikkialla ilolla, sillä saatiinhan näin koko kansa yhdessä metsään samoamaan ja kuntoa koettamaan. Ei varmaan ole toista urheilumuotoa Suomessa, joka on ollut niin yhtenäisessä toiminnassa eri liittojen kanssa kuin juuri suunnistaminen. Vaikka suunnistaminen on verraten nuori urheiluala, on siitä kehittynyt todellinen massaurheilukansan urheilu. Suomessa on pidetty sellaisiakin kilpailuja, joissa osanottajamäärä on kohonnut 800:aan.

Tämän urheilun kehitykseen on Suomessa mitä parhaimmat mahdollisuudet. Se on urheilumuoto, joka ei tarvitse kalliita urheilukenttiä. Suunnistamista varten on luonto itse rakentanut mahtavan kauniin kentän. Tämä kenttä on Suomen metsä laaksoineen, soineen ja harrasteineen. Suunnistamisurheilu sopii kaikille, niin nuorille kuin vanhoillekin ja sitä voivat harrastaa yhtä hyvin naiset kuin miehetkin. Suomen suunnistamista haittaa kuitenkin kunnollisten karttojen puute. Maamme melkein joka kolkasta on olemassa venäläisiä karttoja, mutta nämä ovat hyvin epätarkkoja johtuen siitä, että ne ovat vanhoja. Joiltakin seuduilta on jo kuitenkin tehty ns. suomalaisia topograafikarttoja, joita suunnistajat pitävät maailman parhaimpina. Sitä mukaa kuin kartttilanne saadaan paranemaan, lisääntyy suunnistamisharrastus.

Luokaamme lyhyt silmäys suunnistamisen kehitykseen omalla paikkakunnallamme, sillä tämä on urheilu, jota Karkkilassa varmaan eniten harrastetaan.

Kuten muistamme, pidettiin ensimmäinen suunnistamismaaottelu Ruotsi—Suomi täällä meidän seudullamme. Tämä kunnia johtui varmaan siitä, että paikkakuntamme metsät tarjoavat suunnistajille mitä loistavimmat maastot. Ovathan vaaramme tuttuja yhtymämme hiihtäjillekin, joiden ladut ovat kierrelleet metsissämme. Maastovalinta tähän ensimmäiseen maaotteluun oli onnistunut, mistä on todistuksena suunnistajien lausunnot, jotka olivat täynnä ihastusta meidän vaaroihimme, laaksoihimme ja lampiimme. Lujan kilpailun voitti Jarl Gripenberg, ”metsien kruunaamaton kuningas”. Joukkueena oli Ruotsi paras.

Me karkkilalaiset emme olleet vielä mukana kilpailussa tässä maaottelussa, eikä varmasti moni nykyinen suunnistaja, joka katseli kilpailua sivusta, aavistanut vielä silloin, että suunnistaminen on niin mielenkiintoista kuin mitä se todellisuudessa on. Tämä kilpailu oli kuitenkin omiaan lisäämään paikkakuntalaisten uteliaisuutta tähän urheilumuotoon. Vielä oli tästä kilpailusta se etu, että saat’iin aikaan kohtalaisen hyvä karttalehti meidän lähimetsistämme. Tästä kilpailusta ja siitä, että TUL otti ohjelmaansa suunnistamisen, johtuu lähinnä

On saavuttu kilpailumaastoon.

se valtava kehitys, minkä alaiseksi tämä urheilu on joutunut Karkkilassa. Onhan kyllä paikkakunnalla ennenkin suunnistettu, nim. suojeluskunnan piirissä. Mutta vasta keväällä 1946 järjesti TUL ensimmäiset ratamestarikurssit, joihin osallistui mm. Reino Luoto Karkkilan Sisusta. Kun hän näin sai opastusta tällä alalla, alkoi hän kurssilta palattuaan myös innostaa poikiamme suunnistamiseen. Ensimmäiset jäsenkilpailut pidettiin syksyllä. Mukana oli muistaakseni 14 osanottajaa. Myös paikkakuntamme toinen seura Karkkilan Pojat otti suunnistamisen kiinteästi ohjelmaansa. Tämä syksy siten menikin opettelemisessa ja harjoituskilpailuissa.

Paikkakunnan omaksuttua suunnistamisen omakseen, aloitettiin Högforsin Tehtaan piirissä harrastaa asiaa järjestämällä omia suunnistamiskilpailuja. Koska sosiaalipäällikkö A. J. Sepponen on myös innokas suun-

Lähtöä odotellaan.

nistaja, otti hän heti asian sydämelleen ja niin saatiin ensimmäinen tehtaan kilpailu aikaan. Tämä kilpailu oli Högforsin Tehtaan ja Suomi Valimon välinen ottelu ja suoritettiin kilpailu 1. 6. 47 Karkkilassa. Isäntänä toimi Högforsin Tehtas. Ratamestareina olivat sosiaalipäällikkö Sepponen ja konttoristi N. Karlsson. Kilpailtiin joukkuekilpailussa 8-miehisin joukkuein. Tämän ensimmäisen ottelun voitti Suomi Valimo, sillä Högfors ei saanut täyttä joukkuetta perille. Mieskohtaisesti oli paras Mikko Liesi Suomi Valimosta.

Syksyllä järjestettiin suunnistajien toivomuksesta myös tehtaan varsinaiset mestaruuskilpailut 12.10.47. Osanottajia oli ilahduttavan paljon, nim. yli 30 eli enemmän kuin missään muussa urheilumuodossa. Ratamestarina oli J. Mäkelä. Lähtö tapahtui Pykälisön mäestä ja maali oli Nikkimäessä. Matkaa kertyi A-, C- ja F-sarjoissa 9 km sekä D- ja G-sarjoissa 6 km. Mestareiksi tulivat: A-sarja: N. Karlsson, konttori; C-sarja: A. J. Sepponen, konttori; D-sarja: H. Strang, liesiosasto; F-sarja: Erkki Karjalainen, konepaja; G-sarja: A. Stigell, ammattikoulu. Näin päättyi ensimmäinen mes-

Talval taittuu Mattilalta.

taruuskilpailu, joka antoi hyvää uskoa suunnistamisen kehitykselle paikkakunnallamme.

Keväällä 1948 pidettiin tavanmukainen ottelu Suomi Valimo—Högforsin Tehdas. Tällä kerralla oli järjestyvuorossa ensinmainittu, joka hoiti tehtävänsä kiitettävällä tavalla. Högforsin Tehtaan suunnistajat muistelevat vieläkin kiitollisuudella sitä vieraanvaraisuutta, jota heille osoitettiin Suomi-Valimon puolelta. Ratamestarina toimi tunnettu maaottelumies Heikki Wollsten. Hän oli laatinut radan Nuuksion tunnetusti erinomaiseen maastoon.

Tuloksia: A-sarjassa uusi M. Liesi Suomi Valimosta mestaruutensa. C-sarjan voitti Leo Nummi, F-sarjan Jukka Ojanen ja mestarisarjan A. J. Sepponen, kaikki Högforsista. Joukkuekilpailussa veti Valimo vielä pitemmän korren ja Högfors sai tyytyä toiseen tilaan.

Kesällä oli Erkki Karjalaisella, Lars Paulilla ja Uuno Nerdilla tehtaan myötävaikutuksella tilaisuus suorittaa ratamestarikurssit, joten näin saatiin ilahduttavaa lisää toimihenkilöpiiriin.

Teknikko Strang on saapunut rastille.

Pitkin kesää olivat paikkakuntamme urheiluseurat järjestäneet omia pikkukilpailuja ja osallistuneet toisten kilpailuihin. Syksyllä rohkenivat paikkakuntamme seuramat ottaa järjestääkseen ensimmäiset suuret kansalliset yhteistoimintakilpailut. Ne pidettiin 29. 9. 48. Ratamestareina toimivat L. Pauli ja U. Nord. Kilpailut sujuvat erittäin hyvin ja kilpailijat olivat tyytyväisiä niin kilpailuun kuin palkintohinkin. Högforsin Tehtas oli tukenut näitä kilpailuja lahjoittamalla palkintoja, joista paikkakunnan seuramat haluavat lausua myöhästyneet kiitoksensa. Kun nämä kilpailut antoivat uskoa, että täälläkin pystytään suuria kilpailuja järjestämään, oli yksimielinen päätös pitää uudet kilpailut vuotta myöhemmin.

Syksymmällä pidettiin Högforsin Tehtaan mestaruuskilpailut. Ratamestareina olivat J. Mäkelä ja L. Pauli. Rata kierteli Rausjärven maastoja ja maali oli Vattolan Suonpäässä. A- ja C-sarjan rata oli 9 km, G-, D- ja K-sarjojen 6 km. A-sarjan mestari oli Esko Karjalainen, konepaja, C-sarjan A. J. Sepponen, konttori, D-sarjan H. Strang, liesiosasto ja G-sarjan A. Liljegren, konepajakoulu. K-sarjassa ei naisista päässyt kukaan loppuun. Osanottajia oli 42.

Keväällä kokeiltiin myös viestisuunnistusta osastojen välillä, mutta ne epäonnistuivat ehkä juuri liian vaikeiden reittien takia. Tällaiset on tarkoitus kuitenkin uusia lähitulevaisuudessa.

Toukokuun lopulla pidettiin Suomi Valimon ja Högforsin Tehtaan suunnistamisottelu. Isäntäseuranä oli Högforsin Tehtas. Ratamestareina toimivat L. Pauli ja A. Sepponen, jotka olivat laatineet kilpailureitin Haukilammen maastoon. Tällä kerralla voitti Högfors sekä henkilökohtaisen että joukkuekilpailun. Tulokset muodostuivat seuraaviksi: A-sarja, mestari O. Hirvonen, C-sarja, mestari L. Hellgren, F-sarja, mestari J. Ojanen ja mestarisarja, mestari E. Tuomi, kaikki Högforsista.

Mikko Liesi viimeisessä Högfors—Suomi Valimottelussa juuri maaliin saapuneena.

Suomi Valimon joukkueessa emme enää nähneet Mikko Lieden reipasta ja toverillista persoonaa. Hänen kilpailunsa on päättynyt. Kuten muistamme, sai Mikko Liesi keväällä sydänhalvauksen eräässä kilpailussa eikä enää koskaan saapunut maaliin. Me muistamme hänet hyvänä suunnistajana ja toverina. Hänellä oli suunnistamisurheilu sydämen asiana; jonka eteen hän teki paljon työtä niin tehtaansa kuin myös seuransa keskuudessa.

Syksyllä järjestivät paikkakuntamme seuramat jälleen yhdessä suuret kansalliset yhteistoimintakilpailut. Ratamestareina toimivat Erkki Karjalainen ja Matti Palomäki. Kilpailut onnistuivat erittäin hyvin. Tehtas tuki näitäkin kilpailuja palkintojen muodossa, joista palkinnoista seuramat pyytävät lausua tehtaan johdolle parhaat kiitoksensa.

Tehtaan mestaruuskilpailut pidettiin jälleen viime syksynä. 9. 10. 49 oli tarkoitus järjestää kolmen seuran ottelu Karkkilan Pojat—Pusulän Jousi—Karkkilan Sisu. Kun oli mainio tilaisuus sijoittaa tämän kilpailun yhteyteen myös tehtaan kilpailut, niin päätettiin pitää kilpailut yhdessä. Näin saatiin kilpailla vieraassa maastossa.

9. 10. kello 7 aamulla kokoontui joukko suunnistajia Seuratalolle, josta jatkettiin matkaa Pusulaan ja sieltä edelleen Somerniemelle, tarkemmin sanoen Paimionjärven pohjoispuolelle. Kilpailujen järjestelystä huolehti Pusulan Jousi ja ratamestareina toimivat V. Laine ja P. Stimberg Somerniemeltä. Kartta oli mittakaavassa 1:42 000 ja vanha, venäläinen, joka piti muuten paikkansa paitsi siinä suhteessa, että peltoja oli tullut paljon lisää eikä niitä ollut kartassa. Radan pituus oli A- ja C-sarjoissa 9 km sekä G-, D- ja K-sarjoissa 6 km. Radat olivat hyvin onnistuneet, joskin ne suosivat liaksi juoksijoita. A-sarjassa selviytyi voittajaksi E. Tuomi. C-sarjan voitti K. Liljegren, joka juoksi niin hyvin, että olisi voittanut A-sarjankin. L. Hellgrenkin selviytyi vielä ennen A. Sepposta. G-sarjassa meni voitto R. Nurmelle, joka yllätti hyvällä juoksullaan. D-sarja oli kaikista ankarin, sillä 4 osanottajaa tuli 4 minuutin aikana. Tämän kireän sarjan voitti S. Viljanen 35 sekunnilla ennen A. Liljegreniä. K-sarjassa olivat sisarukset Vesta ja Asta Luoto välejä ratkomassa ja voiton peri kiistatta Vesta. Tulokset:

A-sarja: 1) E. Tuomi, Konttori, 1,23,43; 2) O. Hirvonen, Valimo, 1,26,51; 3) U. Nord, Konttori, 1,29,03.

C-sarja: 1) K. Liljegren, Katt., 1,13,52; 2) L. Hellgren, Konttori, 1,58,52; 3) A. Sepponen, Konttori, 1,59,36.

D-sarja: 1) S. Viljanen, Valimo, 2,27,32; 2) A. Liljegren, Rak., 2,27,35; 3) H. Strang, Liesi, 2,30,13.

G-sarja: 1) R. Nurmi, Kpk., 1,15,14; 2) R. Stenroos, Kpk., 1,20,43; 3) A. Hirvonen, Kpk., 1,29,50.

K-sarja: 1) Vesta Luoto, Läh., 2,13,08; 2) Asta Luoto, Valimo, 3,14,51.

Koko kilpailun voitti ylivoimaisesti Erkki Karjalainen ajalla 1.06.36. Hän sijoittui viime vuonna TUL:n suunnistamismestaruuskilpailussa A-sarjassa toiseksi häviten ainoastaan maottelumies V. Rimpilälle. Hän sai myös vuodeksi haltuunsa tehtailija T. Peromaan lahjoittaman arvokkaan kiertopalkinnon, joka annetaan parhaalle karkkilalaiselle suunnistajalle. Tämän kilpailun osanottajajoukko oli runsas ja kaikki olivat tyytyväisiä päivään, sillä kilpailut onnistuivat hyvin ja saatiin samalla muutenkin retkeillä, koska kilpailut olivat vieraalla paikkakunnalla.

Suunnistamista on harrastettu jo kahden vuoden ajan myös tehtaamme Teknillisen Kerhon keskuudessa. Kerholla on ollut syksyisin mestaruuskilpailut, joista näemme selostuksen lehtemme palstoilla kerhon omassa kertomuksessa.

Lusenius ottaa suuntaa poikien ottaessa oppia.

Suunnistaminen on hauskaa ja reipasta urheilua. Mikään ei ole hauskeempaa kuin juosta syksyisessä metsässä, hengittää raitista ilmaa ja nousta vaaralle, josta aukeaa laaja näkymä yli suunnistajien urheilukentän. Kun sitten on löytänyt aseman ja näkee puna-valkoisen rastilipun, tuntee mielensä kevyeksi. Kun matka lopulta on tehty, valtaa hyvän olon tunne mielen. Loppusuunnistaminen pidetään aina saunassa. Kun kuuntelee kilpailun jälkeen saunamiesten puheita, päätyy siihen tulokseen, että jokainen olisi voittanut, mutta tavanmukaisella "jos" varauksella. Kotona vielä jälkeinpäin tarkkaillaan karttaa, että olivatko reitit hyvin valitut jne. Tämä jälkitutkiminen on hyvin opettavaista, sillä se lisää varmuutta kartan lukemisessa. Hyvä on myös aina perästäpäin toverien kanssa keskustella kunkin reitistä, sillä toveri on saittunut ehkä huomaamaan paremman reitin kuin itse.

Suunnistajat eivät samoja metsiä ainoastaan kilpailun vuoksi, vaan he ovat myös melkein poikkeuksetta retkeilyn harrastajia. He viihtyvät suurella luonnossa, sen syvillä saloilla ja rauhallisten salojärvien rantamilla.

Kun tulee kesällä lauantai, näkee monen suunnistajan istuvan pyöränsä satulassa ja selässään hänellä on aina poikkeuksetta eväsreppu, jossa on lisäksi kalavehkeet ym. tarpeet. Joillakin heistä on kiinteä kalamökki jonkun metsäjärven rannalla. Toiset taas pystyttävät teltan jollekin kauniille paikalle. Nämä retkeilijät lähtevät ka-

*M on löytynyt rankan retken jälkeen.
A. Liljgrenn maalissa.*

lastamaan ja kun ilta saapuu, sytytetään nuotio, jonka ympärillä tarinoidaan ja valmistetaan erämiehen ateria.

Siellä luonnon helmassa saa vapautuneen tunteen, ei ole arkipäivän kiirettä ja kuhinaa. Ainoa ääni on honkien humina ja laineitten loiske yönnun äänen ohella. Suunnistaja on suuri luonnon ystävä ja luonto on hänen suuri kotinsa. Kesällä useat heistä tekevät pitkiäkin retkiä, tutustuen sellaisiin nähtävyyksiin kuin ovat esim. Punkaharju, Koli, Vuokatti ja koko Lapin maa. Talvisin suunnistaja ottaa sukset ja lähtee hiihtoretkille. Näiltä retkiltä hän hakee sitä voimaa ja terveyttä, jota hän tarvitsee tulevan kevään kilpakautena ja jokapäiväisissä toimissaan.

Suunnistajien yhteinen toivomus olisi, että Kymn Osa-keyhtiö voisi ottaa myös suunnistamisurheilun kilpailuohjelmaansa. Olisi kovin hauskaa tavata metsiä samoilla ja rasteja etsiessä yhtymämme muitakin suunnistajia. Näin olisi heillä mahdollisuus saada lisää retkiä ja tutustua eri tehtäisiin ja siten saisi avartaa myös ammattinäköaloja.

Toivomme, että alkaneesta vuodesta muodostuisi entistä tiivimpi ja tulosrikkaampi suunnistamisvuosi.

Palkinnot on jaettu ja naamat loistavat tyytyväisyydestä.

Rastimies.

Muuan professori saapui kesänviettopaikkakunnallaan erääseen taloon, jossa olivat kotosalla emäntä ja kolmivuotias poika. Ihmisvesa ei kainostellut vierasta, vaan kipusi tämän syliin. Äiti, joka arveli pojan häiritsevän vierasta, virkkoi:

— Tule pois, poika, älä vaivaa vierasta...

Professori virkkoi tällöin hyväntuulisesti:

— Antakaa lasten tulla tyköni...

Poika loi ihmettelevän katseen professoriin ja kysyi:

— Ootko sinä Jeesus?

— Saitko sinä veljen vaiko sisaren, Pekka?

— Kai se on sisar.

— Etkö voi sanoa sitä varmasti?

— Luulen, että se on tyttö, koska hoitajatar aamulla puuteroi sitä.

Högforsin Tehtaan Teknillinen Kerho.

Katsaus viime vuoden toimintaan,

Tunnettuahan on, että maaseututeollisuuslaitoksissa tehtaan johto joutuu mitä moninaisimmin tavoin huolehtimaan henkilökuntansa sosiaalisesta huollosta. Yksi vaikeimmista järjestelyistä on virkistystoiminnan suunnittelu ja toteuttaminen, sillä liikkeelle saatavia massoja on runsaastikin, kunhan vain olisi toiminnan johtajia ja ohjaajia.

Tässä viimeksimainitussa suhteessa Högforsin Tehtaan Teknillinen Kerho on itse ottanut hoivaansa oman piirinsä virkistys- ja valistustoiminnan. Sillä on oma elin, ns. huvitoimikunta, joka kerhon johdon antamien suuntaviivojen suunnittelee retkeilyjä raikkaaseen luontoon, kalastus- ja urheilukilpailuja niin kesällä kuin talvella, samaten tavanmukaiset syys- ja kevätkuulat, joita aina kovasti jo odotellaankin, sillä ne ovat muodostuneet paikkakunnan merkittävimiksi juhliksi niin koristeluihinsa kuin ohjelmiänsäkin nähden. Kerhon jäsenistön muodostavat tehtaan johdon lisäksi kaikki johtavassa asemassa olevat teknilliset henkilöt, kuten työnjohtajat, teknikot, piirustuskonttorin henkilökunta, teknillinen konttorihenkilökunta eri osastoilla ja tehtaan koko insinöörikunta. Jäsenmäärä on vähän toista sataa henkilöä.

Kerhon tarkoituksena ei ole yksistään hovin ja virkistykseen järjestäminen jäsenilleen, vaan myöskin valistustoiminnalle on pantu suuri paino, sillä kerhon piirissä järjestetään talvikausina luentosarjoja, esitelmää ja puhtaasti ammattiovetusta koskevia tilaisuuksia, kuin myös opetusfilmien esityksiä. Alustuksia ja esityksiä pitävät alojen asiantuntijat oman henkilöstön keskuudesta aina silloin, kun jotain uutta on esitettävänä tai suunnitteilla. Samaten ne kerhon jäsenet, jotka käyvät ulkomaisilla opinto- ym. matkoilla, selostavat kerholaisille matkahavaintojaan ja kokemuksiaan sekä näkemänsä uutuuudet tehtaamme toimialalla. Teknillisten aikakauslehtien högforsilaisia kiinnostavat artikkelit ja niiden

selostukset ovat olleet kiintoisia aiheita. Tarkoituksena on hankkia kuluvan talven aikana myös ulkopuolisia esitelmöitsijöitä.

Valimoalan kerholaiset ovat osallistuneet Suomen Valimiesliiton valistus- ja esitelmätilaisuuksiin ja tältä taholta tuleekin ohjelmaan lähiaikoina huomattavasti ammattivalistusta, sillä mainitun liiton hallinto on keskitetty pääasiassa Högforsin Tehtaan insinöörikuntaan. Mm. liiton puheenjohtajana on yli-insinööri E. A l a n d e r ja sihteerinä valimomme päällikkö, insinööri E. A u t e r e. Työvaliokunnassa ja liiton hallituksessa on vielä kolmantena tehtaamme koulutuspäällikkö, insinööri T. N i s s i n e n, joten ammattivalistuksen järjestelyt ovat hyvinkin sopivasti mukaeltavissa ja hyvää tahtoa näyttää siihen olevan kylliksi.

Varsinaiseen valistustoimintaan palaamme toisessa yhteydessä lähemmin ja esitämme nyt muutamia välähdyksiä virkistys- ja urheilutoiminnasta.

Kalastuskilpailut ovat herättäneet suurta mielenkiintoa.

Jo lehtemme viime vuoden toisessa numerossa olemme kertoneet talviongintakilpailuista ja nyt lähdemme kesäiselle kalaretkelle Punelian kaunille järvelle.

Kerhon johto oli tutkinut "kalakalenteria" ja todennut, että 31 p:nä heinäkuuta 1949 "kala liikkuu paljon ja käy oikein hyvin pyydyksiin", joten kehykset kesäkalastuskilpailuille olivat täten määrättyt, paikka vain oli etsittävä, sillä olemme sopineet, että aina menemme uuteen kilpailupaikkaan, jotta retkeilyllinenkin uutuus antaisi oman osansa. Niinpä nytkin kevätkesällä autoiltiin ja pyöräiltiin sopivaa kilpailupaikkaa etsimässä ja päädyttiin lopulta luonnonkauniille P u n e l i a n järvelle, noin 28 km Karkkilasta. Järvi on kalainen ja sopiva rantakaista löydettiin. Järven eteläpään syvärantainen

Tunnelmalliselta näyttää rantalepikköön pystytetty teltta ja iloisilta teltan asukkaat Haanpää, Tuomi, Kultavirta ja Oraluoma.

Eväsreput on avattu ja kylläpä se ruoka rahttilissa luonnossa maistuikin.

lahti katsottiin sopivaksi kilpakentäksi, sillä tässähän oli koko kilpailujoukko lähellä toisiaan ja lahden yli oli tilaisuus seurata, miten toisillakin ”näppää”.

Lähijöitä ilmaantui lähes 70. Retki oli kaksipäiväinen, sillä suurin osa lähti matkalle jo lauantaina ilta-päivällä ja varsinainen ongintakilpailu pidettiin sunnuntai- aamuna klo 4.00—9.00 välisenä aikana. Yöpyminen tapahtui teltoissa ja liikennepäällikkö Heinonsalon kalamajassa. Ilma oli erinomainen — tosin oikeille kalamiehille liian tyyni. Leiripaikalla oli erinomainen hiekkaranta seurustelua ja uintia varten ja maasto oli teltojen sijoittelulle sopiva.

Lauantai-ilta oli varattu viikonloppuviettoon, kalasteluun, marjojen syöntiin ja keräykseen, uintiin ym. ajanviettoon. Varsinainen kilpailupaikka oli ”rauhoitettu”, joten kukaan ei saanut etukäteen etsiä parhaita ongintapaikkoja rannalta. Olihan siellä rantoja ja saaria kylliksi jokaisen himourheilulle ja kylläpä siellä kalasteltiin. Olipa mukaan varattu uistimiakin jos minkälaisia, pitkäsiimat madotettiin ja laskettiin yösyöntiin, samaten Heinonsalon siikaverkotkin kalojen harmiksi. Pian porisi rantakivillä tuliäiskähvit ja tyytyväisyys vallitsi leirissä. Eipä unelle jäänyt aikaa paria kolmea tuntia enempä, sillä ilma oli mitä parhain ja valoisa pohjolan yö oli koreimmillaan. Tulihan sitä iltakalaakin ongella ja aamuarhaisella nostetut pitkäsiimatkin lupasivat hyvää kalaonnea sunnuntai- aamun kalakamppailulle. Olipa Heinonsalon siikaverkoissakin parikymmentä hopeakylkistä. Jopa vihdoinkin yösyöjän seudussa kuului tasainen kuorsaus teltoista ja näkipä joku äänestä untakin jättiläissaaliista.

Kilpailutoimikunta oli varannut kymmenkunta venettäkin retkeilijöiden käyttöön ja kylläpä niillä järveä kierrettiinkin ristiin rastiin ja tutustuttiin pikku saarien kalakareihin.

Jo valkeni kilpailuaamu. Kaikki olivat hereillä kuin taikauskusta ja jo ennen auringonnousua välineitään kunnastamassa ja syöttimatoja valikoimassa. Oli siinä kohinaa kerrakseen, kun odoteltiin ylituomari Lindmanin merkkiä kilpailun aloittamiseksi. Alkoi kiivas vaellus kilpailukaistalle. Aluksi oli ryhmittymiä, sillä

Pitkäsiima on laskettu. Veneen perässä kalamies Grönroos, keskellä kalamestari Lehto ja airoissa seuran touhukas sihteeri Marjakangas.

Tyytyväisin ilmein näyttelee liikennepäällikkö Heinonsalo verkkoaan, jonka silmukkoihin on siikoja runsaasti ”hirttäytynyt”.

Kalastajia kilpailun touhussa. Vas. lukien Viljanen, Salmi, Lento ja Helander. Miehet ovat kahlanneet veteen, jotta onkivapa ylettyisi pidemmälle.

jokainen koetti saada koukkunsa veteen mahdollisimman pian, jotta saisi ensimmäisen kalan ennen muita. Eipä siinä ehditty pitää tilastoa, kuka oli se ensimmäinen "onnellinen". Ennen pitkää oli koko joukko hajaantunut pitkin rantoja. Kuunneltiin ja seurattiin kilpaveikkojen kalaonnea, ja vähitellen alkoivat huhut kiertää suurien kalojen saamisista ja jokainen koetti parhaansa mukaan olla salaperäinen. Parhaat kalamiehet muuttivat ahkerasti paikkaa löytääkseen sen parhaimman kala-apajan, kunnes rauhoittuivat ja alkoivat systemaattisen kokeilun eri syvyyksiltä. Ja kylläpä sitä kalaa nostettiinkin. Toinen sai yhtämittaa nostaa ja reppuunsa täyttää, viereisen toverin uittaessa koukkuaan kuin kaivossa. Kylläpä kaloillakin on omat konstinsa, toisen mato niille kelpasi, toisen ei, vaikka koukut olivat miltei rinnakkain.

Kun kahlaaminen ja vedessä seisominen alkoi käydä "hoikalle vartalolle" raskaaksi, haettiin sopiva istuntaukei, kaatunut rantapuu, jopa pyykkärien rannalle jätetty jakkarakin löytyi.

Tarttuipa koukkuja rantarisuihinkin melkoisen tiheään ja silloin huudettiin apuun palkintolautakunta, joka venheineen päästeli koukut pintehistä. Oli ihanan ihana ilma ja järvi peilitynänä. Tosin se ei ollut parasta säätä todellisille kalamiehille, mutta sitä herkullisempaa amatöö-

Kaunis näkymä Punelian järvelle. Kirjoittaja veden riistaa narraamassa. Palkintolautakunnan ylituomari Einar Lindman (airoissa) ja kalatuomari Kalle Appelberg toteavat, ettei luvatonta syöttiä käytetä.

reille ja "sunnuntaikalastajille", jollaisia oli sattumalta myös mukana.

Kylläpä siellä kuultiin kalajuttukin poikineen ja ihmeteltiin, että mikäs nyt on, "kun ei minun onkeeni tartukaan mitä suuria kaloja..." Kovasti kyseltiin kalansaa- liita ja erikoisesti jokainen olisi tahtonut saada kuulla, mitä Ahon Jussilla on repussaan, mitenkä "kalakettu" Lindberg on pärjännyt, onko talvisella kalastusmestari Kilpisellä suuriakin ahvenia repussaan, kuinkahan tunnettu kalojenhirttäjä Palm on onnistunut j.n.e. Ilmari Kylmäkorven saalistuksesta kierteli "jännityskertomuksia" ja Wahlstenista puhuttiin kuiskaamalla, mutta kukaan ei maininnut Lehdon Vihtorista vielä mitään, kunnes "viralliselta taholta" tiedoitettiin, että Vihtori meni hakemaan suurempaa kalareppua leiripaikalta, kun ka-

Varapuheenjohtaja on löytänyt sopivan pallin "hoikalle" vartalolleen.

Konepajan päällikkö ins. Öster näyttää suurintaansa ja on kaikesta päättäen tyytyväinen omaan "ennätykseensä".

lat eivät enää mahtuneet tavalliseen selkäreppuun. Jo alkoi ihmettely, että se Vihtori onkin sellainen kalakyttä, että panee muut vielä "häpeään", — ja Vihtori oli salamyhkäinen, antoi vain kansan ihmetellä ja löi välillä "uutta löylyä" huhuille salaperäisellä hymyllään, kohenteli reppuaan ja pisteli uusia särkiä reppuunsa sen kuin ehti. Jopa taas tuli "väliaikatietoina", että Sjövall ja Väisänen kiistelivät suurimman kalan saajan kunnia-

ja insinööri Öster näytteli avoimesti "suurintaansa", sillä olihan se kai hänen elämänsä ensimmäinen. Kaikki tämä vain kiihoitti kilpailijoita siinä määrin, että tultiin levottomiksi ja jälleen alkoi rannan kiertäminen niille parhaille paikoille, kunnes lautakunta antoi kilpailuajan päättymismerkkin ja ilmoitti kokoonkutsumisesta leiripaikalle kalansaakkiiden tarkastukseen. Uteliaisuus oli hui-pussaan: kenestä tulee kesän kalastusmestari, kenellä on suurin kala ja kenellä eniten lukumäärää?

Ennenkuin reput avattiin, suoritettiin jo tavaksi käynyt "kalakilpailun rituaali", jolloin toivotettiin onnea kalamiehille, erikoisesti voittajalle ja yleensä voittajille, joita kukaan ei vielä voinut tarkemmin määrittellä, — tosin jo uumoiltiin voittajaakin, mutta oltiin edelleenkin salaperäisiä. Oli siinä "markkinoita" kerrakseen, kun jokaisella oli muka kiire saada selville saaliinsa paino ja määrä.

Punnitut kalat siirrettiin "keittiöön" ja perkaaminen alkoi välittömästi, jotta saataisiin höyryävä kalasoppa mahdollisimman pian tyhjiin sisälmyksiimme. Kahvipannut jo poreilivat, perunoita kuorittiin, kaloja perattiin joukolla ja leiritunnelma oli korkeimmillaan. Oli kiintoisaa nähdä, miten jokainen hääriäili, sillä mitään keittiökomennuskuntaa ei ollut mukana, vaan jokainen osallistui puuhailuun.

Parin tunnin kuluttua oli rantakalasoppa valmis ja laadultaan sellaista, että kelpasi sitä "liiviinsä" pistellä. Kokkimestarina oli jälleen jo totutun tavan mukaan varapuheenjohtaja itse eikä siinä mausteita ja höysteitä oltu sääliänsä ja sen mukainen oli liemikin — kalat kypsiä ja kokonaisia, perunat muheita ja ylimääräisenä mausteena tervaksinen rantasauhu. Ja kylläpä sitä sop-paa syödiinkin oikein sydämen halusta ja nälänhimosta.

Jopa kuulutettiin tuloksetkin. "Uudet miehet taas tuleet jälleen esille — yllätyksien ajat eivät vielä ole menneet maan rakoon", kuulutti ylituomari Lindman. Todettiin, että valimomme työnjohtaja Vihtori Lehto oli saavuttanut korkeimman pistemäärän 27 pistettä. Hurrahuudoin otettiin uusi kesäkalastusmestari vastaan. Vihtori Lehto oli saanut suurimman saaliin sarjassa ensimmäisen tilan ja 10 pistettä siitä, toisen tilan suurimman lukumäärän sarjassa ja pisteitä 9 sekä kolmannen sijoi-tuksensa suurimman kalan sarjassa eli 8 pistettä tässäkin. Jo oli Lehdon Vihtori elementissään kerrakseen, sillä kaipa se oli hänelle itselleenkin loppujen lopuksi yllätys. Meille muille se oli sitä ainakin sataprosenttisesti. Tunnetuin kalamiehemme Ahon Jussi sai tunnustaa Lehdon paremmakseen mestaruutta tavoiteltaessa, sillä Ahon pistemäärä kohosi "vain" 20 pisteeseen, kalaveteraani Mar-tti Lindbergin kohotessa kolmannelle arvosijalle 18 pisteellä.

Nyt alkoikin Lehdon Vihtorin "kiusaaminen" muka "moukan tuurilla" ynnä muilla kompasanoilla ja Vihtori koetti puolustautua parhaansa mukaan kertoellen kala-juttujaan, joita kukaan ei tahtonut uskoa. Rohkaisi lopuksi itsensä ja ilmoitti, että kyllä hän näyttää teille, että hän on kalamies ja uskaltaa syödä vaikka eläviäkin kaloja. Tällaista ei olisi pitänyt tässä seurassa kertoa, sillä yhteen ääneen huudettiin, että koe on näytettävä ja heti. Vihtorille annettiin elävä särki käteen ja mikäs siinä auttoi, kala oli syötävä ja se syötiinkin. Siinä koko

Palkintolautakunta tarkkaa ja tärkeää tehtäväänsä suorittamassa. Kalojen punnitseminen on käynnissä.

Hyvin luistaa kalan perkaaminen eikä kokin koke-laista ole puutetta.

Kerhon "pää" ahvenia suomustamassa ja puhkomassa.

Kävipä valokuvaajamme Sarkin Eino kyökin puolelakin ikuistamassa kokin, joka keitteli soppaa sikäärin voimalla.

joukon tirskuessa nakkasi Vihtori kalan poskeensa ja narskutteli Punelian hopeakyljen pää edellä sisuksiinsa ja joi puoli litraa kermaa päälle, jotta "olisi aromiakin mukana". Kala ei kuulemma Vihtorin mukaan osaa kermassa enää uida, vaan tyytyy rauhallisesti kohtaloonsa. Kylläpä joukolla oli lystiä ja Vihtori tunnustettiin tämän näytöksen jälkeen täysiveriseksi kalamieheksi. Eipä elä-

Keskellä vastaleivottu kalamestari Vihtori Lehto kertoilemassa kalajuttujaan, joita kukaan ei tahtonut uskoa.

vän kalan syöjiä tällä kertaa lisää ilmaantunuttaan, mutta kylläkin sen verran enemmän kalasopan syöjiä.

Sarjavoittajina sijoittautuivat suurimman kalan sarjassa ensimmäiselle tilalle W. Sjövall ja toiselle tilalle T. Väisänen, kuten jo kilpailun kuluessa oli uumoiltakin. Ei ne saaliit tällä kertaa niin suuria olleet, kun oli liian tasainen ja liian kaunis ilma. Sjövallin suurin kala painoi kokonaista 178 grammaa ja Väisäsen 130 gr.

Lukumääräsarjassa sai Lindbergin Martti 40 kappaletta ja Lehto 34, Kylmäkorven Ilmarin saadessa 33. Ahon Jussilla oli päälukua 32 kpl, muiden saaliiden ollessa siinä kahdenkymmenen korvilla miestä kohden, joten kylläpä siinä kalasoppa-aineita sentään kertyi yli tarpeenkin, kun niin suurella joukolla oltiin "liemessä mukana".

Sitäpaitsi saatiin "harrastuskalastuksen" yhteydessä melkoisesti suurempia kaloja. Tietenkin kilpailijat olivat

Kerhon sihteeri koettaa onneaan vielä kilpailun päätyttyäkin, mutta kun ei kala syö, niin ei syö. Mitäpä nyt kotona kertoisi?

itse kilpailuaikana jälleen "ylikuntoon trimmattuja", kuten ovat ennenkin olleet.

Reken tarkoitus oli kuitenkin saavutettu — kilpailu oli vain eräs miellyttävä tavoite ja ohjelmanumero. Oli saatu nauttia kesän kauniista ilmasta, retkeillä, reippailla ja virkistyä, joten tämä retkeily oli itsekullekin mukana olleelle yksi kesän kohokohdista monessakin mielessä. Jokainen varmaan jäi kaiholla kaipaamaan ja odottamaan seuraavan kesää ja seuraavaa kalaretkeliä.

Kesän urheilumestaruuskilpailut.

Kilpailu suoritettiin kolmiottelun muodossa, lajeina 100 m. juoksu, pituushyppy ja kuulantöytä. Oteltiin kolmessa sarjassa, nim. yleinen sarja (alle 35-vuotiaat), ikämiessarja 35—45-vuotiaat sekä yli-ikämiessarja yli 45-vuotiaat. Kilpailu oli muuten samanlainen lajeihinsa nähden, mutta vain sillä eroituksella, että yli-ikämiichillä pi-

tuushyppy ja kuulantyyöntö olivat vauhdittomia, jotta ei näitä arvokilpailijoita olisi liiallisella vauhdilla ylläsi- tettu. Ohjelmassa oli varsinaisina yleisönumeroina vielä osastojen välinen 6x50 metrin viestinjuoksu ja köyden- vetokilpa. Tulosten perusteella annettiin pisteitä kussa- kin sarjassa seuraavasti: ensimmäisestä sijasta 10 pis- tettä, toisesta 7, kolmannelta 5, neljännestä 3 ja viiden- nestä sijasta 1 piste. Se, joka täten keräsi itselleen suu- rimman pistemäärän, kruunattiin kesän 1949 yleisurhei- lumestariksi.

Sää suosi kilpailuja ja osanottajina oli yli puolet ker- hon jäsenistä. Loput olivat sataprosenttisesti katsomossa perheineen ja iloa riitti kaikille, niin kilpailijoille kuin katsomollekin.

Nämäkin kilpailut ovat saaneet traditionaalisen mieltymyksen osakseen, sillä niitä varten harjoitellaan ja valmentaudutaankin joskus jopa hyvinkin perusteellisesti. Eräskin kerhomme jäsen, tavallinen "pulliainen" vain, oli päättänyt, että hänpä oikein koettaa, miten sitä voi valmentautua urheilun alalla vielä ikävuosiin päästy- äänkin, vaikkei nuorempana olekaan ollut mikään pika- matkojen pinkoja eikä kuulamörssäri. Alkoi systemaat- tisen valmentautumisen siten, että kaikki vapaa-ajat viet- ti tehtaamme urheilukentällä seuramassa, miten eri ur- heilulajeja "tyylikkäästi" harjoitellaan. Lyöttäytyi pik- kupotkien kesäharjoitusjoukkueeseen kauppalan urheiluo- hjaajan R. Lunilan "hyväksi ystäväksi", lopetti tupa- kanpolton ja "sisäiset voiteet" ja aloitti n.s. säännöllisen urheilumiehen elämän. Ja siinähan se pohja tosiurheilijalle jo olikin. Aikansa kentän reunalta katseltuaan siir- tyi sisäkentälle ja ennen pitkää ilmestyivät trikoot päälle. Näin ihan kuin itsestään oli tullut saatua "urheilukär- päsen" pistoskin. Uskaltautui sitten koettelemaankin kor- keutta ja pituutta, jopa juoksujakin alle 10-vuotiaitten sarjassa, ja vähitellen alkoi tämä "urheilusetä" olla ken- tällä poikasten suosiossa, kun antoi niidenkin välillä voit- ta ja joskus jopa itsensä ylittäen voitti pojat.

Kun pojille luennoitiin urheilutyylejä, pani "urheiluo- setä" kaikki visusti korvan taakse ja kotona piharakene- nuksen takana koetti niitä sijoittaa omaan tyyliinsä, en- nenkuin uskaltautui kentällä koettelemaan oppimaansa. Ja ennen pitkää tästä "urheilusedästä" tuli tasaveroinen urheilija nuorten sarjoissa, sillä vaikka "kroppa" oli jo yli-ikämiehiin kuuluva, niin sielu oli kuitenkin nuorukai- sen. Taito kehittyi kehittymistään ja kohta nähtiin tämä urheilun innoittama kerholaisemme jo trikoissaan kuulan kimpussa, sataa metriä pinkomassa ja pituutta loikkaa- massa. Alkoipa asianomainen jo pelätä mahdollista yli- kuntoon joutumistakin ennen kerhomme kilpailuja, jotka olivat hänen treenauksensa päätavoitteena. Oli kuullut, että huippumiesten valmentautumisohjelmaan kuuluu myös raskaat harjoitukset, kuten halkojen pilkkomiset ja hartiavoimaa kysyvät voimainkoetukset. Jopa oli mamma kotona tyytyväinen, kun keittiöstä ei enää puuttunut kla- peja ja talven puut oli ensimmäisen kerran avioliiton ai- kana jo kesällä kaikki valmiiksi pinottu ja hakattu, vie- läpä pinoja siirrelty paikasta toiseen, muka "esteettisistä" syistä, vaikka takana olikin salainen urheilutreenaus. Ja entäs ne "hartiavoimaa kysyvät voimainkoetukset". Siihenkin löysi ystävämmä hyvinkin aiheellisen ja hyö- dyllisen harjoitusmuodon. Oli näet joka'sen kesän kiusana

olleet lepikköryteiköt pihamaan näköaloja pilaamassa ja ennen ne aina katkottiin tai karsittiin kirvestä käyttäen, — mikäli ne sitten tulivat karsituiksi kyseessä olevan hen- kilön toimesta. Nyt päätti urheilijamme vetää ne juuri- neen maasta köyden avulla, sillä tätenhän hartiavoimat kehittyivät ja samalla tuli treenattua oman joukkueen köydenvetokilpailuakin varten. Ja niin siinä iltahämäris- sä sen jälkeen, kun oli tultu urheilukentältä kotiin ja kannettu mammalle ylisuuret pinot klapeja keittiöön, ru- vettiin köyden avulla kiskomaan leppiä juurineen maasta ja arvata sopii, että se oli kovaa "hartiavoimaa kysyvää voimainkoetusta", kuten urheilutermin tilanteen määritte- li. Pian olivat omat takapihat siistityt ja kaupantekijäi- siksi vielä naapurienkin, joten alkoi olla sillä kulmalla jo "työttömyyttäkin", kun kaikki lepät ja pihlajat oli juurineen pois kiskottu. Olipa vielä kokeiltu oikein neli- viistuumaisiakin ja niin ne kaatuivat kuin koneellisella kannonvetäjällä konsanaan. Oli toteutettu tämä urheilul- linen valmennus. Urheiluneuvoja oli maininnut, että ny- kivä ja "punnertava" voimainkoetus olisi myös paikallaan valmentautumisohjelmassa ja siinäpä sitä pulmaa taas olikin kerrakseen. Urheilijamme koetti keksiä "punner- rusta", mutta siihen ei ollut oikein mahdollisuuksia, kun Sisun painijaostokin oli kesäteloillaan ja painiharjoituk- sia ei ollut tiedossa ennenkuin vasta syksyllä, ja se olisi liian myöhäistä kesämestaruuskilpailuja silmällä pitäen. Päättipä ystävämmä kääntyä paikkakunnan tunnetun voimamiehen, yli satakiloisen maatalousosaston työnjoh- tajan K. Virtasen puoleen selitellen kutsumustaan ja ha- luan saada "punnertaa". Ei työnjohtaja ollut itse halu- kas panemaan varalooaan alttiiksi "punnerrukselle", sillä hänkin oli jo kuullut vaivojensa valittajan mahdottomis- ta voimavaroista ja pelkäsi varalonsa solmuunmeno- na näissä mahdollisissa "punnerruksissa". Mutta olipa Vir- tasella sentään tiedossa tähänkin valtti, joka varmasti jylläisi. Tarjosi tehtaan komeata sonnia kekaniniiksi, — sillähän oli kovasti aikaa, ainakin oman "virantoimituk- sen" puolesta. Ja eipä aikaakaan, kun Virtasen avustuk- sella kiinnitettiin sonnin sarvien juureen puolitoistatu- mainen manillaköysi ja nyt alkoikin todellinen "nykivä punnerrus". Kylläpä siinä olisi ollut sivullisille katsomis- ta kerrakseen, kun sonni veteli urheilijamme nahkoineen pitkin kärjahaan liukasta pintaa ensimmäisissä harjoituk- sissa, sillä urheilijamme, "herra punnertaja", ei vielä tun- tenut vastapelaajansa teknillisiä niksejä ja taktiikan knoppeja ja antoi sonnin aina aloittaa. Kun se puolen tonnin ruhollaan pääsi ensin alkuun, niin mikäpä sitä oli- si pystynyt pysäyttämään. Tuli siihen apuun Virtanen- kin, ja kun yhdessä "punnerrettiin", niin ei puolitoista- tuumainen manillaköysi kestänytäkään, vaan katkesi ja sonni oli ilosta haljeta, sillä siihenkin oli jo ehtinyt tart- tua urheilijan henki ja varmaan oli sitäkin silloin pistänyt "urheilupaarma" jonnekin herkkään paikkaan. Nyt lyötiin viisat voimamiesten päät yhteen ja keksittiin nuo vastaotteet eli kikat, kuten ammattimies tekniikan alalla mainitsee. Haettiin lainaksi tallilta traktorin vahvempi vetoköysi ja koetettiin uudelleen ja nyt olikin "nykivän punnerruksen" aloitteentekijänä urheilijamme. Kun sonni myöhästyi ensi nykäyksissä sekunnin murto-osia, niin oli se istuallaan jokaisessa yrityksessä ja puisteli nis- kaansa ja osoitti antautumisen merkkejä. On otettava

huomioon, että tähän tilanteeseen mennessä oli jo ollut kymmeniä harjoituksia ja voitto vähitellen kääntyi sille, jolle se oli ajottukin ja "nykivän punnerruksen" ohjelma oli tosiaankin saatettu onnelliseen päätökseen. Ja jopa oli kesäkin kulunut elokuun puoliväliin ja kilpailut olivat jo 17. 8., joten ei urheilijamme ohjelmaan enään kuulunut kuin muutama urheiluhieronta lihasten verryttämiseksi, ja niin sitä oli tuleva urheilusankari päättänyt systemaattisen valmentautumisensa ja hankkinut itselleen vielä sivuartekkelina pohjattoman voittamisen tahdonkin, kun kaikki esteet olivat tulleet voitetuiksi ja urheiluneuvoja Lunilan ohjeet toteutetuiksi.

Allekirjoittaneesta nämä "systemaattisen valmentautumisen" ohjeet olisi saatettava tiedoksi kansainvälisille urheilupiireillekin, sillä niillä saavutetut tulokset puhuvat lahjomatonta kieltään kerhomme kesämestaruuskilpailujen palkintokokoomia jaettaessa.

Kilpailut onnistuivat erinomaisesti ja tuloksetkin, paikalliset olosuhteet huomioiden, olivat kohtalaisia.

Yleisessä sarjassa jakaantuivat palkinnot seuraavasti: 1) V. Eskelin 27 pistettä, 2) G. Kultavirta 24 p., 3) E. Tuomi 13 p., 4) R. Koijärvi 6 p., 5) A. Ekholm 5 p.

Mainittakoon, että edistystä oli havaittavissa itsekin kohdalla. M.m. konepajamme päällikkö, insinööri Nils Öster saavutti kilpailuissa kaikki omat ennätöksensä, vaikka ei päässytäkään viiden ensimmäisen joukkoon.

Ikämiessarjassa taasen tuloluettelo kertoo seuraavaa: 1) M. Fredriksson 27 pistettä, 2) P. Vaarasalo 24 p., 3) S. Kilpinen 13 p., 4) T. Väisänen 8 p., 5) L. Silvan 5 p.

Ikämies Manu Fredriksson yllätti koko sarjan hyvillä saavutuksillaan ja Kilpinen oli "mainio" varsinkin sadalla metrillä, sillä hän tietämättään "taktikoi" kansakumppaninsa muutamalla sekunnin sadasosalla omaksi edukseen, josta oli vähällä tulla protestejakin, mutta Kilpinen osasi "syyn" selittää niin uskottavasti, ettei häntä diskvalifisoitu. Onpa syytä käyttää trikoissa vaikka hakaneulavarmistusta, oli yhteinen päätös.

Yli-ikämiessarjassa jakautuivat pisteet: 1) V. Lehto 30 pistettä, 2) A. Nygren 17 p., 3) Y. Nurmi 13 p., 4) E. Lingman 8 p., 5) V. Laaksonen 5 p.

Tässä huomaamme, että Vihtori Lehdolla oli jokaisessa kolmiottelun lajissa täydet pisteet eli ensimmäinen sija, joten kesän 1949 yleisurheilumestariksi kruunattiin valimomme työnohtaja Vihtori Lehto. Ensimmäisen kerran seuramme urheiluhistoriassa tuli yli-ikämiehestä seuramme mestarimanttelin kantaja ja kaikkein korkeimmilla pisteillä. Tämä tuli tosiaankin ansiosta eikä vahingossa eikä millään "tuuripelillä", sillä siksi hyvin oli Vihtori Lehto tehtävänsä valmentautunut, tosi antaumuksella. Hän osoitti epäilijöille, että vaikka urheilijaksi ei aina synnytä, niin siksi voidaan kuitenkin kieltäytyksillä ja ankaralla harjoittelulla kehittyä.

Viestiin ja köydenvetoon osallistuivat seuraavat joukkueet: Konttori, Konepaja, Valimo ja sekajoukkue.

Joukkueiden välisen viestikilpailun 6×50 metriä voitti konttorin joukkue ajalla 40 sekuntia, toiselle sijalle ajalla 41,5 kohosi valimon joukkue, kolmantena oli sekajoukkue ajalla 43,3 ja neljäntenä konepajan joukkue

ajalla 44,1, joten kilpailu oli melkoisen kireä. Voitta-neessa konttorin joukkueessa juoksivat R. Koijärvi, R. Lundberg, L. Pauli, U. Nord, V. Villberg ja V. Eskolin tässä järjestyksessä.

Köydenvetokilpailu oli ankarinta, sillä jokainen joukkue oli valinnut edustajikseen vain väkivahvoja miehiä ja tuotti järjestäjille vaikeuksia kyllin vahvan köyden hankinnassa.

Tämän todellisen "punnerruskamppailun" voitti sekajoukkueen väkivahva edustajisto ja finaalissa oli viimevuotinen voittaja valimon joukkue, jolla oli siis en-tuudestaan jo yksi kiinnitys kiertopalkintoon. Sekajoukkueeseen kuuluivat seuraavat tunnetut voimamiehet: M. Laitinen, V. Ojala, K. Oraluoma, A. Vahlsten, V. Örnberg, F. Granlund ja K. Virtanen ankkurina.

Valimon miehet väittivät, ettei heillä ollut tarpeeksi hyviä jalkakuoppia ja tarjosivat Vihtori Lehdon johdolla uusintakamppailua sekajoukkueelle, mutta siihen ei voitu luonnollisestikaan ryhtyä. Uusinta otetaan ensi kesänä ja silloin on valimon joukkueellakin tilaisuus "taktikoida". Kylläpä siinä vedettiinkin lujaa, niin että miehet olivat aivan sinisinä verempaineesista.

Näistä kilpailuista puhuttiin vielä paljon jälkikäteenkin ja tulevana kesänä ne ovat varmasti vieläkin jännittävämmät, sillä jokainen päätti valmentautua, koska oli päästy selville erään voittajan valmennusohjelmatakin kaikkine salaisuuksineen.

Puolukkaretki.

Syksy lähestyi ja kerhollamme oli ohjelmassa puolukankeruuretki, johon osallistuttiin koko perheen voimalla. Hyviä puolukkamaita löydettiinkin ja tyytyväisinä palattiin retkeltä suuret korit pullollaan punaposkisia puolukoita. Retkelle oli varattu kahvinkeittovälineet kerhon taholta mukaan, joten virkistävä retkeily oli varmaan kaikille mieleen. Tälläkin retkellä kehoitettiin uutta ja ennen koettelematonta poimintatyölä, kuten teknillisen kerhon tempauksiin kuuluukin. Ahon Jussilla tietenkin oli poimintakoneet molemmissa käsissään ja "mamma" vain piteli ja ohjaili koreja lähettyville, kun Jussi huiskii puolukoita ilmaan. Taisi niitä mennä koreihinkin, kun saalis lähenteli sataa litraa. Mustilan Lauri taas kokeili "säästäväästä tyyliä" ja poimi marjansa rukkaset kädessä, sillä hän oli varannut liian pienen korin mukaansa ja halusi koko päivän olla juonessa mukana ja näin ollen oli poimintaa jollain teknillisellä kikalla hidastutettava. Siinä hän kuulemma onnistuikin, kun sai saaliinsa alenemaan koko päivän touthun jälkeen puoleentoista litraan.

Suunnistamiskilpailut.

Vielä oli kerhomme kesäohjelmassa tavanmukaiset suunnistamiskilpailut, jotka suoritettiin kaikille oudossa maastossa Somerniemellä lokakuun 9 päivänä. Kilpailut olivat yhdistetyt n.s. yhteistoimintakilpailuihin, joihin osallistuivat kerhomme lisäksi Karkkilan Sisu, Karkkilan Pojat, Reserviupseerit ja järjestävänä seurana vielä Pusulan Jousi, joten joukkoa oli paljonkin samanaikaisesti maastossa kiertämässä. Jälkeen oli joukkomme jaettu kolmeen sarjaan, ollen mat-

kan pituus yleisessä ja ikämiessarjassa 9 kilometriä ja yli-ikämiehillä 6 kilometriä. Yli-ikämiesten alarajana oli 43 vuotta. Voittosijat jakaantuivat seuraavasti:

Yleinen sarja: 1) E. Tuomi, aika 1.23,42; 2) U. Nord, 1.29,03; 3) R. Lundberg, 2.08,00; 4) L. Pauli, 3.18,14.

Kärjessä olivat paikkakuntamme parhaat tekijämiehet ja suunnistamisen asiantuntijat, ja neljännellä tilalla oli suunnistamistoimintamme innokkain organisaattori ja toiminnan ohjaaja tehtaan piirissä. Tuomi ja Nord ovat osallistuneet suuriin kansallisiin suunnistamiskilpailuihin ja ovat aina sijoittuneet alkupäähän.

Ikämiehissä oli osanottajamäärä vähäisempi ja sarjan voitti ylivoimaisesti tehtaamme invaliidi-tekniikko L. Hellgren ajalla 1.58,52. Hyvänä kakkosena oli valimomme työnjohtaja Manu Fredriksson ajalla 2.23,50.

Yli-ikämiessarjassa olivat seuramme amatööri-veteraanit jälleen mittaa toisistaan ottamassa ja kilpailuissa tapahtui monia huvittaviakin kummelluksia. Ensimmäisen sijan peri kerhomme huvitoimikunnan pää, työnjohtaja Sulo Viljanen ajalla 2.27,32, ja toisena saapui maaliin liesiosastomme reipas "ikävanhus" Hugo Strang, joka viime syksynä "soitti ensiviulua" vastaavissa kilpailuissa. Strangin spesiaali on sumuinen sää, jolloin hän suunnistaa silmälasit samana ja vain kompassiin uskoen ja tulos on silloin paras mahdollinen, mutta nythän oli kaunis kuulakas sää ja suunnistus ei vain sen vuoksi luonnistanut niin tarkasti, kun tuli oltua liian huolimaton kompassilukemiin nähden. Ihmeellistä, mutta totta kuitenkin. Hugo Strangin aika oli 2.30,13.

Kolmannelle sijalle kohosi "täysverinen amatööri" Vihtori Lehto, joka oli elämänsä ensimmäisellä suunnistamiskilpailupaikalla ja saavutti näin ollen myös oman ennätyksensä, kuten urheilijat tapaavat sanoa.

Viljanen ja Lehto suunnistivat yhteistoiminnallisesti ja yhdessä eksyivätkin muutamaan otteeseen ja kerran oikein perusteellisesti. Näin oli kompassiruousunkulmat menneet sekaisin, että toinen väitti "ihannesuunnan" olevan tuonne päin ja toinen taas aivan päinvastaiseen suuntaan. Mikäs siinä sitten auttoi, oli kiivettävä puuhun ja katsottava lintuperspektiivistä todellinen suunta. Pitkän tikun vedossa hävisi Viljanen ja hänen oli kiivettävä puuhun, sillä ikävään olisi ollut jäädä metsänpeikoksi ilman eväitä ja valimohommakin tuntui olevan kummallekin kovin rakasta. Tuli siinä tunteilla ja iltpäivän jo vähitellen hämärtyessä perheet ja mammakin mieleen. Ja Viljanen kiipesi ja näki tuttuja maisemia kolmannelle suunnalla, jonne päin kumpikaan ei ollut edes aavistanut suunnistautua. Pelastuksen hurmiossa Viljanen osoitteli käsillään oikeata suuntaa ja hellitti otettaan sen verran, että pudota kupsahti maahan ja kadotti jälleen suuntavaistonsa, jonka Vihtori Lehto sentään oli ehtinyt merkitä muistiin. Olipa siinä vähällä käydä hullustikin Viljaselle, mutta selvittiinpä sentään muutamalla mustelmalla ja kylkisäryllä. Suunnistamista jatkettiin jälleen ja keuhuttiin hyviä kompassia, jotka kyllä isäntänsä kotiin osoittivat. Loppukirissä Viljanen kevyempänä miehenä

pinkoi ensimmäisenä maaliin ja näin oli yli-ikämiestenkin suunnistaminen onnellisesti saatettu päätökseen. Lehdon aika oli 2.31,31.

Syysjuhla.

Lokakuun viimeisenä lauantaina eli tarkemmin sanoen 29. päivänä "suunnisti" koko kerhomme Tehtaan Seuratalolle syysjuhliin, joihin osallistuttiin yli 160 hengen voimalla. Sali oli koristettu oljilla ja ajan patinoimilla riukuaidoilla ja näin oli saatu loihdituksi oikea syystunnelma. Ohjelmaa oli niin omasta takaa kuin myös Helsingistä ja kaikilla oli lystiä. Juhlassa jaettiin palkinnot kesätoimintakauden eri kilpailuista ja komea oli pokaalipöytäkin nähdä. Palkinnot jakautuivat ansioiden mukaan ja eniten niitä sai tällä kertaa erikoisesti kunnostautunut työnjohtaja Vihtori Lehto, jonka kuntoisuuskäyrää osoittanevat seuraavat palkintositijat: Kesän 1949 ongintamestaruus (komea hopeamaljakko). Kesän 1949 yleisurheilumestaruus (komea hopeamaljakko). I palkinto kolmiottelussa ja siinäkin I sija jokaisessa lajissa. I palkinto kalastuskilpailujen suurimman saaliin sarjassa. II palkinto kalastuskilpai-

Harvinaislaatuista koristelua Seuratalon juhlasalissa.

Koristeina oli käytetty olkilyhteitä ja riukuaitoja. Lyhteissä palavat sähkölamput levittivät tunnelmallisen valaistuksen.

Pakinaa palstoilta ja pihamailta.

"Kuin pääskyn siipi välkähtää,
niin katoo suvi meiltä.
Kevääss' unet poimimme,
mutt' toden syksyn teiltä."

Viime kesää muistellessa ja katse tulevaan luotuna jokunen sana puutarhaharrastuksesta Karkkilassa, eritoten Högforsin tehtaan piirissä.

Kaikki täällä asuvat ovat siinä onnellisessa asemassa, että jokaisen perheen hallussa on palsta, jolla kasvaa pari omenapuuta ja muutama marjapensas, minkä lisäksi on vielä pieni perunamaa.

Innostus palstaviljelyä kohtaan on yksilöllistä. On ilo todeta joukosta löytyvän asiaan innostuneitakin kansalaisia, jolle tuon "plätin" hoitaminen on muodostunut osittain "kärpäseksi". Merkillä pantavaa on myöskin, miten eräillä ihmisillä on erikoinen kyky luoda yksinkertaisin keinoin ympäristöstään sellainen, että siinä vieraskin viihtyy. Tämä ei suinkaan johdu siitä, että asianomainen on käyttänyt suunnattomasti varoja kauneuden hankkimiseen, vaan ennen kaikkea siitä, että on uhrannut aikaa siisteyden ylläpitämiseen. Tämä lieneekin viihtyisyyden ensimmäinen edellytys.

Mitä sitten tulee tuohon kauneudelliseen puoleen yleensä, on siinä paljon parantamisen varaa. Se ei kuitenkaan voi tapahtua aivan kädenkäänteessä. Entiset, kauniit nurmikentät ovat kuluneina vuosina olleet lampaiden hoidossa ja "luvattomia" polkuja risteilee kaikkialla. Olisi syytä ajoissa luopua niistä ja kävellä käytäviä, ettei sitten, kun kentät ovat kunnossa, ole niin suuri kiusaus tallata niitä.

Pienet eläinsuojat, jotka vielä joku aika sitten olivat

---

lujen lukumääräsarjassa. III palkinto kalastuskilpailujen suurimman kalan sarjassa. III palkinto suunnistamiskilpailuissa. Siis kokonaista seitsemän palkintoa samalla kertaa. Palkintoja jaettiin kaikkiaan kolmisenkymmentä kappaletta, joten riitti niitä muillekin.

Joulujuhla.

Joulukuun 11 päivänä oli kerhon jäsenten lapsia ja "lapsellisia" aikuisia varten järjestetty ohjelmallinen joulujuhla joulupukkeineen. Jokaiselle mukana olleelle jakoi pukki lahjan. Pukilla oli apulaisinaan vielä kolme aitoa tonttuakin ja näyttipä siltä, että itse pukkiakin oli jo "tonttumaisella tuulella", koskapa oli niin innostunut leikkimään "jänö istui maassa torkkuen..". Lapsilla oli tietysti hauskaa. Ohjelman suorittajina oli yksinomaan nuorta väkeä ja se näytti olevan lapsille kovasti mieleen. Tyttöjen kesken arvottiin Osuusliike Tuen lahjoittama kaunis nukke ja poikien kesken hevonen, jonka oli lahjoittanut pankinjohtaja Paavo Salvén. Välillä virkistäydettiin mehuilla ja piparikakuilla kuin myös kahvillakin ja lopuksi syötiin mainiota joulupuuroa maidon kera.

Juhlassa oli väkeä tietysti "täysi huone" ja ilo ylimillään.

T. Nissinen.

välttämättömiä, tullaan lähitulevaisuudessa myös siirtämään unholaan.

Nämä epäkohdat, joista tässä tuli vain pari mainituksi, sekä muut silmää häiritsevät näkymät poistuvat vähitellen.

Miten toivottavaa olisi, että viime kevättalvella Karkkilaan perustettu puutarhayhdistyskin saisi vireyttä "palkeisiinsa", sillä valistustoimintaa kaivataan ja näin harrastelijatkin yhdessä ollen voisivat rikastua toinen toisensa kokemuksista.

Luonnon uinussa talvilevossa on puutarhaväen syytä valmistautua kevättä ja kesää vastaanottamaan entistä toivorikkaampana, pää täynnä uusia "probleemeja".

Tehtaan johto on hyvin myönteinen tälle toiminnalle järjestäen mm. puutarhanhoitokilpailun vuosittain väestönsä keskuudessa. Vuoden 1949 alusta palkattiin tehtaalte putarhaneuvoja, jonka puoleen voi kääntyä alaa koskeissa kysymyksissä. Puutarhasuunnitelmia myös laaditaan.

Pyrkikäämme jokainen omassa lähimmässä ympäristössämme siisteyteen ja kauneuden palvontaan. Näin annamme parhaan kuvan seutumme asukkaista vieraspaikkakuntalaisellekin.

Samalla kun kasvatamme kasveja, kasvattakaamme myös itseämme, sillä totuus on: "Omena ei putoa kauas puusta".

Puutarhakilpailun palkinnot, 18 kpl. komeita pikareita, jaettiin tehtaan joulujuhlissa 17. 12. 1949 pistesaavutusten perusteella arvontaa apuna käyttäen seuraavasti:

Virkailijat ja työnjohtajat: 1 palkinto Söderlund, Sven; 2 palkinto Granlund, Fridolf; 3 palkinto Pauli, Lars.

Fagerkulla: 1 palkinto Lindfors, Elin; 2 palk. Isaksson, Reino; 3 palkinto Nyman Kaarlo.

Haukkamäki: 1 palkinto Vendelin, Matilda; 2 palkinto Salo, Valto; 3 palkinto Nurmi, Frans.

Nyhkälä, Huhti, Nahkio: 1 palkinto Pesonen, Vilhelmiina; 2 palkinto Laine, Torsä; 3 palkinto Forsman, Hugo.

Lemmo, Haapala: 1 palkinto Tammelin, Vilho; 2 palkinto Jokisalmi, Armas; 3 palkinto Lehtonen, Lauri.

Maatalousosasto: 1 palkinto Jousisto, Emil; 2 palkinto Laakso, Sulo; 3 palkinto Styrman, Aapeli.

Harrastushiihto käynnissä Högforsissa.

Nyt se on käynnissä! Harrastushiihto nimittäin. 15. 1. startattiin lähes puolentoista sadan hiihtäjän voimin. Näihin aikoihin helmikuussa, jolloin tämä lehti ilmestyy, on jo kilometrejä kertynyt monia tuhansia ja nimiä vihkoihin useita satoja. Veikkaan, että eniten käyntejä kertyy Lantlammen reitillä, mutta suosituimmaksi pyhäseutuina tulee Toivike, jossa on tällöin saatavana lämpimiä juomia ja voileipiä. Reippaan näköisiä pariskuntia liikkui k.o. kilpailun ensimmäisenä päivänä laduilla, olipa muutamilla 7—8-vuotiaita lapsiakin mukana näillä 10 kilometrin taipaleilla. Mutta mikäpä olisi tätä estänytkään, kun reitit oli laadittu niin helppoihin maastoihin, että jokainen pystyy niistä

Lapsuusmuistelmia.

Olen silloin tällöin ajatellut tämän tehtaan muuttamista. Tulin jo pikkupoikana tänne töihin joksikin ajaksi. Siitä on nyt lähes 70 vuotta. Täällä oli silloin insinööri Frei, joka oli isän kanssa tuttu. Hän tuli meille jollekin asialle. Kun hän näki minut, sanoi hän: "Teillähän on noin iso poika. Antakaa se tehtaalle. Saaahan vähän kahvirahaa". Isä sanoi, että kyllä hän mielellään antaa, jos poika siellä jotakin voi tehdä. Minusta oli hauskaa, että pääsin työhön. Minä olin silloin vähän yli 10 vuotta. Kun menin tehtaalle, vei se sama insinööri minut pulttipajaan. Siellä oli sellainen kone, missä tehtiin muttereita. Hän sanoi: "Nyt sinä rupeat lämmittämään tätä uunia". Siinä kuumennettiin ne raudat, joista tehtiin muttereita. Siinä oli lähellä toinen kone, jota sanottiin freeskoneeksi. Sillä laskettiin "kraatit" pois muttereista. Insinööri sanoi, että sitten pääsen tähän koneeseen, kun tulen isommaksi. Yötöiden edellä en koskaan osannut päivällä nukkua ja niinpä sattui kerran, kun olin yöllä työssä, että mennessäni hakemaan hiiliä hiilihuoneesta nukuin sinne. Ja kenties nukkuisin vieläkin, jollei rottä olisi alkanut purra sormiani, jolloin heräsin.

Kerran tuli valimosta luokseni muuan poika, joka sanoi, että "putskopissa" on paljon parempi olla. Minä uskoin ja vaihdoin hommia. Mutta sain kuitenkin ennen pitkää huomata, että olin hävinnyt kaupassa. En ollut siellä kauan, vaan läksin pois. Siihen aikaan "putskoppi" oli pieni. Se ei ollut paljoa isompi sitä huonetta, jossa nyt asun. Tämän vuoksi sitä kopiksi sanottiinkin, nykyään kuitenkin puhdistamoksi. Silloin oli putskopissa kolme kyynärää pitkiä penkkejä. Niillä istui mies kummassakin päässä, jalkojen välissä pata, jota hangattiin tiiliskiven palasilla. Sen jälkeen pyy-

selviytymään vaivattomasti. Pariskunnittain hiihtoa on innostanut se, että arvonnan perusteella on kahdella perheen kotona olevallakin jäsenellä oikeus päästä vielä tänä kevätalvena Kymin Osakeyhtiön virkistyskotiin Vuolenskoskelle hiihtelemään.

Kaikkein tärkeimpänä innoittajana ladulle on varmasti kuitenkin ollut pelkkä terveyden ja reippauden tavoittelu, jonka seurauksena on hyvä työkuunto. Terve ja reipas mies, jolla on ladulla kerättyä urheilukuntoa, ei väsy pienistä ponnistuksista työssä ja jaksaa näin ollen työskennellä tehokkaammin kuin sisällä oleilija. Ja mikäpä voikaan korvata nautintoa, jota tuntee saadessaan hyvin sujuvilla suksillaan päästellä menemään täällä Karkkilan mukavissa hiihto- ja retkeilymaastoissa.

Jokainen kynnelle kykenevä vain nyt suksille! Toivike, Lautlampi ja Niemi kutsuvat! Kaikki ladut suunnattava nyt vielä tänään harrastushiihtoreiteille! Muistakaa, että 8 tehtaalaista ja 2 perheenjäsentä arvan perusteella pääsee Kymin Oy:n virkistyskotiin Vuolenskoskelle hiihtämään vielä maaliskuun lopulla neljäksi päiväksi. Mutta tämä velvoittaa vähintään 75 kilometrin hiihtoa ajalla 15. 1.—15. 3. 1950.

F. Laine omassa kotoisessa ympäristössään.

hittiin säkinkappaleilla siksi, kunnes pata oli kirkas. Siihen aikaan valettiin vain pieniä patoja, padanjalkoja, jalkapannuja, paistinpannuja. Isoja patoja ei paljon valettu ja helloja ei näkynyt kuin joissakin herrasperheissä. Kaikkina päivinä ei tähän aikaan valettuakaan. Valureita ei ollut monta. Luulen, että he kaikki olisivat yhtä aikaa mahtuneet syömään tähän huoneeseen, missä nyt asun. Muistan vieläkin, kun oli valupäivä, miten meidän mestari seuraavan päivän aamuna tuli putskopista ja pyysi minua kanssaan vähän kävelemään. Kirjoittelin aina muistiin, kun hän saneli, osasin näet jo vähän kirjoittaa silloin.

Aikaisempina aikoina tuotiin Korven pysäkiltä kaikki rauta ja koksi hevosilla. Omassa masuunissa tehtiin myös vähän lisää rautaa. Jos nyt tarvitsisi tuoda hevosilla kaikki se rauta, mitä Högforsin Tehtaalla käytetään, täytyisi siinä olla todella hevonen varsoineen. Silloin ei ollut paljon miehiä, mutta ei ollut paljon herrojakaan. En enää muista niitä montaa, Bremerin pojat, Matin ja Tuuren muistan, ja sitten oli joku sellainen, jota sanottiin förvaltтарыksi. Lindström hän oli nimeltään ja kova metsämies. Aina kun hän tuli vastaan, hän kysyi: "Oletko näke yks' jänäs?". Sitten oli ulkona Grönlund, jota sanottiin "uskolliseksi Jussiksi". Sen nimen hän kyllä ansaitsi. Siihen aikaan ei ollut lainkaan siivoojia, mutta Grönlundilla oli kori ja luuta sekä lapio, ja aina, kun oli vähänkin aikaa, niin kyllä hän siivosi paikat puhtaiksi. Hän otti vastaan kaiken, mikä tuotiin Korven pysäkiltä, raudat, koksit ja hiilet. Silloin tarvittiin paljon puuhiiliä masuunissa ja vähän pajassakin. Siivottavaakin riitti, sillä pata ja pannut piti topata heinillä ja pahnolla. Tiet olivat niin huonossa kunnossa, että jollei tavaroita hyvin toipattu, niin sai tuoda takaisin "piippuun" uudelleen sulamaan. Kun miehet taas tulivat Korvesta rautakuormien kanssa, tuli jälleen paljon roskaa, mutta Grönlund siivosi taas. Kyllä sellaisen miehen hauta kannattaisi laittaa joka kevät kuntoon.

Tehtaallamme valmistettiin myös takorautaa. Täällä oli kaksi uunia, toinen oli sellainen, mihin heitettiin kaikenlaista romurautaa, ja kun se sulii, otettiin se pois ja vietiin rautakärryissä sellaisen ison vasaran alle, joka hakkasi tai takoi sen. Sen jälkeen rauta lai-

tettiin toiseen uuniin, ja kun se vielä uudelleen kuumentui, pantiin se valssiin. Näin siitä tehtiin monia eri rautalajeja. Siihen aikaan ei ollut mitään moottoreita eikä turpiineita, vaan ainoastaan vesipyörä, joka käytti kaikkia koneita. Tämän jälkeen tuli kuitenkin pian uusi hallitus, tuli patruuna Ramsay. Hän alkoi jo vähitellen kehittää turpiinia ja kaikenlaisia muita koneita. Muutenkin tehdasta alettiin laajentaa. Tällä patruunalla oli suuri koira, jonka nimi muistaakseni oli Karhu. Se oli ahkera kirkossakävijä. Pyhäaamuisin, kun kellonsoittaja soitti aamukelloa, tallusteli koira kirkkoon ja meni keskelle käytävää makaamaan ja vielä niin lähelle alttaria, että papin täytyi väistää, kun meni alttarille. Koirilta oli tosin pääsy kirkkoon kielletty, ja jos koira tuli kirkkoon, oli suntion määrä ajaa se ulos, mutta Karhu ei ollut koskaan tietävinäänkään. Suntion ulos-komennuksesta se katsoi suntiota niin vihaisesti, että tämän oli paras mennä pois kepeineen. Kirkonmenojen loputtua lähti se heti kirkkoväen mukana ulos. Silloin kävi tehtaalaisia vielä runsaasti kirkossa. Kirkko oli aina melkein täynnä.

Myöhemmin alkoi tehtaalle tulla herrojakin lisää, sillä heitähän tarvittiin, kun tehdas suureni. Niinpä tuli jostakin Karjalasta muuan hyvin nuori, pulska poika, joka sattui pääsemään konttoriin, luultavasti joksikin juoksupojaksi. Hänellä oli tietysti hyvä onni, sanotaan, sillä hän edistyi niin, että oli lopulta tehtaan johtaja. Mutta kun jälleen tuli isännän vaihdos, tällä kertaa kamariherra Linder, joutui hän pois. Muistan vielä jotakin hauskaa siitä kamariherrasta, josta olin saanut kuulla isoilta ihmisiltä. Oltuaan täällä jonkun vuoden rakastui hän papin tyttäreen. Tämä oli kaunis tyttö, joskin sulhasessakin oli kokoa ja näköä. Niinpä päätettiin perustaa oma koti, mutta siinä oli yksi paha mutta, sillä pappilassa ei oikein suopeilla silmillä katseltu tyttären sulhasta. Muut kai pitivät hänestä, mutta ei morsiamen isä. Minä en kylläkään tiedä mitään varmaa, mutta aikaihmiset vain näin kertoivat. Sitten tehtiin joka tapauksessa sellainen päätös, että sulhanen menee kysymään morsiamen vanhemmilta, saako hän tyttären. Tämä oli vanhaan aikaan tapana. Minäkin tein niin ja minulle annettiin myöntävä vastaus. Heidän ei käynyt niin helposti. Mutta he olivat tehneet sellaisen sopimuksen, että he kielteisessä tapauksessa lähtevät yhdessä. Niin sulhanen sitten meni ja aloitti asian. Mitä hänelle sanottiin, sitä en tiedä, mutta niin kuitenkin kävi, että sulhanen tuli ovesta ulos ja morsian ikkunasta, ja niin sitä lähdettiin pappilasta. Minä en tiedä, onko tämä totta, mutta näin aikaihmiset sitä puhuivat. Vähän ajan kuluttua pappi kuitenkin kuulutti oman tyttärensä avioliittoon ja onnellinen avioliitto siitä tulikin.

Niin — näin sitä elettiin ennen vanhaan.

F. L a i n e.

Jos sinä jonain päivänä syvästi tunnet kaipaavasi toista olentoa, niin menetkö silloin sen luo, joka kauneuden edessä on hymyillyt alhaista hymyä?

M a u r i c e M a e t e r l i n c k.

Konepajakoululaisia Lapin retkellä.

Kevättä ja kesää odotellessa muistelevat kaikki retkeilijät edellistä kesää ja suunnittelevat tulevan kesän retkiä. Tässä muistellaan menneitä.

Ensimmäisen kerran Högforsin Tehtaan Konepajakoulun oppilaat uskaltautuivat niin pitkälle matkalle kuin Lappiin asti. Tehtaan kerhotoiminnan toimelias sihteeri Tervonen oli tiedoittanut, että Inarissa järjestää NMKY kesäleirin, jonne on mahdollisuus osallistua karkkilalaistenkin poikien. Tosin leirin aika ei oikein sopinut poikiemme kesäloma-aikaan, mutta erinäisiin järjestelyin ilmoittautuivat matkalle lähtijöiksi konepajakoululaiset Erkki Korpelainen ja Urho Eloranta.

Leirin pääpaikka oli Inarissa ja sieltä tehtiin vael-

Vaikeata oli saada arkoja poroja tuntuieitten kupeilla valokuvaan, mutta onnistuttiin siinä kuitenkin. Keskellä kuvaa komeasarvinen poro valokuvaajaa ihmettelemässä.

luksia jalkapatikassa ympäri pohjois-Lappia aina Norjan rajalle saakka. Reippaat retkeilijät samosivat kartan ja kompassin avulla tunturilta tunturille, kalastellen joissa ja järvissä Vellamon antimia. Siinäpä se parin viikon loma menikin kuin siivillä. Oli saatu kokemuksia Lapin erämiehen taipaleelta, oli käytetty sääskiverkkoja ja oli tapeltu voiteitten avulla polttiaisten ja mäkäräisten valtaa vastaan.

Leirin järjestäjä, Nuorten Miesten Kristillinen Yhdistys, oli kaiken järjestänyt asiantuntemuksella ja siinä mielessä, että suurin osa retkeilijöistä tulisi olemaan ensikertalaisia. Ruoka pääpaikassa Inarin järven rannalla oli maukasta ja riittoisaa, eväsjärjestelyt vaeluksilla samaten mainiosti sommitellut, ja kun kustannuksistaikin kahdelta viikolta veloitettiin vain 1000 mk, niin eipä ihme, että jokainen oli tyytyväinen kaikkeen.

Retki oli osanottajille elämys, joka unohtumattomana jäi mieleen ja antoi retkeilijöille heidän kaipaamaansa virkistystä ja seikkailun innoitusta, puhumattakaan siitä, että kukin oppi tuntemaan kauniin pohjolan valtavaa luontoa ja Lapin maailman avaruutta.

Lahjana "lapin lumot" ja päätös: jälleen seuraavana kesänä uudelle Lapin retkelle.

Ottakaapas toisetkin esimerkkiä reippaista pojistamme!

Tulipa muistoksi kuva kalamatkastakin, vaikka ei tällä kertaa ollutkaan "se suuri" kuvaan saatavissa. Kuvan näppäsi Elorannan kameralla avulias alkusasukas tunturijärven rannalla, toisen tullessa kuvaan. Vasemmalla Eloranta, keskellä Korpelainen ja oikealla alkuperäinen "Lapin jätkä".

T. N.

MERKKIPÄIVÄ

50-VUOTIAS.

Pakkaaja Kalle Einar Salminen 22. 3. 50. Hän on syntynyt Lopella, jossa naimisiin mentyään siirtyi Ul. Pyhäjärvelle. Oltuaan erilaisissa töissä muualla hän tuli vuonna 1934 Högforsin Tehtaalle. Täällä hän on työskennellyt eri osastoilla ja ollut välillä poisakin. Nykyisin hän on työssä pakkaamossa. Hän asuu omassa talossaan, jonka hoitamisessa on yllin kyllin työtä vapaa-ajoiksi. Perheeseen kuuluu lisäksi vaimo ja tytär.

„Kavilan Osku“ 70-vuotias.

Oskari Heinonen kuorimassa pintamultaa pois alati laajenevan kuopan reunalta.

Hiekkakuopan hoitaja Oskari Heinonen saavuttaa tämän vuoden maaliskuun 5 p:nä 70 vuoden iän. Tämä Kavilan Osku on liikanimensä mukaan syntynyt Ul. Pyhäjärven Kavilassa ja on nyt entisen syntymätalonsa naapurissa Högforsin Tehtaan hiekkakuopan hoitajana. Syntymäkodissaan Kavilassa hän viljeli aluksi maata ja kasvatti komeita hevosia. Myytyään talonsa vuoden 1918 tienoilla kierteli Heinonen eri puolilla Suomea töissä. Hän oli mm. Helsingissä satamatöissä, omistipa hän siellä hevosenkin, jolla suoritti ajoja. Nyt hän on ollut 8 vuotta tehtaamme Kovelon hiekkakuoppien hoitajana ja asunut rakentamassaan korsussa hiekkakuopassa. Tiedusteltaessa, miksi hän ei ole muuttanut kunnolliseen ihmisasuntoon, vastasi hän, että vapaus on hänelle kaikki kaikessa. Täällä omassa korsussaan hän saa olla vapaasti ja elää niin kuin haluaa. Hänellä onkin vähän erikoinen elämäntyyli. Hän syö vellää, jonka valmistaa siten, että kylmään veteen sekoittaa ruisjauhoja. Reumatismiaan hän parantaa käymällä talvisin uimassa ohi virtaavassa purossa. Kesäisin ei häntä veden lämpimyyden takia haluta uida. Vapaus on hänelle ollut niin tärkeä, ettei hän ole antanut kahlita itseään avioonkaan. Nuorempana ollessaan oli tämä Kavilan Osku kuuluisa voimamies näillä seuduilla. Voimannäytteenään hän keran oli nostanut kaksi täyttä ruissäkkiä selkäänsä ja antanut vielä miehen kiivetä niiden päälle ja noussut nämä harteillaan kunnan viljamakasiinin portaat yläkertaan. Se on jo voiman näyte. se. Vieläkään ei tämä mies 70:stä ikävuodestaan huolimatta ole mikään poikasten heiteltävä, sillä hiekkakuoppia hoitaessa

Tähdenvälejä Juantehtaalta.

Oletko selvillä arvoisa lukija, miten kaukana pohjoisessa tämä Juankoski oikein sijaitsee? Ellet tiedä, niin voin mainita, että jos valitset lyhimmän linnuntien Ruotsiin, niin olet Haaparannassa. Pakkasta täällä on nyt sen mukaisesti. Torvisoittokuntammekin kuulee vasta huomenna sen, minkä tänään harjoituksessa puhaltalee. Älä siis tule tänne talvella käymään, vaan mieluummin vasta kesällä. Ota silloin kuitenkin onki mukaasi ja vielä lisäksi vahva, sillä tapanamme on ruokatunnilla tuosta kosken partaalta pyydystää lohia, aina 10 kilon painoisiin saakka, ja paistaa niitä Masuunin rannassa.

*

Ei tämä senään niin kaukana ole, etteikö tänne siivestyksen rientoja saapuisi muualtakin maailmasta. Vähän ennen viime pakkasia purjehti uiva rakennusnäyttely Karjalankosken satamaamme. Ihailimme ja ihmettelimme. Jos siellä mainostettu Haltex-levy todella eristää kovatkin pakkaset, niin rakennaapa siitä yhden hengen makuupussin ja kömmän siihen.

*

Olipa täällä oikea taidenäyttelykin. Olga Nordström kävi ilahduttamassa meitä akvarelleillaan. Koska en ole enkä pyrikään olemaan taidearvostelija totean vain,

että mitä kauemmin teoksia katseli, sitä enemmän ne rupesivat miellyttämään. Tervetuloa maalaamaan ja uudelleen esittäytymään juankoskelaisille nti Nordström! Maisemathan meillä on itsellä, kun vain ne joku ikuistaa.

*

Eräs villitys on nyt vallannut meidät. Olemme ruvenneet veikkaamaan oikein porukalla. Sellaisella menestyksellä lisäksi, että olemme voittaneekin kaksi kertaa. Summia en voi kunnallisveron pelosta mainita. Vanha totuushan on, että ei kaksi ilman kolmatta. Istumme nyt usein ja ihmettelemme, mihin panemme kaiken sen rahan, jonka tuo todensanova kolmas kerta meille tuo. Täytynee ostaa hevonen ja rattaat. Saisihan niillä ainakin ne "kalansaaliit" kuljetetuksi keväällä kotiin.

*

Olen tässä kehunut pakkasiamme ja maisemia, mutta jotta saisit oikean kuvan ainakin pakkasista, niin ei liene liikaa sanottu, jos epäilen jonkun asuneen viime yönä leivinuunissa. Kävin myös äsken Anttosen kauhassa, jossa aamulla oli -21° C. Eipä ihme jos tarjosivat minulle syväjäädetyttyjä kauraryynejä ja hajuvettä, jota ei tarvinnut myydä edes pulloissa, vaan tuolaisina mukavina jääpalasina.

on lapion heiluttava reippaasti kottikärryjä täyttäessä ja roskamaita poissiirrettäessä.

Lopputoivomuksekseni esitti tämä Kavilan Osku, et-

tä saisi elää edelleen tässä korsussaan, johon hän on oikein tyytyväinen haastattelijan epäilyksistä huolimatta.

Osku korsuun menossa.

Oskun hienohiekkakuoppa. Korsu oikeassa laidassa.

25-vuotismerkin saaneet vasemmalta lukien: Toimi Riekkinn, Eerik Hakkarainen, Kusti Savolainen ja Otto Saarela. Kuvasta puuttuu sairaana ollut Väinö Pietikäinen.

Työn juhla Juantehtaalla.

Ins. Timgren: "Juantehdas on, rautatierakennustyön nyt alettua, siirtymässä kohti uutta kehityksen aikakautta".

Perinteelliseksi muodostuvan tavan mukaan pidettiin Juantehtaan Seuratalossa loppiaisena juhlatilaisuus, jossa jaettiin ansiomerkit kunniakirjoihin yhtiötä 25 vuoden ajan palvelleille henkilöille.

Kauniisti koristetun kahvipöydän ääressä istuen kuultiin aluksi tehtaan soittokunnan soittoesityksiä, sen uuden johtajan O. J. Salinin ollessa tahtipuikon takana. Tervehdyspuheen piti sosiaalipäällikkö Erkki Mattsson. Hän korosti erikoisesti menneiden polvien työn merkitystä. Rouva Mattssonin kansanlaulesitysten jälkeen puhui ins. Timgren. Puheessaan hän aluksi kiitti tehtaan virkailija-, työnjohtaja- ja työntekijäkuntaa niiden kuluneen vuoden aikana yhtiön hyväksi suorittamasta työstä. Lisäksi hän viittasi siihen, että Juantehtaalla on kohta edessään uusi kehityksen aikakausi, sillä rautatieä Siilinjärvi—Juantehdas, joka yhdistää tehtaan valtakunnan rautatieverkostoon, on alettu rakentaa ja, kuten puhuja mainitsi, "toivottavasti ne vaunut, jotka rautatien valmistuttua vievät tuotteemme entistä huomattavasti edullisemmin maailmanmarkkinoille, takaisin tullessaan tuovat meille sen vaurauden ja hyvinvoinnin, jota ympärillämme humiseva raska-aine ja koskemme kohina ovat meille ennustaneet."

Korostettuaan työrauhan ja uskollisen, uutteran työn merkitystä, jakoi ins. Timgren ansiomerkinnät kunniakirjoihin Eerik Hakkaraiselle, Väinö Juho Pietikäiselle, Toimi Einar Riekkiselle, Otto Saarelalle ja Kusti Savolaiselle.

Emäntien tarjoaman maukkaan kahvin aikana haas-

tatteli sosiaalipäällikkö kahta mitalinsaajaa, puutarhuri Saarelaa ja muurari Hakkaraisista, jolloin savolaisten tunnetusti nokkela vastaustaito sai juhlayleisön tuon tuostakin päästämään huumorinsa valloilleen.

Arvokas ja lämminhenkinen juhla päättyi yhteisesti laulettuun "Savolaisen lauluun".

Miehiä työnsä ääressä.

Jo kolmatta työntekijäpolvea Juantehtaalla edustaa lautatarhan työnjohtaja Eino Vainio, jonka tavoitimme päivänä muutamana, kuultuamme, että hän on tehtaamme innokkaimpia kala- ja metsämiehiä. — Ja riittäähän niitä juttuja. Muuten rauhalliselta ja ehkä hiljaiseltakin vaikuttavan miehen silmät oikein alkoivat loistaa, kun puhe kääntyi metsä- ja kalajuttuihin.

Saanemme ensin kuitenkin hieman esitellä miehen edesottamuksia leipäpuuta silmälläpitäen.

Ensimmäiset muistot tehtaalla ovat jo kansakouluajoilta, jolloin Vainio kesäisin toimi tilenkääntäjänä tehtaallamme tiiliä valmistettaessa. Koulunsa päätyään asettui Vainio sitten vakituisesti tehtaan palvelukseen. Hän on toiminut useissa eri tehtävissä kolmatta vuosikymmentä. Ensinnä repsikkana, rasvarina, sahurina ja myöhemmin kuorimossa ja rakennusöissä; kunnes 1934 hänelle tunnollisena ja uutterana miehenä uskottiin sahan ja lautatarhan työnjohto.

Työajan jälkeen ja sunnuntaisin, lomista puhumatta-kaan, on veri kuitenkin aina vetänyt Vainiota saloille ja vesille. Hiljainen ujellus korvanjuuressa tuulen satuessa haulikonpiippuun on hänelle soittoa, jota hän varmaan kaipaa elämänsä loppuun saakka. Saaliitakin on tullut. — Suuriakin. — Kerrankin kuvilta putosi parissa tunnissa 14 teertä. Painavimmat saaliit hän on kuitenkin saanut Ahdin valtakunnassa, jolloin talvella eräästä rysästä nousi 45 madetta. Oli siinä soppakaloja kerrakseen. Pitkäsiimakin antoi kerran 110 kg kaloja. Suurin kala, jonka Vainio on saanut ja joka on myös puntarilla punnittu, painoi 7,2 kg. Se oli oikein niitä syvänveden haukia. Eräs 2,5 kg:n painoinen säynäväkin erehtyi kerran hänen pyydyksiinsä.

Ensi sunnuntaina taidan lähteä metsälle, tuumii Vainio.

Matkatessaan tehtaamme junalla vuosia sitten Karjalankosken satamaan kiintyivät Vainion kalamiehensilmät joen poukamassa välkkyvään kalaan. Tukkihaka kädessä hän hyppäsi kalan kimppuun, joka matalassa vedessä teki ankaraa vastarintaa. Vainio sen painiskelun kuitenkin voitti, vaikka vettä valuivat hänen vaatteensa kantaessaan komeaa saalista — 5 kg:n painoista lohta — kotiaan kohden.

Hauskimpana muistonaan pitää Vainio kuitenkin erästä syksyistä sorsajahtiaan. Hän oli aamuhämärissä ruohoisan lahden rannalla ison kiven takana vahitimassa sorsaparvea, joka uiskenteli keskellä lahtea. Sorsien hiljalleen meloessa rantaa ja kiveä kohden satui hän vilkaisemaan viereisen kiven taakse, jolloin joutuivat silmätysten ketun kanssa. Repolainen oli myös jahdissa ja aikoi napata mehukkaan paistin rannalle nousevista sorsista. Niin siinä lopulta kuitenkin kävi, että Vainio se oli, joka kulki kotiinpäin kettu toisessa ja sorsa toisessa kädessä.

Näin se haasteli tuo vakaa Vainio. Onpa uuttakin polvea nousemassa, joten eipä tiedä, vaikka vielä neljäskin polvi astelisi leipätyönään näitä Juantehtaan tanhuvia.

Vähän „Jyry“-oriista ja 8 tunnin työpäivästä.

Kertomuksemme kohde „Jyry“-hevonen näki päivänvalon ensi kerran 21 vuotta sitten täällä Juankoskella. On myös siitä lähtien ikänsä Juantehtasta palvelut ja aikonee myös eläkkeen täältä saada. Muuten hyvä hevonen, mutta yksi vika sillä on. Jos tuon viaksi voi laskea. „Jyry“ on nimittäin pitkän elämänsä aikana oppinut ymmärtämään, että tehtaan pillin puhallus klo 16 merkitsee työpäivän päättymistä. Ylitöistä „Jyry“ kieltäytyy jyrkästi.

Jos nyt olet „Jyryn“ kanssa kello 16 seutuville liikkeellä, niin varo. Pillin puhallettua se ei enää liiku mihinkään. Siinä ei auta hyvä eikä paha. Se senkuu seisoo vain. Näin on käynyt sen ajajalle Huuskon Heikille useammankin kerran.

Tässä joku aika sitten lähti palokuntamme harjoituksiin hieman ennen 16:sta. „Jyry“, joka on myös palohevonen, veti kalustoa Huusko ohjaksissa. Ajettiin sillalle, jossa ruiskut kokeillaan. Mutta kun harjoitukset olivat parhaassa käynnissä, puhalsi tehtaan pilli päivän päätyneeksi. „Jyry“ sen tietysti kuuli. Ruiskujen kokeilu kesti kuitenkin tuonne 17 seutuville. Oriin 8 tunnin työpäivässä tehtiin jo ylitöitä. Kun poislähdön aika koitti, ei „Jyry“ närkästyneenä liikahtanutkaan, senkun vain heilutti korviaan. Palokunnan 9 miestä koetti työntää sitä liikkeelle, mutta turhaan. Vastaahan hevosvoima 10 miestä, joten olihan se teoreettisestikin mahdollista. Keino kuitenkin keksittiin. Tuuppaamaan pantiin mukana ollut palcauto, jonka hevosvoimille „Jyrykään“ ei sentään pärjännyt. Ensin tietysti syntyi oriin kavicista neljä syvää uraa maantiehen, mutta lopulta sen oli annettava periksi. Palokalusto meni vihaisella vauhdilla paloasemalle. „Jyry“ oli kuitenkin osoittanut, että jälleen oli sen oikeuksia 8 tunnin työpäivään louskattu.

Syntyy tietysti kysymys, mitä asiassa olisi tehtävä. Voihan sattua, että tehtaan pilli puhaltaa palokunnan ollessa matkalla tositoimeen. Tällöin „Jyryn“ kieltäyty-

Joko „Jyry“ luulee työpäivänsä päätyneen? Ajajana on tällä kertaa Issukka.

MERKKIPÄIVÄ

Eelis Taipale.

Isak Halonen.

60-VUOTIAS.

Hevosmies Rikhard Tirkkonen, Juantehtaan Maatalousosastolta, 22. 2. 1950. Hän on syntynyt Siikajärvellä. Oltuaan ensin metsätöissä hän tuli v. 1922 tehtaan palvelukseen hevosmieheksi. — Tirkkonen tunnetaan kätevästä miehenä ja aina tällaista tarvittaessa lähetetään hänet matkaan. Ylitöinä hän on harrastanut suutarin ammattia ja varsinkin hevosvaljaitten korjaustöitä. Lahtimiehen työ on myös hänelle tuttua. Lukuisat ovat ne siat ja lampaat, jotka hänen käsiensä kautta ovat joutuneet ihmisten joulupöytään tai soppapataan. Kalastamaankin hän on joutanut, vieläpä vieraillekin, vaikka oman 10-henkisen perheen ruoassapitäminen huonommalle miehelle olisi tuottanut huolta. Tirkkonen on tästä kuten muistakin töistään selviytynyt kaikella kunnialla ja työnjohto on oppinut hänessä tuntemaan tuollaisen vanhan kansan tunnollisen työntekijän.

50-VUOTIAITA.

Viilaaja Eelis Taipale, Juantehtaan Korjauspajalta, 18. 3. 1950. Hän on syntynyt Jyväskylässä, jossa myös aloitti metalliammattimiehen uransa, ensin Väinölän Konepajassa ja sen jälkeen Jyväskylän kaupungin töissä. Haluten perehtyä perinpohjin ammattiinsa toimi Taipale työntekijänä ja työnjohtajana useissa eri liikkeissä Helsingissä, kunnes 1946 siirtyi Juantehtaan palvelukseen. Huolimatta nelihenkisestä perheestään

minen olisi kohtalokasta. Voihan nimittäin olla niin, että se ei ole selvillä siitä, että sillä voidaan k.o. tapauksessa reettaa n.s. hätätyötä, vaikka se ylityöstä kieltäytyisikin. Mahdollisuushan olisi myös kieltää pilliä puhaltamasta silloin, kun "Jyry" on liikkeellä. Joku on kuitenkin ehdottanut, että Huusko pitäisi aina mukanaan nokkosia, jotka hän tarpeen tullen asettaisi oriin hännän alle. Liikkuisikohan tuo sitten? En oikein usko.

on Taipaleelta riittänyt aikaa myös vapaa-aikojen harrastuksiin. Hän on työväen sekakuoron puheenjohtaja ja ottaa innokkaasti osaa näytelmätoimintaan. Metallityöväen ammattiosaston puheenjohtajana hän on toiminut koko Juantehtaallaoloaikansa. Erikoisharrastuksena hänellä on lisäksi urheilu, mutta kesäisin nähdään Taipale vapaa-aikoinaan Vuotjärven karikoilla ahvenia narraamassa.

Kirjanpitäjä Isak Halonen, Juantehtaan Konttorista, 25. 3. 1950. Hän on syntynyt Sortavalassa. Jo 13-vuotiaasta joutui hän itse elättämään itsensä, toimien aluksi Oy. Läskelä Ab:ssa merkkajapoikana 4 vuotta, mutta kun hänen tunnollisuutensa ja uutteruutensa havaittiin, niin siirrettiin hänet konttoriin. Täällä hän toimi eri osastoilla, kävi Ruotsissa välillä opiskelemassa ja kohosi 1942 kirjanpito-osaston vanhimaksi ja prokuristiksi. Kun Oy. Läskelä Ab, jonka nimi v. 1942 oli yhtiömme uudelleenjärjestelyn yhteydessä muutettu Kymin Oy:n Läskelän ja Leppäkosken tehtäiksi, jäi rajan taakse, siirrettiin Halonen Juantehtaan konttoriin, jossa hän edelleenkin toimii. — Metsästys on aina ollut Halosen sydäntä lähellä. Hän on Juankosken Metsästysseuran puheenjohtaja ja perustajajäsen sekä Riistanhoitoyhdistyksen puheenjohtaja. Juantehtaan Virkailijakerhon klubimestarina hän on toiminut useita vuosia. Lisäksi hän on ollut tehtaan tuotantokomitean ja turvallisuusostimikuntien sihteerinä. Juankosken kuntakin on käyttänyt hyväkseen hänen tietojiaan, valiten hänet taksoituslautakunnan jäseneksi. Ansioistaan teollisuuden ja kaupan palveluksessa on Haloselle annettu Kymin Oy:n 25-vuotisansiomerkki sekä Suomen Keskuskauppakamarin kultainen muisto- ja ansiomitali 30-vuotisesta palveluksesta.

VERLA

Kymin Osakeyhtiön ansiomerkkien jako

pitkäaikaisesti palvelulle suoritetiin loppiaisena isännöitsijän asunnossa. Aluksi tehtaan isännöitsijä, agronomi Breitenstein kiitti puheessaan pitkäaikaisesti palveluita uskollisesta työn suorituksesta, minkä jälkeen hän rouva Breitensteinin avustamana suoritti merkkien jaon. Tällä kerralla saivat ansiomerkkin työnjohtaja Anton Oksanen ja rasvaaja Toivo Niemi, jotka kumpikin ovat olleet yhtiön palveluksessa 25 vuotta.

Merkkien jaon jälkeen seurasi kahvitarjoilu, johon ansiomerkkien saajien ja heidän perheenjäsentensä lisäksi osallistui myös muutamia kutsuvieraita.

Vanhhat kuvat kertovat . . .

Ylläoleva kuva on otettu v. 1907. Siinä nähdään osa Verlan tehtaan silloista työväkeä. Äärimmäisenä vasemmalla seisomassa on tehtaan mestari Herman Kronholm. Hän samoin kuin useimmat muut kuvassa olevista ovat

jo muuttaneet manan majoille. Ainoastaan yksi henkilö näistä on enää Verlan tehtaan palveluksessa, kun taas toiset elossa olevista ovat siirtyneet eläkkeelle ja tietävästi kaksi on toimessa Kuusankoskella.

Niilo Ahonen 50-vuotias.

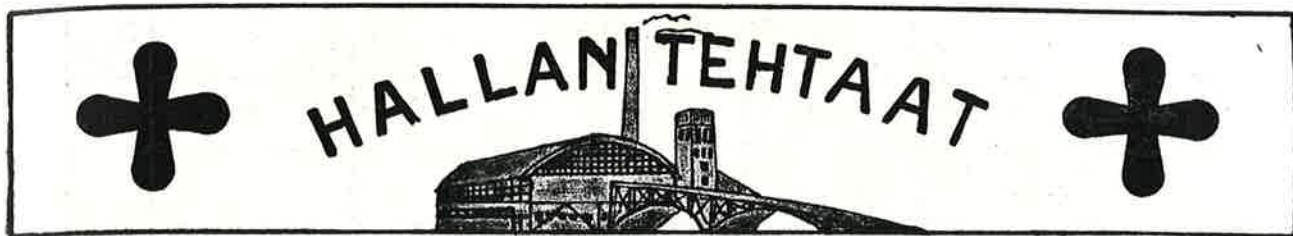
Viime joulukuun 11 p:nä täytti Verlan tehtaalla vuoromestari Niilo Ahonen 50 vuotta. Hän on syntynyt Läskelässä, mistä nuorena poikana muutti Leppäkos-

kelle tullen Leppäkosken paperitehtaan palvelukseen v. 1919, ensin prässipojaksi, josta vähitellen kohosi paperikoneen hoitajaksi. Tätä tointa hoiti Ahonen 6 vuotta, minkä jälkeen hänet v. 1929 nimitettiin vuoromestariksi samalle tehtaalle. Talvisodan siirtolaisena joutui Ahonen jättämään kotipaikkansa ja määräsi yhtiö hänet vuoromestariksi Verlan pahvitehtaalle, jota tointaan hän edelleenkin hoitaa.

Ahonen on innokas kalamies ja varsinkin kesällä viettää vapaa-aikansa suurimmaksi osaksi järvellä ja rannoilla. Suuri onkin se kalamäärä, minkä Ahonen on saanut luovuttaa Ahosen pyydyksiin.

Älä edes silloin, kun olet yksin, tee mitään alhaista, totu päinvastoin paljon enemmän häpeämään omaa itsesi kuin muiden edessä.

Demokritos.

Hallan Tehtaitten työturvallisuustoimintaa v. 1949.

Työturvallisuustoimikunnat aloittivat toimintansa 1947, jolloin ensimmäiset työturvallisuustoimikunnat valittiin. Toimikuntia on nykyisin 4, joissa työntekijäin edustajia yhteensä 17. Toimikuntien jäsenet vaihtuvat joka vuosi. Kuluneen vuoden aikana on työturvallisuustoimikunnan toimintaan liitetty myöskin paloturvallisuus. Paloturvallisuus onkin saanut heti osakseen huomattavan mielenkiinnon.

Kokouksia on pidetty yksi toimikuntaa ja vuosineljännestä kohden, siis yhteensä 16 kokousta. Toimintaohjeiden mukainen toimikunnan toiminta-alueen tarkastus on suoritettu kerran vuodessa.

Kuluneen vuoden aikana sattui eri osastoilla yhteensä 109 tapaturmaa (v. 1948 105 tapaturmaa). Tapaturmista oli 80 (93) sellaisia, jotka aiheuttivat työpäivien menetyksiä ja 29 (12) n.k. 0-tapaturmia, joissa työpäivien menetyksiä ei ollut. Työpäivien menetyksiä aiheutui yhteensä 1024 päivää (1290), joka on 266 päivää vähemmän kuin edellisenä vuonna. Viime vuonna ei sattunut yhtään kuolemaan johtanutta onnetto-

muutta (ei myöskään v. 1948). Yksi tapaturma johti invaliditeettiin, jolloin oikean käden keski- ja pikkusormi toiseen niveleeseen saakka jouduttiin amputoimaan. Edellisenä vuonna ei invaliditeettiä aiheuttaneita tapaturmia sattunut.

Verrattuna edelliseen vuoteen oli yleistilanne tapaturmaluvun kohdalla noussut, mutta menetettyjen työpäivien luku laskenut, ollen tapaturmaluku 100 työntekijää kohti 12,5 sekä menetetyt työpäivät 117, vastavien lukujen ollessa v. 1948 11,5 ja 141.

Seuraavasta tilastosta käy selville tapaturmien ja menetettyjen työpäivien lukumäärä 100 työntekijää kohti eri työosastoilla (suluissa 1948):

Tukkityöosasto	6,9—112	(11,8—167)
Saha I vuoro	9,3—49	(12,9—214)
Saha II vuoro	13,3—65	(12,9—128)
Lautatarha Halla	12,0—88	(11,2—173)
Lautatarha Tiutinen	6,7—188	(11,7—94)
Jalostustehtas	25,0—330	(16,0—166)

(Höyläämö ja Puutalotehtas)

Hallan Tehtaitten tapaturmatilastoa vuodelta 1949.

Osasto	Työntekijäin lukumäärä (keskimäärä vuodessa)	Yhteensä tapaturmia	Tapaturmista koitunut työajan menet.						Tapaturmia 100 työntekijää kohden	Menetettyjä työpäiviä 100 työntekijää kohti
			31—90 vrk.	15—30 vrk.	3—14 vrk.	Alle 3 vrk.	Ei työpäiv. menetyksiä	Menetetyt työpäivät yhteensä		
Tukkityöosasto	58	4	1	1	2			65	6,9	112
Saha I (vuoro)	75	7			5		2	37	9,3	49
Saha II (vuoro)	75	10			7	1	2	49	13,3	65
Lautatarha Halla	150	18		3	9	1	5	132	12,0	88
„ Tiutinen	90	6	2	1		1	2	169	6,7	188
Jalostustehtas	100	25	2	7	12	1	3	330	25,0	330
Puusepäntehtas	29	5			2		3	8	17,2	28
Puujauhotehtas	10	—						—	—	—
Rakennusosasto	95	20	2	3	7	4	4	175	21,0	184
Ulkotyöosasto	84	4		1	2		1	27	4,6	32
Auto-osasto	16	1					1		6,2	—
Sähköosasto	13	—						—	—	—
Korjauspaja	24	4		1	1		2	29	16,7	121
Telakka	22	5			1		4	3	22,7	14
Laivat	31	—						—	—	—
Yhteensä	872	109	7	17	48	8	29	1024	12,5	117

Hallan Tehtaitten tapaturmabilastoa vuodelta 1949.

	Turkkityöos.	Saha I	Saha II	Lautatarha Tiint.	Lautatarha Halla	Jalostustehdas	Pusepäntehdas	Puujauhotehdas	Rakennusos.	Ulkkotyöos.	Auto-os.	Sähköos.	Korjauspaja	Telakka	Laivat	Kaikki osastot yht.		
																Tapaturmat	Menetetty työpäivät	
A. Koneelliset tapaturmat:																		
1. Putoavat esineet, sinkoutumiset			1			2											3	38
2. Ruhjoutumiset, puristukset				1		1			1								3	91
3. Sortumiset ja koneell. esineitten irtautuminen																		
4. Lyönnit, iskut, pisto ja vilto sekä raapaisu			1						2								1	5
5. Terän aiheuttamat																	2	29
Yhteensä			2	1		3			3								9	163
B. Henkilökohtaiset tapaturmat:																		
1. Kaatuminen, putoaminen, kompastuminen, horjahtaminen	1	2	2	3	3	9			4	1							25	285
2. Putoavat esineet, sinkoutumiset			1		4	1	1			1				1			9	37
3. Ruhjoutumiset, puristus (ei koneet) ..	3	1			2	1			2				1				10	133
4. Sortumiset, esineitten kaatuminen				1	1	2			3	2			1	1			4	64
5. Lyönnit, iskut, pisto, vilto, raapaisu (ei koneet)					1	3			3								13	69
6. Palovammat ja liekit																		
7. Räjähdykset																		
8. Siruja, pölyä silmiin, roiskahtaminen			1	1	1	1			3		1		2	3			13	74
9. Myrkytykset ja kaasu																		
10. Sijoitetaan menö, venähäys, nyrjähtäm.		1	2		6	3			1								13	112
11. Ärtyminen, pienen vamman pahentum.					1	1											1	10
Yhteensä	4	4	6	5	18	21	3		13	4	1		4	5			88	784
C. Työmatka- ja liikennetapaturmat:																		
1. Polkupyörällä		1	1				1		3								6	34
2. Kelkalla																		
3. Päälleajo		2	1			1	1		1								6	43
4. Liukastuminen, kaatuminen																		
Yhteensä		3	2			1	2		4								12	77
Yhteensä A-, B- ja C-tapaturmat ...	4	7	10	6	18	25	5	—	20	4	1	—	4	5	—		109	1024

Puusepänthehdas	17,2— 28	(5,0— 65)
Puujauhotehdas	— — —	(7,1— 50)
Rakennusosasto	21,0—184	(10,8—105)
Ulkotyöosasto	4,6— 32	(11,1—233)
Auto-osasto	6,2— —	(— — —)
Sähköosasto	— — —	(— — —)
Korjauspaja	16,7—121	(4,2—133)
Telakka	22,7— 14	(18,2— 95)
Laivat	— — —	(8,3— 28)

Kuten edellisestä käy ilmi, olivat auto- ja sähköosastot selvinneet v. 1948 ilman tapaturmia. Viime vuonna pääsivät sähköosasto, laivat ja puujauhotehdas ilman tapaturmia (puujauhotehdas oli vain puoli vuotta toiminnassa). Auto-osastossa sattui yksi 0-tapaturma, josta ei siis aiheutunut työpäivien menetyksiä. Jalostustehtaalla ovat luvut päässeet suuriksi eikä suojatoimenpiteistä ole apua, koska 36 %, siis yli kolmannes tapaturmista, aiheutuu kaatumisesta tai kompastumisesta.

Turvallisuustoimikuntien kokouksissa käsitellään jokainen tapaturma erikseen, jolloin ne luokitellaan ryhmittäin. Tapaturmat jakautuvat eri ryhmiin seuraavasti:

A. Koneelliset tapaturmat	9 kpl. eli 8,3 %
B. Henkilökohtaiset „	88 „ „ 80,7 %
C. Työtapaturmat	12 „ „ 11,0 %

Tilastotaulukko osoittaa, että tapauksia, joiden nimikkeenä on (B1) kaatuminen, putoaminen, kompastuminen, horjahtaminen, on sattunut 25 kpl. eli 23 %. Myöskin työpäivien menetys on tässä ryhmässä suurin, 285 työpäivää eli 28 %.

Edellisestä käy ilmi, että koneet eivät ole niin vaarallisia kuin yleensä on käsitys. Koneet ovat aiheuttaneet vähemmän tapaturmia kuin työmatkat. Jos koneissa huomataan tapaturmille altis kohta tai laite, niin se suojataan, mikäli se on mahdollista, työnteon sanottavammin häiriintymättä. Useita suojalaitteita on monella eri osastolla laitettu sen mukaan kuin sellainen on havaittu tarpeelliseksi. Sotien aikana jouduttiin työskentelemään ulkotöissä pimeässä, mutta nyt alamme päästä normaaliin valaistukseen sikäli kuin sähkötarvikkeita on saatavissa. Suurin edistysaskel on valaistuksessa saatu asettamalla taaplauskoneisiin valot.

Henkilökohtaisia tapaturmia voidaan välttää suuremmalla työtekijäin huolellisuudella ja varovaisuudella. Tähän on pyritty kiinnittämään huomiota sijoittamalla eri osastoille "Varo vaaraa"-kuvia, joita vaihdetaan siksi usein, etteivät kuvat pääse "vanhentumaan". Myöskin ns. professorisarjakuvia on jaettu tilipusseissa kuuluneen vuoden aikana. Sattuneista tapaturmista pidetään julki tilastotauluja, joista nähdään kunkin osaston edellisen ja kuluvan vuoden tapaturmatilasto. Pysyäkseen ajan tasalla muuttuvat numerot jokaisen kuukauden 1 ja 15 p:nä.

Toivomme kuitenkin, että alkaneena vuonna työtekijäin myötävaikutuksella saisimme karkoitetuksi sen "tapaturmavelhon", joka käy vieraillemassa tarpeettoman usein eri osastoilla, saaden aina uhrinsa.

Mikäli osastollanne ilmenee työturvallisuutta vaarantava työpaikka, kone tai laite, niin tehkää viipymättä ilmoitus osastonne esimiehelle, turvallisuustoimikunnan jäsenelle tai turvallisuustarkastajalle. E. S.

Sahateknikoiksi itseopiskelulla.

Allan Brunila.

Elis Heijari.

"Viitisen vuotta sitten tuli Kotkan seudun puunjalostusteollisuuden työnjohtajien kesken puheeksi, miten parhaiten voitaisiin luoda mahdollisuudet tarpeellisen kokemuksen omaaville työnjohtajille kehittää ammattipätevyyttään itseopiskelun avulla. Paikallisyhdistyksen johtokunta veloitettiin viemään asiaa eteenpäin ja ottamaan yhteys paikallisiin alan kouluihin ja asianomaisiin valtion elimiin. Näin hautui asia pari vuotta. Vihdoin kuitenkin saatiin sopimus Kotkan Sahateollisuuskoulun kanssa jonkinlaisen iltakurssin järjestämisestä. Innostus oli alussa valtava, sillä lähes viisikymmentä miestä oli määräämässä kurssille ilmoittautumassa. Useiden kiinnostus asiaan osoittautui kuitenkin varsin hetkelliseksi, sillä varsinaisen opiskelun aloitti vain noin puolet ilmoittautuneista. Perääntymisiä voidaan kyllä jollakin lailla perustellakin, sillä eihän tällöin vielä ollut mitään tietoa, kuinka pitkälle opiskelua voitaisiin jatkaa."

Näin kertoi meille työnjohtaja Allan Brunila, joka on ollut nyt päätepisteen saavuttaneen opiskelutoiminnan "sieluna" tehtäillämme.

Jutustelumme tapahtui Sosiaaliosaston tupakansavuillessa huoneessa, jonne olimme pyytäneet "koulupokamme" käväisemään saadaksemme antaa lukijoillemmekin hieman tietoja siitä suuremmoisesta sisun ja harastuksen näytteestä, jota nyt edessämme olevat miehet olivat osoittaneet.

Nämä miehet, jotka parin viikon perästä saavat käsiinsä sahateknikon paperit ovat: Allan Brunila, Elis Heijari, Ilmari Heijari, William Kaipainen, Emil Kettunen ja Timo Ylönen, kaikki tehtäillämme työnjohtajia. Tähän joukkoon on kuulunut aina viime vuoden lopulle asti seitsemäskin, nimittäin Antti Wahlberg, jonka opiskelun sodan aiheuttaman taudin puhkeaminen joksikin aikaa keskeytti ja siten esti häntä saamasta päästötodistusta samanaikaisesti toisten kanssa.

Juttua lähtee vuoroin kultakin. Saamme kuulla, että opiskelun, joka nyt on kestänyt jo lähes kolme vuotta ja jona aikana on täydellisesti käyty läpi koko Sahateollisuuskoulun kurssi, alkuvaiheessa ei tosiaanakaan ollut tietoa, minkälaiseen lopputulokseen voitaisiin päästä. Vielä sittenkään, kun lupa opiskelun aloittamisesta oli saatu, ei voitu tietää, miten pitkälle se voitaisiin

Ilmari Heijari.

William Kaipainen.

Emil Kettunen.

Timo Ylönen.

viedä. Sen tähden opiskeltiin siten, että lukuaine kerrallaan luennoitiin yhtä mittaakaan lopuun asti ja siirrettiin se menneisyyteen tenttimällä välittömästi pois päiväjärjestyksestä. Tässä siis poikettiin huomattavasti varsinaisesta sahakouluopiskelujärjestyksestä. Siellähän luennoidaan kaikki aineet samanaikaisesti ja tentitään vasta varsinaisella tenttikaudella. Helpoituksia ei tenttimisessä eikä muussakaan opiskelussa kuitenkaan annettu, sillä esim. meidänkin "koulupoikiemme" oli suoritettava harjoittelut ja muutkin kymmervenkit samoin kuin päiväkouluilaistenkin.

Juuri harjoittelu- ja kurssin rahoituskysymyksessä on yhtä ollu suurena tukena opiskelijoillemme.

"Ei tästä rauhasta yksin opiskellen olisi mitään tulotakaan", vakuuttavat kaikki kuin yhdestä suusta. "Kukaan meistä ei olisi kolmen vuoden ajan joka ainoana iltana jaksanut lähteä kaupunkiin talleamaan, varsinkin kun arki-illat eivät riittäneet, vaan piti ottaa sunnuntaitkin jatkoksi. Vielähän kulku jollain lailla meni silloin, kun laiva oli liikenteessä, mutta kevätsohjon aikana liikkuminen oli kaikkea muuta kuin mieltä ylentävää. Muistamme, kuinka keväällä pari vuotta sitten hankimme koko porukka "ylijäämavarastosta" puolimetriset amerikkalaiset kumijalkineet ja peräkannaa porskutellamme kaupunkiin teimme yli nilkan ulottuvaan sohjoon norsun jälkiä."

Kyllä uskon, että moisen urakan läpiviemiseksi on vaadittu tavallista määrää huomattavasti enemmän sitä paljon puhuttua suomalaista sisua. Kun lisäksi vielä saamme kuulla, että turhia poisjäämisiä ei ole lainkaan ilmennyt, nousee kunnioituksemme käyrä paljon katon yläpuolelle. On sinä miehet olleet lujilla. Ensimmäinen varsinainen leipätyö, sitten jokailtainen Kotkan matka ja sunnuntaisin ja öisin, luultavasti, lukemiset, piirustus-tehtävät y.m. Eivätköhän lapsetkin ole keskenään tuumiskelleet, että kukahan se vieras setä on, joka aina joskus sunnuntai-iltaisain käy meille piiskaa antamassa.

Kyselimme heidän ajatuksiaan ja suunnitelmiaan silloin, kun opiskelu vielä oli alkuvaiheessaan. Vastaukset olivat jälleen kaikilta samanlaatuaisia. Mitään varsinaista suunnitelmaa ei ollut voitu laatia, — "Hauskassa seurassa ja hyvässä harrastuksessa oli itsensä kehittäminen parhaiten ratkaistu". — "Minulla oli piirustus heikkona kohtanani, ja koska opiskelu aloitettiin sillä, päätin paikata sen aukon. Kun toiset jatkoivat kurssia, en malttanutkaan lopettaa" jne.

Nyt kun lopputodistus on jo suurin piirtein niinkuin taskussa, väreilee jokaisen huulilla tyytyväisyyden hymy. Vastukset ovat sitä varten, että ne voitettaisiin. Suomalainen mies on jälleen antanut näytteen sisustaan, joka vie hänet vaikka läpi harmaan kiven.

Kolme vahvaa miestä.

Tuli Hallan tarhalle kolme vahvaa miestä.
Kumitossut jalassa ne tassutteli tietä.

Ne standerteittain kantelee, on tuoretta tai kuivaa.
Rautakämmenillään vain on rajatonta voimaa.

Hallan tarha nähnyt on monta vahvaa miestä.
Vertaisiaan uroita ei aikakirjat tiedä.

Kirjattomat kulkurit mistä lienee tullut.
Kenpä töihin ottikaan tänne moiset hullut.

Tarhan jätkä karsaasti katselepi heitä.
Jättiläiset tarttuivat kohta leipään meidän.

Voittokulku koneiden se yhä valtaa alaa.
Mennyt siirtyy muistoihin, koskaan ei se palaa.

Jätkä kantotyynyineen paikallaan on vielä.
Kun kehitys vie eteenpäin, väistyvä on tieltä.

Kantotyyny nahkainen, työsi kohta täytät.
Sukupolvet tulevat sun museosta löytää.

Kerro heille kuinka täällä isät löivät ennen.
Kuinka silloin Hallan tarha kaikui lojaldellen.

Ihmiskäsi sittenkin on kaiken arvon luoja.
Aina sitä tarvitaan hyvän kaiken tuoja.

Jätkä tarhalta.

Kuva ansiomerkkien jakotilaisuudesta. Vasemmalla merkin saaneet autonkuljettajat Vilho Pohjola, Taavetti Torvi ja Aleksi Kukkonen sekä työnjohtaja Vilho Vilander. Pöydän päässä Hallan Tehtaiden toimitusjohtaja majuri Weckman.

Uusia gentleman-autonkuljettajia.

Lehtemme joulunumeron ilmestymisen jälkeen ovat eräät Hallan Tehtaiden ansiotuneimmista autonkuljettajista saaneet ritarikannuksensa. AK, maamme tunnetuin liikennekulttuurin edistämiseksi toimiva yhdistys, on suonut ansiomerkkinsä seuraaville tehtaittemme palveluksessa oleville automiehille: työnjoht. Vilho Vilander sekä autonkuljettajat Aleksi Kukkonen, Taavetti Torvi ja Vilho Pohjola. Näistä kolme ensinmainittua sai kultaisen ja Pohjola hopeisen ansiomerkkin.

Merkkien jakotilaisuus pidettiin pääkonttorilla, jonne oli järjestetty vaatimaton kahvitarjoilu ansiomerkkien saajille. Paikallisena AK:n edustajana piti ins. Carlson puheen selvittellen merkin tarkoitusta ja korostaen erikoisesti niitä velvollisuuksia, joita se omistajallensa asettaa.

Ansiomerkit jakoi Hallan Tehtaiden toimitusjohtaja, majuri Weckman.

Lankku- ja taidemaalari.

Tuskailimme tässä päivänä muutamana huoliamme konttorilla niitä kuunteleville ja manailimme, mistä voisimme löytää miehen, joka kykenisi tekemään kyllin vetäviä harrastushiihtomainokset. Vasta kun jokainen kuulijoista antoi hetkeäkään miettimättä saman vastauksen, havaitsimme, kuinka vähän vielä, vastoin varmaa uskoamme, saartamme ja sen asukkaita tunsimme. Mikä sitten oli tämä arvelematta kajahtanut vastaus?

"Pöntinen!"

Luonnollinen vastakysymyksemme tuli yhtä nopeasti kuin edellinen vastauskin:

"Mikä Pöntinen?"

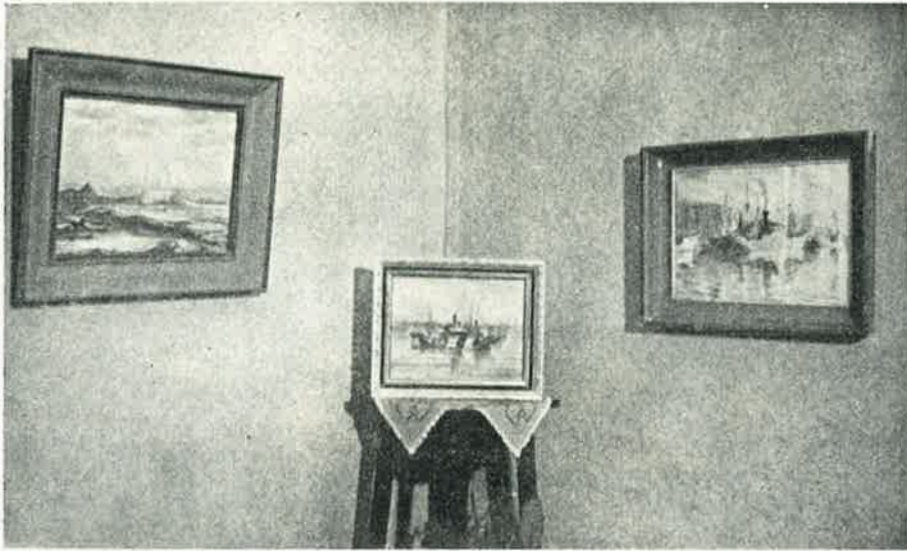
"Hän on rakennusosastolla maalarina", tuli taas varmana vastauksena. Jollei meillä olisi jo eräässä palokuntamme tilaisuudessa ollut mahdollisuutta nähdä hänen töitään, olisimme varmasti vain hymähtänyt ja arvellut, että on eri juttu olla lankkumaalari ja tehdä mai-

Mies ja hänen harrastuksensa.

nospirroksia. Nyt kuitenkin uskoimme heti ko. henkilön pätevyuden, sillä muistimme hänen mainion "tinttamareski"-kulissinsa Nortamon "Rauman palokuntaan".

Mielenkiintomme "taidemaalari-lankkumaalariamme"

Sataman ja meren lähisyys ovat antaneet aiheita.

kohtaan oli herännyt ja olimme varma, että kaikki "Yhtymän" lukijat olisivat mielissään saadessaan tutustua häneen lehtensä palstoilla.

Siis: Työnhakukonttorin kortisto antaa henkilöstämme seuraavat tiedot:

Nimi: Pöntinen, Vilho Armas.

Syntymäaika: 15. 8. 1905 ja paikka Kymi.

Siviilisääty: Naimaton.

Tullut yhtiön palvelukseen: 1. 12. 1926 lautatarhalle. Siirtynyt 16. 12. 1948 rakennusosastolle.

Tuo ei sanonut paljonkaan, mutta kuitenkin kylliksi keskustelun pohjaksi lähtiessämme hakemaan "taloa Tiutisen palaneen alueen keskeltä", minkä paikkakunta-

laiset katsoivat riittävän osoitteeksi haastateltavamme asunnolle.

"Osoite" oli sittenkin kaikessa koruttomuudessaan oikea. Löysimme nim. sen enempää tietä kyselemättä päämäärämme heti ensi yrittämällä.

Mikäpä olisikaan ollut löytämisen esteenä. Kohosihan talo keskellä viikatemiehen laihoa kuin täyteen kukoistukseensa nousseen kuoleman voittajan, uuden elämän, symboli.

Talon isännän ystävällinen hymy on ensimmäinen vastaanottajamme. Tuo hymy on todella ystävällinen, mutta sittenkin tulija tuntee häiritsevänsä sen maailman elämänkulkua, johon hän, tosin hallitsijan luvalla,

Osa töistä. Keskellä vielä keskeneräisenä oleva teos Tiutisen raunioista.

runkeutuu. Kaikkialla, mihin huoneessa katseleekin, henkii vastaan isännän harrastusmaailma. Edessämme olevalla pöydällä on luonnollisesti piirustuspaperi, johon on hahmoiteltu mitä herkkullisimpia piirrosluonnoksia. Näistä jää erikoisesti mieleemme harvinaisen herkästi vangittu "kotoinen ilta"-aihe. Seinillä on kaikkialla maalauksia, sekä akvarelleja että öljymaalauksia. Tämän harrastuksen merkkejä olemme arvanneetkin näkevämme, mutta se onkin vain osa isäntämme yksityiselämää. Siitä on konkreettisesti todisteena pino "Time"-lehden vuosikertoja.

"Hallitsetteko englannin kielen?", kysymme.

"Jotenkin", tulee vastaus vaatimattoman luonnollisesti. "Olen opiskellut sitä jo kauan. Kirjoituspuoli kyllä menee, mutta puhepuoli tuottaa enemmän vaikeutta, kun ei ole tilaisuutta sen käytännölliseen harjoitteluun. Englannin kielen kirjoituksessa olen viime aikoina saanut tavallista enemmän harjoitusta, sillä täältä Tiutisesta on muutamia lapsia otettu ottolapsiksi Yhdysvaltoihin. Heidän uusille vanhemmilleen olen joutunut kääntämään kirjoitetta jo tuhatkunta kappaletta."

Kun kerran oltiin kieliasioissa, kysäisimme samalla, onko jutusteltavamme harrastanut muitakin kieliä kuin englantia.

Vastauksen saan jo tutulla luonnollisuudella: "Jonkin verran ruotsia ja saksaa. Nytemmin ne kuitenkin englannin kielen vaikutuksesta ovat jääneet yhä enemmän sivuun."

"Missä tämä kielikärpänen pääsi aluksi pistämään?"

"Silloin ennen vanhaan tuli sisämaasta parkkoja, jotka satamassa ajoivat suoraan laivan viereen purettaviksi. Laivan puolesta oli perämies vastaanottajana. Minä jouduin 15-vuotiaana yhtiön puolesta näitä ylösottamaan. Siellä huomasi oman heikkoutensa, kun ei osannut laivamiesten kieltä. Sieltä se kielikärpänen on peräisin. Aloitin ruotsin ja saksan kielen opiskelulla ja vähän sen jälkeen liittyi Englanti joukkoon. Näiden kolmen kielen kanssa painiskelin sitten eteenpäin. Kuten sanottu, on viimeisin tulokas, englannin kieli, sittemmin vähitellen syrjäyttänyt toiset."

Kun isäntämme valokuvauksemme yhteydessä on jälleen paljastanut luonteensa sanomalla, että täytyy kai minun tuohon kuvaukseen suostua, pääsemme jälleen siirtymään varsinaisen aiheemme piiriin, maalaukseen.

"Se alkoi jo kansakoulussa. Opettaja kehoitti nim. vanhempiani antamaan minulle tilaisuuden kehittää piirustustaitoani. Ehkä siitä olisikin tullut tosi, mutta sitten isäni kuoli ja minun oli pakko käydä käsiksi jokapäiväisen leivän hankkimiseen. Isäni muuten oli erittäin hyvä piirtäjä. En usko vieläkään saavani paperille niin hyvää luonnosta kuin hänen piirtämänsä. Nykyisin minun on aivan pakko piirtää. Sanomalehden luvulla se alkaa. Kynä ilmestyy käteen ja kuvat hahmoittuvat ensin lehden reunaan."

Siirtyminen lautatarhalla "lankkumaalarin" työhönkin oli yhteydessä tämän hobyyn kanssa, josta jo olimme nähneet niin monta vakuuttavaa tulosta. Pöntinen oli nim. vähän toista vuotta sitten Seuratallolle maalaamassa kullisseja, kun rak.-mest. Pulkkinen yhytti hänet. Rakennusosastolla oli juuri silloin maalarin puute, ja niin lyötiin kauppa kiinni.

Rakennusalakin on monipuoliselle haastateltavallamme tuttua. Jo nuorempana oli tullut harrastetuksi rakennuspiirustusta, mistä osoituksena oli mm. Tiutisen suurpalossa tuhoutuneen oman talon piirustukset. Sodan aikana hän sitten tutustui erääseen siirtolaiseen, joka kirjeellisesti opiskeli rakennusmestariutkintoa. Tuttava väsyi kesken, mutta haastateltavamme vei opiskelunsa päätökseen. Nykyinenkin talonsa, joka on rakennettu entisen palaneen tilalle, on omaa käsialaa ja suureksi osaksi omin käsin rakennettu.

"Tehän olette poikamies?"

"Niin, äiti on pitänyt niin hyvää huolta, ettei ole tullut naimisiin menosta totta. Nyt se kuumekin on jo hävinnyt ja olen saanut vanhanpojan mielenrauhan. Asun nyt äitini ja kahden sisareni kanssa. Yläkerran huoneustossa asuu naimisissa oleva kolmas sisareni. Näin se tässä harrastustouhussa hiljalleen vain menee päivä kerrallaan ja ajan kulku tuntuu liiankin nopealta. Ennen sotia maalailin miltei yksinomaan öljyväritöitä. Tiutisen palossa niitä tuhoutui yli 200. Sodan aikana ja sen jälkeen ovat akvarellit väripulan takia väkisininkin astuneet etualalle. Piirroksia pidän kuitenkin toistaiseksi vahvimpaina alanani."

"Onko Teillä mitään päämäärää harrastuksenne tunteuspiiriin laajentamisessa?"

"Mitähän minulla. Itsekritiikki estää mainostuksen, ja tunnen, että minulta puuttuu vielä paljon, mutta eivätköhän puutteet ajan kuluessa ainakin hivenen vähene."

Katsahdamme vielä keskeneräiseen Tiutisen raunioita kuvaavaan maalaukseen, johon jo valmiina olevan perusteella voi sanoa oivallisesti vangitun raunioiden hengen, ja sanakirjapincihin.

Tuntemme jo liikaakin häirinneemme rauhaa tässä talossa, jonka isäntä on hyvistä harrastuksista löytänyt todellista tyydytystä ja sisältöä elämäänsä.

AJATELMIA.

On helpompaa olla järkevä muiden puolesta kuin omasta puolestaan.

*

Tarkkaava kuunteleminen ja täsmällinen vastaaminen ovat keskustelun kaikkein suurimpia avuja.

*

Älymiehkeä olisi usein pahassa pulassa ilman typerien seuraa.

*

Niinkuin älykkäät miehet tunnetaan siitä, että he ilmaisevat paljon asioita vähin sanoin, on typerällä sitä vastoin lahja puhua paljon sanomatta mitään.

*

Ihmiset eivät mielellään kehu toisiaan, eikä ketään milloinkaan kehua ilman oman edun tavoittelua. Kehuminen on iaitavaa, verhoittua, hienoa imartelua, joka tyydyttää eri tavalla sekä sen jakajaa että vastaanottajaa. Jälkimmäinen käsittää sen ansioittensa palkinnoksi, edellinen jakelee sitä tehdäkseen tasapuolisuuksiensa ja arvostelukykynsä huomatuiksi.

MERKKIPÄIVIÄ.

ALLI WALLI:

Ida Lustig.

Matilda Aro.

80-VUOTIAITA.

Eläkeläinen Fredrika Tiitinen, syntynyt 7. 3. 1870 Suonenjoella. Tullut yhtiöön vuonna 1918 selluloosatehtaalle. Jäänyt eläkkeelle 15. 9. -33.

Eläkeläinen Ida Lustig, syntynyt 30. 3. 1870 Mäntyharjulla. Tullut yhtiöön vuonna 1905 lautatarhalle ja jäänyt eläkkeelle 1. 4. -40.

Eläkeläinen Vilhelmiina Jakobsson, syntynyt 4. 4. 1870 Kymissä. Tullut yhtiön palvelukseen vuonna 1918 tiilitehtaalle. Jäänyt eläkkeelle 15. 10. -38.

75-VUOTIAITA.

Eläkeläinen Maria Aro, syntynyt 10. 3. 1875 Vehkalahdella. Tullut yhtiön palvelukseen vuonna 1922 ulkotyöosastolle. Siirtynyt eläkkeelle 1. 6. -47.

Eläkeläinen Aksel Blomqvist, syntynyt 14. 3. 1875 Porvoon maalaiskunnassa. Tullut yhtiön palvelukseen vuonna 1898 sahalle. Siirtynyt eläkkeelle 1. 12. 1939.

50-VUOTIAS.

Toivo Ahvenainen.

Tukkityömies Toivo Ahvenainen, syntynyt 15. 3. 1900 Jaalassa. Tullut yhtiön palvelukseen 1. 9. -37 tukkiosastolle, missä edelleenkin työskentelee.

Laitos-
lappi

Jukka tuli leikkikoulusta. Äiti oli ollut vastassa ja toi Jukan leikkikoulusta kotiin. Jukka oli saanut syödä koulussa eikä hänen ollut nälkä. Äiti ei senvuoksi halunnut pakottaa häntä syömään.

— No niin, odotetaan siksi, kunnes isäkin tulee, siten sinä syöt oikein vahvasti.

Ja tavallisesti Jukka silloin söikin vahvasti. Mutta nyt hän seisoj päällysvaatteet riisuttuina äidin edessä ja julisti:

— Minä lähdän hakemaan Pekkaa meille leikkimään.

Pekan äidillä oli kolme lasta ja koska nämä viihtyivät keskenään, niin äiti tiesi myöskin, ettei Pekan äiti ollut halukas päästämään talon muita lapsia jryymään kotiinsa.

— Jospa sinä sentään jäisit kotiin. Leikkisit yksin. Onhan sinulla niin monta autoa ja kuvakirjaa ja . . .

— Mutta minä en tahdo yksin leikkiä autojen ja kuvakirjojen kanssa, minä tahdon leikkiä muitten lasten kanssa.

Äiti huokasi. Sama juttu joka päivä. Jukka ei viihtynyt yksin. Kaksi- ja kolmivuotiaana hänelle olivat riittäneet isä ja äiti, mutta kuusivuotiaana hän halusi toisten lasten seuraa. Ei, yhtä lasta ei pitäisi hankkia, ellei ollut varaa ja halua useampiin. Äiti oli sen oppinut nyt ymmärtämään.

Ja niin Jukalle hankittin sisar. Orpokodista. Kuusivuotias niinkuin Jukkakin. Pieni, hento, kirkassilmäi-

Kiitos.

Kiitämme työnantajaamme meille järjestetystä kursista, jolla saimme oppia erittäin tärkeitä työtämme koskevia asioita. Kurssit olivat opettavaiset uusine teknillisine työmenetelmineen.

Hallassa 10. 12. 49.

Hitsaajat: O. Laakkonen, W. Björnman, T. Talsi.

nen olento, johon Jukka mieltäytyi heti ensi silmäyksellä. Hän ei enää pyytänyt päästä Pekan eikä kenenkään muunkaan talon lapsen luo.

Pirkko oli toista päivää perheessä. Hän sanoi äiti ja isä niinkuin Jukkakin ja pyrki Jukkaa matkimaan monessa muussakin asiassa. Mutta hieman arka ja pelästynyt hän oli vieläkin, ei halunnut vastata aikaihmissen kysymyksiin, katsoi vain suurin, siniharmain silmin, ja niin äiti oli päättänyt jättää hänet kokonaan Jukan hoivattavaksi.

Äiti istui viereisessä huonesessa ompeluksineen ja oli jättänyt oven auki, jotta kuulisi, mitä Jukka ja Pirkko puhuivat ja puuhasivat.

— Nyt sinä olet äiti ja minä olen isä, Jukan heleä ääni julisti. — Isä tulee nyt työstä.

— Mistä tulee?, kuului Pirkon ihmettelevä ääni.

— Työstä. Tietysti isä aina illalla tulee työstä.

— Mikä se sellainen on? Työ?

— Voi jee, etkö sinä nyt tiedä! Kaikki aikaihmiset käyvät työssä. Isä tulee tehtaasta. Eikö siellä ollut kehtään aikaihmistä, missä sinä olit?

— Oli. Tädit. Mutta he oivat aina . . . eivät he mistään tulleet.

Pieni tauko.

Sitten Jukka jälleen:

— Nyt meillä on nimipäivät. Vieraksi tulee Marttino ja Sylvia-täti ja Hannu-serkku.

— Mikä eno ja mikä täti? Ja mikä serkku?

— Jeemeris, meidän sukulaisia tietysti.

— Sukulaisia?

— Niin, sellaisia, jotka ovat samaa sukua kuin me. Ja mummu ja vaari ja . . .

— Mikä vaari?

— Etkö sinä nyt vaaria tiedä. Vaari on vanha.

— Vanhempi kuin täditkö?

— Niin, ja vaarilla on ollut oma liike, mutta ei ole enää.

— Liike, mikä liike?

— Kyllä sinä sitten osaat kysyä. Sellainen liike vain.

Kauppa.

— Ai, minäkin olen leikkinyt kauppaa. Mutta ei tädit koskaan leikkineet kauppaa. Ja sinähän sanoit, että vaari on vanhempi kuin tädit.

— Ei vaari sitä kauppaa leikkinytkään. Hänellä oli se.

— Kuinka voi olla kauppa, jos ei sitä leiki?

Tauko.

— Kuule, mitä äiti teki meille illalla?

— Koska illalla?

— Eilen illalla, kun me olimme sängyssä.

— Mitä teki . . . Jukan ääni oli muisteleva ja epäroivä. — Ei äiti mitään tehnyt.

— Tekipä, näin!

Pientä rapinaa ja kaahivaa ääntä.

— Ai, äiti antoi meille suukon.

— Mikä on suukko?

— Itse juuri näytit. Äiti antaa aina suukon illalla ennenkuin sanoo hyvää yötä ja sammuttaa valon.

— Ai!

— Etkö sinä koskaan ennen ole saanut suukkoa?

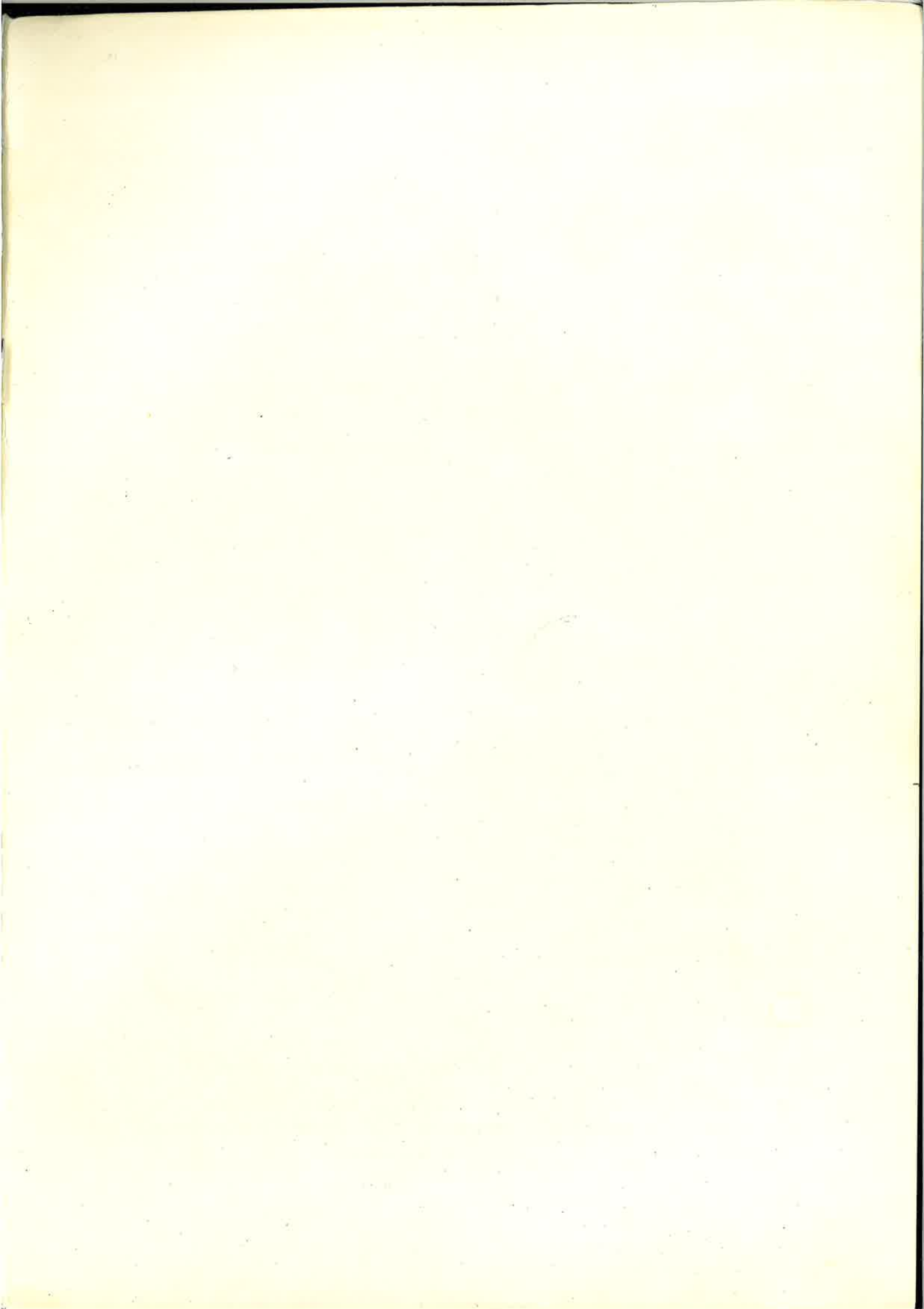
— En.

— Voi jehna, ja olet jo noin suuri tyttö. Piditkö siinä siitä, että äiti antoi suukon?

— Pidin.

— Niin minäkin pidän.

Äiti nousi ja meni ovelle sulkien sen hiljaa. Jukka ja Pirkko eivät edes huomanneet oven äänetöntä sulkeutumista takanaan. He seisivat rinnakkain käsi kä-

Kuusankosken kirjasto

1950.

05.1 KYM QU \$

KOTI

Kymi-yhtymä : henkilökunnan julkaisu.

Lohti

1950 : 1

28620170402330